

ผลของโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนต่อพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย
ของนักเรียนอาชีวศึกษาชาย

นางสุจิตา มาศขาว

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2553

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE EFFECT OF PERCEIVED SELF-EFFICACY PROMOTING PROGRAM ON
SAFE SEX BEHAVIORS OF MALE VOCATIONAL STUDENTS

Mrs. Sukita Martkao

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science Program in Nursing Science

Faculty of Nursing

Chulalongkorn University

Academic Year 2010

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ผลของโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนต่อพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชาย

โดย

นางสุจิตา มาศขาว

สาขาวิชา

พยาบาลศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

รองศาสตราจารย์ ดร. รัตน์ศิริ ทาโต

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

.....
(รองศาสตราจารย์ ร้อยตำรวจเอกหญิง ดร. บุพิน อังสุโรจน์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประนอม รอดคำดี)

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร. รัตน์ศิริ ทาโต)

.....
(อาจารย์ ดร. ชุติศักดิ์ ชัมภลิจิต)

ศุจิตา มาศขาว: ผลของโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนต่อพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชาย (THE EFFECT OF PERCEIVED SELF-EFFICACY PROMOTING PROGRAM ON SAFER SEX BEHAVIORS OF MALE VOCATIONAL STUDENTS) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รองศาสตราจารย์ ดร. รัตน์ศิริ ทาโต. 123 หน้า

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนต่อพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชาย โดยใช้แนวคิดทฤษฎีการรับรู้สมรรถนะแห่งตนของ Bandura (1997) เป็นแนวทางในการดำเนินกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนต่อพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนอาชีวศึกษาชายที่กำลังศึกษาหลักสูตร ปวส. ที่มีอายุระหว่าง 18-24 ปี จากโรงเรียน 2 แห่ง ที่มีลักษณะคล้ายกันในจังหวัดน่าน โดยสุ่มโรงเรียนเพื่อจัดเป็นกลุ่มทดลองหรือควบคุม แล้วคัดเลือกโรงเรียนละ 2 ห้อง แบ่งเป็นกลุ่มควบคุมจำนวน 30 คน และกลุ่มทดลองจำนวน 30 คน กลุ่มควบคุมได้รับความรู้จากหลักสูตรการเรียนการสอนตามปกติ กลุ่มทดลองได้รับโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) การใช้คำพูดชักจูง 2) การได้เห็นตัวแบบหรือประสบการณ์ของผู้อื่น 3) ประสบการณ์ที่กระทำสำเร็จด้วยตนเอง และ 4) สภาพแวดล้อมร่างกายและอารมณ์ โดยมีสื่อประกอบการดำเนินกิจกรรม คือ แผนการสอน ภาพสไลด์ วิดิทัศน์ และคู่มือ "อาชีวะยุคใหม่ ทันสมัย ไม่เข้าใกล้เอดส์" ซึ่งได้รับการตรวจสอบความตรงของเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน เครื่องมือกำกับการทดลอง ได้แก่ แบบประเมินการรับรู้สมรรถนะของตนเองในการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วยแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลและแบบวัดพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย มีค่าความเที่ยง .81 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงบรรยายและการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชายหลังได้รับโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตน ($\bar{x} = 66.40$, $SD = 2.43$, ระดับสูง) สูงกว่าก่อนได้รับโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตน ($\bar{x} = 55.77$, $SD = 6.09$, ระดับปานกลาง) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$)

2. ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชายในกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตน ($\bar{x} = 66.40$, $SD = 2.43$, ระดับสูง) มากกว่ากลุ่มที่ได้รับความรู้ตามปกติ ($\bar{x} = 57.30$, $SD = 5.36$, ระดับปานกลาง) ($p < .01$)

สาขาวิชา.....พยาบาลศาสตร์.....

ลายมือชื่อนิสิต.....

ปีการศึกษา.....2553.....

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....

5177640936: MAJOR NURSING SCIENCE

KEYWORDS: SELF-EFFICACY PROMOTING PROGRAM/ SAFE SEX BEHAVIORS/
MALE VOCATIONAL STUDENTS

SUKITA MARTKAO: THE EFFECT OF PERCEIVED SELF-EFFICACY
PROMOTING PROGRAM ON SAFER SEX BEHAVIORS OF MALE
VOCATIONAL STUDENTS. ADVISOR: ASSOC. PROF. RATSIRI THATO, Ph.D.,
RN., 123 pp

The purpose of this quasi-experimental research was to examine the effect of perceived self-efficacy promoting program on safe sex behaviors of male vocational students. Self-Efficacy Theory (Bandura, 1997) was used as a theoretical framework to develop the program. A sample of this study was male vocational students aged between 18-24 years from 2 comparable schools in Nan province. Schools were randomly assigned to served as control or experimental group. For each school, two classrooms were selected to participate in the study, 30 per group. The control group received usual knowledge while the experimental group received self-efficacy promoting program. The program comprised of four sessions: 1) Verbal persuasion, 2) Vicarious experience 3) Enactive mastery experiences, and 4) Physiological and affective state. Lesson plans, slide, VCD, and a handbook for vocational students were used in the program. The intervention was reviewed for content validity by a panel of experts. Perceived self-efficacy was assessed to monitor the intervention. Safer sex behaviors were assessed by a questionnaire. Cronbach's alpha coefficient of the questionnaire was at .81. Data were analyzed using descriptive and t-test statistics.

Major finding of this study were as follows:

1. The mean score of safe sex behaviors of male vocational students in the experimental group after receiving the self-efficacy promoting program ($\bar{x} = 66.40$, SD = 2.43, high) was significantly higher than before receiving the program ($\bar{x} = 55.77$, SD = 6.09, moderate) ($p < .01$).
2. The mean score of safe sex behaviors of male vocational students in the experimental group receiving the self-efficacy promoting ($\bar{x} = 66.40$, SD = 2.43, high) was significantly higher than those of the control group ($\bar{x} = 57.30$, SD = 5.36, moderate) ($p < .01$).

Field of Study :Nursing Science.....

Student's Signature :

Academic Year :2010.....

Advisor's Signature :

Ratsiri Thato

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจากอาจารย์ที่ปรึกษารองศาสตราจารย์ ดร. รัตน์ศิริ ทาโต ผู้ซึ่งกรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ และตรวจแก้ไขในจุดบกพร่องต่างๆ ตลอดกระบวนการทำวิทยานิพนธ์ด้วยความเอาใจใส่ กรุณาชี้แนะแนวทางที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนากระบวนการทำวิทยานิพนธ์จนเกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้น จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประนอม รอดคำดี ประธานคณะกรรมการในการสอบวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ ดร. ชูศักดิ์ ชัมภลิจิต กรรมการการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้ข้อคิดเห็น และคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาให้คำแนะนำ ตรวจแก้ไขในข้อบกพร่องของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพป่า และวิทยาลัยเทคนิคน่านที่อนุญาตให้ดำเนินการวิจัย ตลอดจนอาจารย์ทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ และอำนวยความสะดวกในการทำวิจัย ขอขอบคุณนักเรียนอาชีวศึกษาชายทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการวิจัยเป็นอย่างดี

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ได้อบรมสั่งสอน และให้ผู้วิจัยเป็นบุคคลที่มีความมานะ และปลูกฝังความคิดในการสนใจใฝ่ศึกษา ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ทุกท่านที่คอยให้ความช่วยเหลือในการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ ขอขอบคุณสามี และเพื่อนๆ ทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือ และให้กำลังใจมาโดยตลอด จนทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ ไทย.....	ง
บทคัดย่อ อังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญแผนภูมิ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	3
แนวเหตุผลและสมมติฐานการวิจัย.....	3
ขอบเขตการวิจัย.....	8
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
อุบัติการณ์การมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนอาชีวศึกษา.....	11
เพศศึกษาในนักเรียนอาชีวศึกษา.....	13
พฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย.....	15
ทฤษฎีการรับรู้สมรรถนะแห่งตน.....	25
บทบาทของพยาบาลผู้ปฏิบัติการขั้นสูงในการป้องกันปัญหาที่เกิดจากการ มีเพศสัมพันธ์ในนักเรียนอาชีวศึกษา.....	30
โปรแกรมการส่งเสริมสมรรถนะแห่งตนของนักเรียนอาชีวศึกษาชาย.....	33
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	36
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	43
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	43
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	45
กระบวนการดำเนินการทดลอง.....	53

บทที่	หน้า
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	60
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	71
สรุปผลการวิจัย.....	75
อภิปรายผล.....	75
ข้อเสนอแนะ.....	83
รายการอ้างอิง.....	85
ภาคผนวก.....	92
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ.....	93
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย.....	95
ภาคผนวก ค ตารางการวิเคราะห์ข้อมูล.....	108
ภาคผนวก ง การขอพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน.....	121
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	123

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวน และร้อยละของนักเรียนอาชีวศึกษาชายกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษา สถานที่พักอาศัยในปัจจุบัน การมีเพศสัมพันธ์ อายุเมื่อมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก.....	64
2	ค่าเฉลี่ยคะแนนรายด้านพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษา ชายก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม.....	67
3	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีว- ศึกษาชายก่อนและหลังได้รับโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตน.....	68
4	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียน อาชีวศึกษาชายก่อนและหลังเข้ารับการทดลองของกลุ่มควบคุมที่ได้รับความตาม รู้ปกติ.....	69
5	เปรียบเทียบพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชายก่อนและ หลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม.....	70
6	การทดสอบการแจกแจงของคะแนนพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียน อาชีวศึกษาชายในกลุ่มทดลองทั้งก่อนและ หลังการทดลอง ด้วยสถิติ One-Sample Kolmogorov-Smirnov Test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01.....	110
7	การทดสอบการแจกแจงของคะแนนพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียน อาชีวศึกษาชายในกลุ่มควบคุมทั้งก่อนและ หลังการทดลอง ด้วยสถิติ One-Sample Kolmogorov-Smirnov Test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01.....	111
8	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคะแนนพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย รายข้อ ทั้งหมด 20 ข้อ ของนักเรียนอาชีวศึกษาชายในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทั้ง ก่อนและหลังการทดลอง.....	112
9	ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชายในกลุ่ม ทดลองและกลุ่มควบคุมทั้งก่อนและหลังการทดลอง.....	115
10	คะแนนการรับรู้สมรรถนะแห่งตนต่อพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียน อาชีวศึกษาชายในกลุ่มที่ได้รับ โปรแกรมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนต่อ พฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยหลังการทดลอง.....	117
11	การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยการวิเคราะห์อำนาจทดสอบ โดยใช้โปรแกรม PASS กำหนดให้มีอำนาจทดสอบ 90% ที่ระดับนัยสำคัญเท่ากับ .01.....	119

สารบัญแผนภูมิ

ภาพที่		หน้า
1	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม (E) ปัจจัยภายในตัวบุคคล (P) และพฤติกรรม (B) ในการกำหนดซึ่งกันและกัน.....	26
2	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อในการรับรู้สมรรถนะแห่งตน และพฤติกรรมที่จะเกิด.....	27
3	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้สมรรถนะแห่งตน และความคาดหวังผลที่จะเกิดขึ้น (แหล่งที่มา สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2550).....	27
4	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	42
5	ขั้นตอนในการดำเนินการทดลอง.....	62

 ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันวัยรุ่นไทยมีเพศสัมพันธ์กันมากขึ้นและเร็วขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มนักเรียนอาชีวศึกษา พบว่ามีเพศสัมพันธ์ร้อยละ 32.30 – 64.80 (กองควบคุมโรคเอดส์ สำนักงานมาย กรุงเทพมหานคร, 2551; ญัฐวรรณ จันทนาคร และเริงฤดี วีระวงศ์พรหม, 2551; บุญยานุช เดชบริบูรณ์, 2544; พวงทิพย์ รัตนะรัต, วรวิทย์ กิตติศักดิ์ธรรณกรณ์ และฐาปณีย์ การิกาญจน์, 2549; พัชรินทร์ สิมทะราช, 2544; พิสมัย นพรัตน์, 2543; Tagoe et al., 2009; Thato et al., 2003; Yeboah et al., 2008) ซึ่งการมีเพศสัมพันธ์หากเป็นการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย (Safe sex behaviors) ซึ่งตามแนวคิดของ Dilorio และคณะ (1992) ประกอบด้วย 1) การใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์ 2) การยืนยันในความคิดของตนเองในการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย โดยมีทักษะในการปฏิเสธหรือสามารถต่อรองการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยได้ทุกครั้งที่เมื่อไม่พร้อมหรือไม่ต้องการ และ 3) การหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ เช่น การลดจำนวนคู่นอน การหลีกเลี่ยงมีเพศสัมพันธ์กับเพศเดียวกัน (การมีเพศสัมพันธ์ทางทวารหนัก) การหลีกเลี่ยงการปนเปื้อนสารคัดหลั่งจากร่างกาย หลีกเลี่ยงมีเพศสัมพันธ์กับผู้ที่มีความเสี่ยง การดื่มสุรา และการเสพยาเสพติด ก็จะไม่ทำให้เกิดปัญหาตามมาจากการมีเพศสัมพันธ์ในกลุ่มประชากรนี้

อย่างไรก็ตามการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น พบว่าอายุของการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกของนักเรียนเฉลี่ย 9 – 17.8 ปี (ชัยสิทธิ์ พงษ์พัฒน์, 2544; ญัฐวรรณ จันทนาคร และเริงฤดี วีระวงศ์พรหม, 2551; พัชรินทร์ สิมทะราช, 2544; ศิริพร วงศ์ชัย, 2546; Tagoe et al., 2009) โดยนักเรียนชายมีประสบการณ์ทางเพศสัมพันธ์มากกว่านักเรียนหญิง (กองควบคุมโรคเอดส์ สำนักงานมาย กรุงเทพมหานคร, 2551; บุญยานุช เดชบริบูรณ์, 2544; พวงทิพย์ รัตนะรัต, วรวิทย์ กิตติศักดิ์ธรรณกรณ์ และฐาปณีย์ การิกาญจน์, 2549) จากการศึกษาของกองควบคุมโรคเอดส์ สำนักงานมาย กรุงเทพมหานคร (2551) พบว่านักเรียนอาชีวศึกษาประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์มีแนวโน้มที่สูงขึ้น แต่การมีเพศสัมพันธ์ในกลุ่มประชากรนี้เป็นารมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัยโดยการใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์มีแนวโน้มลดลง นักเรียนอาชีวศึกษาชายมีแนวโน้มการใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งกับคู่อริหรือแฟนน้อยลง ซึ่งส่วนใหญ่ร้อยละ 60 - 70 ไม่มีการใช้ถุงยางอนามัย (วงเดือน สุวรรณศิริ และคณะ, 2008; อาภาพร เผ่าวัฒนา และพันธุ์ทิพย์ รามสูต, 2008; Kabiru et al., 2009; Manuel, S, 2005; Tagoe et al., 2009; Thato et al., 2003) นอกจากนี้วัยรุ่นยังขาดทักษะในการเจรจาต่อรองเพื่อยืนยันความคิดของตนเองในการใช้ถุงยางอนามัย (กฤตยา อาชวนิจกุล และคณะ,

2551; Bertens et al., 2008) และมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศด้วยการมีเพศสัมพันธ์ทางปากหรือทางทวารหนัก ร้อยละ 11.5 และ 52.1 มีคู่นอนมากกว่า 1 คน ร้อยละ 82.3 และมีเพศสัมพันธ์เมื่อมีอาการมีนเมามากจากการดื่มแอลกอฮอล์หรือใช้สารเสพติด ร้อยละ 5.9 และ 26.2 ตามลำดับ (วงเดือนสุวรรณศิริ และคณะ, 2008; อภาพร เฝ้าวัฒนา และพันธุ์ทิพย์ รามสูต, 2008)

ผลกระทบจากการมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่ปลอดภัย ส่งผลให้วัยรุ่นเสี่ยงต่อการติดโรคทางเพศสัมพันธ์ (STIs) ติดเชื้อเอช ไอ วี และโรคเอดส์ (HIV/AIDS) จากข้อมูลของกองระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข (2552) ได้รับรายงานผู้ป่วยเอดส์ จากสถานบริการสาธารณสุขภาครัฐและเอกชน รวมทั้งสิ้น 358,260 ราย และมีผู้เสียชีวิต 95,983 ราย โดยพบว่าสาเหตุที่ทำให้เกิดการติดเชื้อมากที่สุดคือ การมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ หรือการมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่ปลอดภัย ซึ่งสูงถึงร้อยละ 84.15 ของจำนวนผู้ติดเชื้อทั้งหมด จากการศึกษาพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับโรคติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์ (STIs) การติดเชื้อเอช ไอ วี และโรคเอดส์ (HIV/AIDS) ในนักเรียนอาชีวศึกษาของกองควบคุมโรคเอดส์ สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร (2551) พบว่าอาการผิดปกติที่สงสัยว่าเป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และการตรวจเลือดเพื่อหาเชื้อเอช ไอ วี ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา มีแนวโน้มสูงขึ้น สำหรับการคาดประมาณผู้ติดเชื้อเอช ไอ วี รายใหม่ในประเทศไทยว่าหากกลุ่มเสี่ยงยังมีพฤติกรรมความเสี่ยงทางเพศโดยการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ในระดับที่ต่ำจะมีผู้ติดเชื้อเอช ไอ วี รายใหม่ประมาณ 10,853 คน แต่หากมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย จะมีผู้ติดเชื้อเอช ไอ วี รายใหม่ในปี 2553 ลดลงไปประมาณร้อยละ 50 ของพฤติกรรมปกติ (สำนักโรคเอดส์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ กรมควบคุมโรค, 2553) จากสถิติของสำนักระบาดวิทยา 2552 พบว่าอายุ 15 – 24 ปี มีการติดเชื้อเอชไอวี ร้อยละ 5.83 เป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ร้อยละ 11.67 มีการตั้งครกไม่พึงประสงค์ ร้อยละ 28 (Thato, 2002) ซึ่งในกลุ่มของนักเรียนที่ตั้งครกไม่พึงประสงค์มีการทำแท้ง ร้อยละ 46.80 และมีภาวะแทรกซ้อนจากการทำแท้ง ร้อยละ 36.20 (สำนักส่งเสริมสุขภาพ, 2552) จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชาย คือ การรับรู้ประโยชน์ การรับรู้อุปสรรคด้านข้อแก้ตัว การรับรู้สมรรถนะของตนเองในการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย แรงสนับสนุนจากเพื่อน นักสวธรรณ วัฒนรัชชัย, (2005) โดยงานวิจัยที่เป็นการศึกษาแบบทดลองในกลุ่มนักเรียนอาชีวศึกษา พบว่ามิงานวิจัยของศรีณัยพร อั้งสกุล (2552) ที่ใช้แนวคิดของ Bandura ในการส่งเสริมความตั้งใจในการใช้ถุงยางอนามัยในนักเรียนอาชีวศึกษาหญิง ซึ่งเป็นเพียงมิติหนึ่งของพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยเท่านั้น สุวรรณทิพย์ ชูทัฬห (2551) ใช้แนวคิดความเชื่อด้านสุขภาพ ร่วมกับการใช้แนวทางการเรียนรู้ของ Thorndike ในการปรับเปลี่ยนความตั้งใจในการใช้ถุงยางอนามัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชายที่มีประสบการณ์ทางเพศ และอมรรัตน์ สุปินราช (2551) เป็น

การส่งเสริมความตั้งใจในการใช้ถุงยางอนามัยในนิสิตชาย โดยใช้แนวคิด The Social Cognitive Learning Theory ของ Bandura ในการปรับเปลี่ยนทัศนคติต่อการใช้ถุงยางอนามัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้จัดกระทำปัจจัยที่สามารถทำนายการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้ โดยใช้แนวคิดการรับรู้สมรรถนะแห่งตนของ Bandura (1997) ซึ่งแนวคิดการรับรู้สมรรถนะแห่งตนของ Bandura (1997) ได้กล่าวไว้ว่าการรับรู้สมรรถนะแห่งตน (Self – efficacy) เป็นปัจจัยสำคัญที่สามารถทำนายการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมขึ้นอยู่กับ การรับรู้สมรรถนะแห่งตนว่าตนเองมีความสามารถมากพอที่จะกระทำพฤติกรรมหรือให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ได้สำเร็จ การที่บุคคลจะดำเนินกิจกรรมให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายได้ด้วยตนเองต้องเกิดความเชื่อในความสามารถของตนเอง ซึ่งปัจจัยที่ช่วยให้บุคคลเกิดการรับรู้สมรรถนะแห่งตนประกอบด้วย 1) การใช้คำพูดชักจูง (Verbal Persuasion) 2) การได้เห็นตัวแบบหรือประสบการณ์ของผู้อื่น (Vicarious experiences) 3) ประสบการณ์ที่กระทำสำเร็จด้วยตนเอง (Enactive mastery experiences) และ 4) สถานะด้านร่างกายและอารมณ์ (Physiological and affective state) ซึ่งหากนักเรียนอาชีวศึกษาชายเกิดการรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย จะส่งผลให้มีการใช้ถุงยางอนามัยอย่างสม่ำเสมอ สามารถปฏิเสธการมีเพศสัมพันธ์เมื่อไม่พร้อมหรือไม่ต้องการ สามารถต่อรองการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยได้ และหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ อันจะส่งผลให้ลดอุบัติการณ์ของการติดเชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ โรคเอดส์ การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ การทำแท้งผิดกฎหมายและภาวะแทรกซ้อนจากการทำแท้งได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชายก่อนและหลังได้รับโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตน
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชายในกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนกับกลุ่มที่ได้รับความรู้ตามปกติ

คำถามการวิจัย

1. พฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชายก่อนและหลังได้รับโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนมีความแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร
2. พฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชายของกลุ่มที่ได้รับ โปรแกรม

ส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนกับกลุ่มที่ได้รับความรู้ตามปกติมีความแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร

แนวเหตุผลและสมมุติฐานการวิจัย

นักเรียนอาชีวศึกษาโดยเฉพาะเพศชายนับว่าเป็นกลุ่มที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และโรคเอดส์เนื่องจากการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน โดยพบว่าอายุ 15 – 24 ปี มีการติดเชื้อเอชไอวี และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์สูงถึง ร้อยละ 5.83 และ 11.67 ตามลำดับ (สำนักกระบวนวิชา, 2552) ซึ่งการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยด้วยการใช้ถุงยางอนามัย การยืนยั้นในความคิดของตนเอง และการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ (Dilorio et al., 1992) นับว่าเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญในการป้องกันปัญหาที่เกิดจากการมีเพศสัมพันธ์ในกลุ่มนี้ อย่างไรก็ตามการมีเพศสัมพันธ์ในนักเรียนอาชีวศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 60-70 ไม่มีการใช้ถุงยางอนามัย (วงเดือน สุวรรณศิริ และคณะ, 2008; อภาพร เผ่าวัฒนา และพันธุ์ทิพย์ งามสุด, 2008; Kabiru et al., 2009; Manuel, 2005; Tagoe et al., 2009; Thato et al., 2003) ไม่มีทักษะในการเจรจาต่อรองเพื่อยืนยั้นความคิดของตนเองในการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย (กฤตยา อาชวนิจกุล และคณะ, 2551; Bertens et al., 2008) มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศด้วยการมีเพศสัมพันธ์ทางปากหรือทางทวารหนัก มีคู่นอนมากกว่า 1 คน และมีเพศสัมพันธ์เมื่อมีอาการมีนเมาจากการดื่มแอลกอฮอล์หรือใช้สารเสพติด (วงเดือน สุวรรณศิริ และคณะ, 2008) ส่งผลให้อุบัติการณ์ของการติดเชื้อโรคทางเพศสัมพันธ์ โรคเอดส์ และการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ เพิ่มขึ้นในกลุ่มวัยรุ่น (สำนักกระบวนวิชา, 2552)

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง พบปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยได้แก่ การรับรู้ประโยชน์ การรับรู้อุปสรรคด้านข้อแก้ตัว การรับรู้สมรรถนะของตนเองในการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย แรงสนับสนุนจากเพื่อน (นภัสวรรณ วัฒนรัชย์, 2005) ซึ่งแนวคิดการรับรู้สมรรถนะแห่งตนของ Bandura (1997) ได้กล่าวไว้ว่าการรับรู้สมรรถนะแห่งตน (Self – efficacy) เป็นปัจจัยสำคัญที่สามารถทำนายการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมขึ้นอยู่กับ การรับรู้สมรรถนะแห่งตนว่าตนเองมีความสามารถมากพอที่จะกระทำพฤติกรรมหรือให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ได้สำเร็จ การที่บุคคลจะดำเนินกิจกรรมให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายได้ด้วยตนเองต้องเกิดความเชื่อในความสามารถของตนเอง การรับรู้สมรรถนะแห่งตนเป็นการเชื่อมต่อระหว่าง การรับรู้กับการกระทำพฤติกรรม โดยบุคคลจะรับรู้สมรรถนะแห่งตนมากขึ้นน้อยขึ้นอยู่กับ 1) การใช้คำพูดชักจูง (Verbal Persuasion) 2) การได้เห็นตัวแบบหรือประสบการณ์ของผู้อื่น (Vicarious experience) 3) ประสบการณ์ที่กระทำสำเร็จด้วยตนเอง (Enactive mastery experiences) 4) สภาพแวดล้อมร่างกายและ

อารมณ์ (Physiological and affective state) ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดของ Bandura (1997) เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนอาชีวศึกษาชายเกิดการรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย อันจะนำไปสู่การมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย มาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินกิจกรรม ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ที่มีการจัดกิจกรรมทั้งหมด 4 ครั้ง ครั้งละ 2 ชั่วโมง ทุกสัปดาห์ ทั้งหมด 4 สัปดาห์ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การใช้คำพูดชักจูง (Verbal Persuasion) ประกอบด้วย

1.1 การใช้คำพูดชักจูงโดยผู้วิจัย เป็นการให้ข้อมูลตามแผนการสอน 4 เรื่อง 1) พฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย และผลกระทบของการมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่ปลอดภัย 2) ประโยชน์และอุปสรรคของการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย 3) ทักษะการเจรจาต่อรองการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย และ 4) การจัดการกับอารมณ์ทางเพศอย่างปลอดภัย โดยมีสื่อสไลด์ประกอบการสอน “อนาคตที่สดใสถูกทำลายด้วยเอช ไอ วี” และเล่นเกมส์ การใช้คำพูดชักจูงเป็นกิจกรรมที่ใช้คำพูดเพื่อโน้มน้าวให้บุคคลเกิดความเชื่อมั่นในตนเองว่ามีความสามารถที่จะกระทำพฤติกรรมนั้นให้ประสบความสำเร็จได้ จากทฤษฎีการรับรู้สมรรถนะแห่งตน (Perceived Self-Efficacy) ของ Bandura (1997) กล่าวว่าถ้าบุคคลมีความเชื่อว่าตนเองมีความสามารถ จะมีความอดทน อดสาเห ไม่ท้อถอย จะกระทำจนประสบความสำเร็จในที่สุด ซึ่งการใช้คำพูดชักจูงเป็นหนึ่งในกิจกรรมที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม (ขวัญจิต ดิสัก, 2548; ศรีณย์พร อังสกุล, 2551) ดังนั้นเมื่อนักเรียนอาชีวศึกษาชายมีความรู้ในเรื่องที่อาจทำให้เกิดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ โรคเอดส์ หรือเกิดการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ ผลกระทบของการมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่ปลอดภัย เห็นถึงประโยชน์และลดอุปสรรคของการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย มีความรู้เกี่ยวกับทักษะการเจรจาต่อรองการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย และการจัดการกับอารมณ์ทางเพศอย่างปลอดภัย ก็จะกระตุ้นให้นักเรียนอาชีวศึกษาชายเกิดการรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยและส่งผลให้มีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยได้

1.2 การใช้คำพูดชักจูงโดยกลุ่มเพื่อนด้วยการร่วมกันอภิปรายกลุ่มในประเด็น “กล้ามีรัก กล้ามี Sex ต้อง Make Love อย่างรับผิดชอบ”, “สื่อสารอย่างไรให้ ‘ที่รัก’ ยอมรับดูขงอนามัย” และ “แนวทางการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย” ในการอภิปรายกลุ่ม กระบวนการกลุ่ม (Group dynamic) จะเอื้อให้สมาชิกในกลุ่มได้มีการแสดงความคิดเห็นและประสบการณ์อย่างครอบคลุม (รัตนศิริ ทาโต, 2551) ซึ่งอิทธิพลของกลุ่มจะช่วยโน้มน้าวให้สมาชิกเกิดปรับเปลี่ยนทัศนคติของตนเองต่อการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยและเกิดความเชื่อมั่นในการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย ส่งผลให้เกิดการรับรู้สมรรถนะแห่งตนต่อการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยอันจะนำไปสู่การมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยต่อไป

2. การได้เห็นตัวแบบหรือประสบการณ์ของผู้อื่น ประกอบด้วย

2.1 จากตัวแบบสัญลักษณ์ คือ ภาพยนตร์สั้นเรื่อง “รู้ทันโรคเอดส์กับกรมควบคุมโรค”, “One Night Stand”, “วัยรุ่นฮิต..คิดหนองใน” และจากคู่มือ “อาชีพยุคใหม่ ทันสมัย ไม่เข้าใกล้เอดส์”

2.2 จากตัวแบบจริงโดยผู้วิจัยสาธิตวิธีการใช้ถุงยางอนามัยที่ถูกต้องให้ดูเป็นตัวอย่างโดยฝึกปฏิบัติกับหุ่นจำลอง

ซึ่งการได้เห็นตัวแบบที่เป็นบุคคลจริง (Life-modeling) ที่สามารถสังเกตและมีปฏิสัมพันธ์โดยตรงได้ และตัวแบบที่เป็นสัญลักษณ์ (Symbolic-modeling) ซึ่งเป็นตัวแบบที่สามารถเสนอผ่านสื่อสไลด์ โดยผ่านกระบวนการตั้งใจ (Attention processes) กระบวนการเก็บจำ (Retention processes) กระบวนการกระทำ (Production processes) และกระบวนการจูงใจ (Motivation processes) จะทำให้นักเรียนอาชีวศึกษาชายเกิดการเรียนรู้ ซึ่งการที่บุคคลตั้งใจและสนใจที่จะสังเกตพฤติกรรมของตัวแบบ บุคคลจะมีการเก็บจำพฤติกรรมของตัวแบบแล้วแปลงออกมาเป็นการกระทำพฤติกรรม ซึ่งถ้าพฤติกรรมของตัวแบบได้รับผลเป็นที่น่าพึงพอใจก็จะจูงใจให้ผู้ที่สังเกตมีความรู้สึกว่าเขาก็สามารถกระทำพฤติกรรมนั้นได้ (Bandura, 1997) ซึ่งการได้เห็นตัวแบบหรือประสบการณ์ของผู้อื่น เป็นหนึ่งในกิจกรรมที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม (ขวัญจิต ดิสัก, 2548; ศรีชัยพร อังสกุล, 2551) ฉะนั้นหากนักเรียนอาชีวศึกษาชายได้เห็นตัวแบบสัญลักษณ์และได้เห็นตัวแบบจริงโดยผู้วิจัยได้เสนอผ่านสื่อสไลด์ และสาธิตวิธีการใช้ถุงยางอนามัยที่ถูกต้องให้ดูเป็นตัวอย่าง ส่งผลให้นักเรียนอาชีวศึกษาชายมีความรู้สึกว่าเขามีความสามารถที่จะกระทำพฤติกรรมนั้นได้ ก็จะส่งผลให้เกิดการรับรู้สมรรถนะแห่งตนต่อการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยและจะส่งผลให้มีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยต่อไปได้

3. ประสบการณ์ที่กระทำสำเร็จด้วยตนเอง ประกอบด้วย

3.1 โดยกลุ่มตัวอย่างฝึกทักษะการใช้ถุงยางอนามัยที่ถูกต้องกับหุ่นอวัยวะเพศจำลองโดยใช้ถุงยางอนามัยที่ใช้สำหรับเพศชาย ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่ให้กลุ่มตัวอย่างได้มีประสบการณ์ตรงในการฝึกปฏิบัติให้เกิดทักษะในการใช้ถุงยางอนามัยกับหุ่นอวัยวะเพศจำลองโดยใช้ถุงยางอนามัยที่ใช้สำหรับเพศชายอย่างถูกต้อง เพียงพอ โดย Bandura (1997) เชื่อว่าประสบการณ์ที่กระทำสำเร็จด้วยตนเอง (Enactive mastery experiences) เป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดในการพัฒนาการรับรู้สมรรถนะแห่งตน ซึ่งประสบการณ์ที่กระทำสำเร็จด้วยตนเองโดยตรงจะทำให้นักเรียนอาชีวศึกษาชายเกิดทักษะที่ได้รับจากการฝึกปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ และสามารถทำได้อย่างถูกต้อง ส่งผลให้นักเรียนอาชีวศึกษาชายเกิดการรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยได้

3.2 โดยการแสดงบทบาทสมมติการใช้ทักษะการต่อรอง และการปฏิเสธ พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ซึ่งเป็นสถานการณ์สมมติที่ให้กลุ่มตัวอย่างได้ฝึกทักษะในการเจรจาต่อรอง และการปฏิเสธ โดยแบ่งกลุ่มให้นักเรียนอาชีวศึกษาชายกลุ่มละ 5-10 คนแสดงบทบาทสมมติ ซึ่งการแสดงบทบาทสมมติจะช่วยให้นักเรียนอาชีวศึกษาชาย สามารถเข้าใจตนเองและผู้อื่นได้ดียิ่งขึ้น มีโอกาสได้สวมบทบาทของคนอื่นทำให้เกิดความเข้าใจอันดี ซึ่งการที่บุคคลกระทำและประสบความสำเร็จด้วยตนเองหลายๆ ครั้งจะส่งผลให้บุคคลมีการรับรู้สมรรถนะแห่งตนเพิ่มมากขึ้น และหากบุคคลมีการรับรู้สมรรถนะแห่งตนเพิ่มมากขึ้นจากการกระทำที่ได้ใช้ความพยายามจนประสบความสำเร็จ ก็จะไม่ยอมแพ้อะไรง่ายๆ เพื่อที่จะให้บรรลุถึงเป้าหมายที่ต้องการ (Bandura, 1997) ซึ่งการประสบความสำเร็จที่กระทำสำเร็จด้วยตนเอง เป็นหนึ่งในกิจกรรมที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม (ขวัญจิต ดิสัก, 2548; ศรีณย์พร อึ้งสกุล, 2551) ซึ่งเมื่อนักเรียนอาชีวศึกษาชายได้แสดงบทบาทสมมติในการใช้ทักษะการต่อรอง และการปฏิเสธพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ก็จะส่งผลให้มีการรับรู้สมรรถนะแห่งตนที่จะมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยโดยการใช้ถุงยางอนามัย การยืนยันในความคิดของตนเอง และการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศได้เมื่อมีเพศสัมพันธ์ ดังนั้นในการส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนจะต้องให้นักเรียนอาชีวศึกษาชายได้ปฏิบัติให้เกิดทักษะที่เพียงพอที่จะประสบความสำเร็จในการแสดงพฤติกรรมอันจะนำไปสู่การรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยเพิ่มขึ้นได้

4. สภาวะด้านร่างกายและอารมณ์ ประกอบด้วย ผู้วิจัยดำเนินกิจกรรมที่เป็นการกระตุ้นด้านร่างกายและอารมณ์ของนักเรียนอาชีวศึกษาชายโดยให้กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้วยการฝึกทักษะการอภิปรายกลุ่มย่อยด้วยการใช้คำถามที่ง่ายต่อการเข้าใจ มีการแสดงบทบาทสมมติและพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้วยบรรยากาศที่ผ่อนคลายและเป็นกันเอง เพื่อไม่ให้นักเรียนอาชีวศึกษาชายเกิดความเครียด วิตกกังวล ซึ่งการที่บุคคลมีสภาวะด้านอารมณ์ทางบวก เช่น ความรู้สึกพึงพอใจ ความรู้สึกมีความสุข ก็จะส่งผลให้บุคคลมีการรับรู้สมรรถนะแห่งตนเพิ่มขึ้น Bandura (1997) กล่าวว่าสภาวะด้านร่างกายและอารมณ์ (Physiological and affective state) เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้สมรรถนะแห่งตน การกระตุ้นทางด้านร่างกายและอารมณ์โดยการเสริมแรงมีผลต่อการรับรู้ความสามารถของตนเอง การเสริมแรงจะมีประสิทธิภาพในการกำกับพฤติกรรมของบุคคลก็ต่อเมื่อบุคคลนั้นเคยเรียนรู้มาแล้ว นั่นคือการเพิ่มความถี่ของพฤติกรรมและบุคคลจะต้องตระหนักถึงการที่จะได้รับการเสริมเรงนั้นด้วย หากสภาพการเสริมแรงโดยการกระตุ้นร่างกายและอารมณ์ในทางบวกจะส่งผลให้มีความรู้สึกพึงพอใจมีคุณค่าในตนเองอันจะทำให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเองสูงขึ้น ซึ่ง การกระตุ้นสภาวะด้านร่างกายและอารมณ์ เป็นหนึ่งในกิจกรรมที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม (ขวัญจิต ดิสัก, 2548; ศรีณย์พร อึ้งสกุล, 2551) จะส่งผลให้

บุคคลมีการรับรู้สมรรถนะแห่งตนมากขึ้น ในทางตรงกันข้ามหากสภาพการเสริมแรงโดยการกระตุ้นร่างกายและอารมณ์ทางด้านลบ เช่น ความเครียด ความวิตกกังวล ความกลัว จะมีผลทำให้บุคคลมีการรับรู้สมรรถนะแห่งตนลดลงได้

ดังนั้นผู้วิจัยจึงส่งเสริมให้นักเรียนอาชีวศึกษาชายอยู่ในสภาวะร่างกายและอารมณ์ที่ผ่อนคลาย เพื่อให้เกิดการรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย อันจะส่งผลให้นักเรียนอาชีวศึกษาชายมีพฤติกรรมทางเพศอย่างถูกต้องและสม่ำเสมอ

สมมติฐานการวิจัย

1. พฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชายหลังได้รับโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนสูงกว่าก่อนได้รับโปรแกรมการส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตน
2. พฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชายของกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับความรู้ตามปกติ

ขอบเขตการวิจัย

ประชากร คือ นักเรียนอาชีวศึกษาเพศชายที่กำลังศึกษาหลักสูตร ปวส. ที่มีอายุ 18-24 ปี

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนอาชีวศึกษาเพศชายที่กำลังศึกษาหลักสูตร ปวส. อายุระหว่าง 18-24 ปี ในโรงเรียนอาชีวศึกษาเขตจังหวัดน่าน 2 โรงเรียนที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันในด้านของหลักสูตรการสอน สภาพแวดล้อมทางกายภาพ สถานที่พักอาศัย พื้นฐานของครอบครัว และฐานะทางเศรษฐกิจ โดยทำการสุ่มว่าโรงเรียนใดจะเป็นกลุ่มควบคุมหรือกลุ่มทดลอง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่มีเพศสัมพันธ์ในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา และมีเพศสัมพันธ์อย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง แต่โรงเรียนทำการคัดเลือกห้องเรียนที่ครูประจำชั้นระบุว่าไม่มีอัตราการมีเพศสัมพันธ์สูง

ตัวแปรต้น คือ โปรแกรมส่งเสริมสมรรถนะแห่งตนในการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย

ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชาย

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

โปรแกรมส่งเสริมสมรรถนะแห่งตนต่อการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย หมายถึง กิจกรรมที่มุ่งส่งเสริมให้นักเรียนอาชีวศึกษาชาย เกิดการรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย โดยใช้แนวคิดของ Bandura (1997) เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมที่ประกอบด้วยการจัดกิจกรรมทั้งหมด 4 ครั้ง ครั้งละ 2 ชั่วโมง ทุกสัปดาห์ ทั้งหมด 4 สัปดาห์โดยมีการดำเนินกิจกรรมตามขั้นตอน 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. การใช้คำพูดชักจูง ประกอบด้วย

1.1 โดยผู้วิจัยเป็นการให้ข้อมูลตามแผนการสอน 4 เรื่อง 1) พฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย และผลกระทบของการมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่ปลอดภัย 2) ประโยชน์และอุปสรรคของการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย 3) ทักษะการเจรจาต่อรองการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย และ 4) การจัดการกับอารมณ์ทางเพศอย่างปลอดภัย โดยมีสื่อสไลด์ประกอบการสอน “อนาคตที่สดใสถูกทำลายด้วยเอชไอวี” และเล่นเกมส์ “LOVE CHECK”, “ปิดตาตีหม้อ” และ “เกมแลกน้ำ”

1.2 โดยกลุ่มเพื่อนด้วยการร่วมกันอภิปรายกลุ่มในประเด็น “ถ้ามีรัก ถ้ามี Sex ต้อง Make Love อย่างรับผิดชอบ”, “สื่อสารอย่างไรให้ ‘ที่รัก’ ขอมรับถุงยางอนามัย” และ “แนวทางการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย”

2. การได้เห็นตัวแบบหรือประสบการณ์ของผู้อื่น ประกอบด้วย

2.1 จากตัวแบบสัญลักษณ์ คือ ภาพยนตร์สั้นเรื่อง “รู้ทันโรคเอดส์กับกรมควบคุมโรค”, “One Night Stand”, “วัยรุ่นฮิต..ติดหนองใน” และจากคู่มือ “อาชีพยุคใหม่ ทันสมัย ไม่เข้าใกล้เอดส์”

2.2 จากตัวแบบจริง โดยผู้วิจัยสาธิตวิธีการใช้ถุงยางอนามัยที่ถูกต้องให้ดูเป็นตัวอย่าง โดยฝึกปฏิบัติกับหุ่นจำลอง

3. ประสบการณ์ที่กระทำสำเร็จด้วยตนเอง ประกอบด้วย

3.1 โดยกลุ่มตัวอย่างฝึกทักษะการใช้ถุงยางอนามัยที่ถูกต้องกับหุ่นอวัยวะเพศจำลอง โดยใช้ถุงยางอนามัยที่ใช้สำหรับเพศชาย

3.2 โดยการแสดงบทบาทสมมติการใช้ทักษะการต่อรอง และการปฏิเสธพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ซึ่งเป็นสถานการณ์สมมติที่ให้กลุ่มตัวอย่างได้ฝึกทักษะในการเจรจาต่อรอง และการปฏิเสธ

4. สถานะด้านร่างกายและอารมณ์ ผู้วิจัยดำเนินกิจกรรมที่เป็นการกระตุ้นด้านร่างกายและอารมณ์ของนักเรียนอาชีวศึกษาชายโดยให้กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้วยการฝึกทักษะการอภิปรายกลุ่มย่อย

การได้รับความรู้ตามปกติ หมายถึง การได้รับความรู้ของนักเรียนอาชีวศึกษาชาย โดยการได้รับความรู้ในสถานศึกษาเรื่อง โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ (STIs) เอช ไอ วี และโรคเอดส์ (HIV/AIDS) จากหลักสูตรการเรียนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ ที่มีการจัดการเรียนการสอนรายวิชาครอบครัวศึกษา และความปลอดภัยในชีวิต พฤติกรรมทางเพศโดยมีทักษะส่วนบุคคลในการจัดการสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ เช่น ทักษะการปฏิเสธ ทักษะการตัดสินใจ การแก้ปัญหาที่เกี่ยวกับเรื่องเพศที่เหมาะสมสอดคล้องกับสังคม และวัฒนธรรมไทย และการปรับตัวต่อกระแสการ

เปลี่ยนแปลงของสังคม บทบาททางเพศในการสร้างเอกลักษณ์ทางเพศที่เหมาะสม ความเสมอภาคทางเพศ ได้รับความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย เช่น การใช้ถุงยางอนามัย การปฏิเสธการมีเพศสัมพันธ์เมื่อไม่พร้อม หรือการหลีกเลี่ยงการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัย จากหน่วยงานสาธารณสุขในพื้นที่จังหวัดน่านอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และจากสื่อต่างๆ

พฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย หมายถึง การมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนอาชีวศึกษาชาย โดยมีการเตรียมการป้องกันตนเองและหลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ (STIs) เอช ไอ วี โรคเอดส์ (HIV/AIDS) และทำให้เกิดการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนอาชีวศึกษาชาย ตามแนวคิดของ Dilorio et al. (1992) ประกอบด้วย

1. การใช้ถุงยางอนามัย หมายถึง การที่นักเรียนอาชีวศึกษาชายมีการใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งเมื่อมีเพศสัมพันธ์

2. การยืนยันในความคิดของตนเอง หมายถึง การที่นักเรียนอาชีวศึกษาชายมีทักษะในการปฏิเสธหรือสามารถต่อรองการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยได้ทุกครั้งเมื่อไม่พร้อมหรือไม่ต้องการ

3. การหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ หมายถึง การที่นักเรียนอาชีวศึกษาชายมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยโดยการลดจำนวนคู่นอน การมีเพศสัมพันธ์กับเพศเดียวกัน เช่น การมีเพศสัมพันธ์ทางทวารหนัก การมีเพศสัมพันธ์ที่ปนเปื้อนสารคัดหลั่งจากร่างกาย เช่น น้ำอสุจิ สารคัดหลั่งทางช่องคลอด และเลือดจากคู่อุปสรรค การมีเพศสัมพันธ์กับผู้ที่มีความเสี่ยง การดื่มสุรา การเสพยาเสพติด การคู่อื้อ และการเที่ยวสถานเริงรมย์

ตัวแปรตามนี้ประเมินได้ด้วยแบบสอบถามพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของ Dilorio และคณะ (1992) ทันทวีวรรณ วัฒนรัตน์ชัย (2005) ได้ทำการแปลและนำมาใช้แล้วในนักเรียนอาชีวศึกษา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางในการพัฒนาบทบาทของพยาบาลผู้ปฏิบัติการชั้นสูงในการส่งเสริมในการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยในนักเรียนอาชีวศึกษา

2. เป็นการขยายองค์ความรู้ที่ใช้กลยุทธ์เชิงรุกในการลดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศที่ไม่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาเพื่อลดอุบัติการณ์ของการติดเชื้อเอชไอวี โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ (STIs) และการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งการทดลอง โดยศึกษาผลของโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนต่อพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชาย ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าตำรา เอกสาร บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปเนื้อหาสาระสำคัญที่เป็นประโยชน์ต่อการค้นคว้าวิจัย โดยเสนอเนื้อหาตามลำดับดังนี้

1. อุดบัติการณ์การมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนอาชีวศึกษา
 - 1.1 นักเรียนอาชีวศึกษาชาย
 - 1.2 นักเรียนอาชีวศึกษาหญิง
2. เพศศึกษาในนักเรียนอาชีวศึกษา
 - 2.1 หลักสูตรเพศศึกษาของโรงเรียนในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ
 - 2.2 หลักสูตรเพศศึกษาจากโครงการส่งเสริมเพศศึกษาเพื่อเยาวชน
3. พฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย
 - 3.1 คำจำกัดความพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย
 - 3.2 พฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยตามแนวคิดของ Dilorio et al. (1992)
 - 3.3 ปัญหาการมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่ปลอดภัยในนักเรียน
 - 3.4 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษา
 - 3.5 ผลกระทบจากการมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่ปลอดภัย
 - 3.6 การประเมินพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย
4. ทฤษฎีการรับรู้สมรรถนะแห่งตน
5. บทบาทของพยาบาลผู้ปฏิบัติการชั้นสูงในการป้องกันปัญหาที่เกิดจากการมีเพศสัมพันธ์ในนักเรียนอาชีวศึกษา
6. โปรแกรมการส่งเสริมสมรรถนะแห่งตนของนักเรียนอาชีวศึกษาชาย
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. อุดบัติการณ์การมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนอาชีวศึกษา

จากอูบัติการณ์ของการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนพบว่า นักเรียนอาชีวศึกษาเป็นกลุ่มที่มีอูบัติการณ์การมีเพศสัมพันธ์สูง (Thato et al.,2003) มีแนวโน้มการมีเพศสัมพันธ์เมื่ออายุน้อย

(พิศมัย นพรัตน์, 2543) จากการศึกษาของกองควบคุมโรคเอดส์ สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร (2551) พบว่าประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนอาชีวศึกษามีแนวโน้มที่สูงขึ้น และมีแนวโน้มสูงมากที่จะมีเพศสัมพันธ์กับแฟนหรือคนรักก่อนวัยอันควร (กองระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, 2551) มีการใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ทุกครั้งกับคู่อรักหรือแฟนน้อยลง โดยส่วนใหญ่ไม่ใช้ถุงยางอนามัยในขณะที่มีเพศสัมพันธ์เนื่องจากเชื่อว่าการมีเพศสัมพันธ์กับเพื่อนหรือคู่อรักทำให้ตนเองปลอดภัยจากโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ (ฐิติพร อิงคตาวงศ์ และคณะ, 2550; ปวีณา สายสูง, 2541; พิศมัย นพรัตน์, 2543; รัชณี ศรีสว่าง, 2545) ร้อยละ 60 - 70 ไม่มีการใช้ถุงยางอนามัย (วงเดือน สุวรรณคีรี, นันทนา น้ำฝน, และวรวรรณ ทิพย์อารีรัมย์, 2008; อภาพร เผ่าวัฒนา และพันธุ์ทิพย์ งามสุด, 2008; Kabiru et al., 2009; Manuel, 2005; Tagoe et al., 2009; Thato et al., 2003) จากพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัยดังกล่าวทำให้เกิดปัญหาสำคัญต่างๆ ได้แก่ การติดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ (STIs) เชช ไอ วี และโรคเอดส์ (HIV/AIDS) การตั้งครรภ์ที่ไม่พึง (กองระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, 2552) ดังนั้นอุบัติการณ์การมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนอาชีวศึกษาแบ่งตามเพศ ดังนี้

1.1 นักเรียนอาชีวศึกษาชาย จากการศึกษาของฉัฐวรรณ จันทนาคร และเริงฤดี วีระวงศ์พรหม (2551) ที่ศึกษาแนวโน้มประสบการณ์การร่วมเพศในนักเรียนชาย พบว่านักเรียนชายมีอายุที่มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกแนวโน้มลดลง ปี 2548-2550 มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกอายุเฉลี่ย 14.6 ปี ปี 2551 มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกอายุเฉลี่ย 13.3 ปี ซึ่งสอดคล้องกับอีกหลายการศึกษาพบว่านักเรียนอาชีวศึกษาชายมีอายุที่มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกอยู่ในช่วง 12-18 ปี (ฐิติพร อิงคตาวงศ์ และคณะ, 2550; ปวีณา สายสูง, 2541; พิศมัย นพรัตน์, 2543; รัชณี ศรีสว่าง, 2545) โดยนักเรียนอาชีวศึกษาชายมีอุบัติการณ์มีเพศสัมพันธ์อยู่ระหว่างร้อยละ 32.30 – 64.80 (บุญยานุช เชนบริบูรณ์, 2544; พิศมัย นพรัตน์, 2543; Thato et al., 2003) พบว่ามีประสบการณ์ทางเพศสัมพันธ์มากกว่านักเรียนหญิง (กองควบคุมโรคเอดส์ สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร, 2551; บุญยานุช เชนบริบูรณ์, 2544; พวงทิพย์ รัตนะรัต, วรวิทย์ กิตติศักดิ์ธรรณ และฐาปณีย์ การิกานุจน์, 2549; พิศมัย นพรัตน์, 2543; รัชณี ศรีสว่าง, 2545; สุปรียา งามการุณ, 2544; Thato et al., 2003) และส่วนใหญ่มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกกับคนรักมากที่สุดคือ ร้อยละ 89.1 (ฐิติพร อิงคตาวงศ์ และคณะ, 2550) ซึ่งท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ที่เสรีภาพและการแสดงออกทางเพศเปิดเผยมากขึ้น วัยรุ่นจึงมองว่าการมีเพศสัมพันธ์เป็นเรื่องปกติธรรมดา เป็นการแสดงออกถึงความรักจึงไม่จำเป็นต้องรอหรือปกปิดหรือเป็นเรื่องน่าอาย โดยเฉพาะในกลุ่มของวัยรุ่นชาย ซึ่งความสัมพันธ์แบบคู่อรักเป็นความสัมพันธ์ที่เกิดจากความใกล้ชิดสนิทสนม ประกอบกับในปัจจุบันวัยรุ่นมีเสรีภาพในการคบเพื่อนต่างเพศและการเกี่ยวข้องกับเพื่อนต่าง

เพศมากขึ้น จึงทำให้มีโอกาสใกล้ชิด อยู่กันตามลำพัง ประกอบกับรู้สึกว่ามีความรักความพึงพอใจต่อกันและกัน ด้วยวัยที่อายุใกล้เคียงกัน จึงทำให้มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรได้

1.2 นักเรียนอาชีวศึกษาหญิง จากการศึกษาของลาวัลย์ อมรรัตน์ และธนรัตน์ ผลิพัฒน์ (2549) พบว่านักเรียนอาชีวศึกษาหญิงมีอายุเฉลี่ยของการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก เท่ากับ 15.7 ปี ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของปวีณา สายสูง (2541) ที่ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนระดับอาชีวศึกษาในจังหวัดน่าน พบว่านักเรียนอาชีวศึกษาหญิงมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกเมื่ออายุเฉลี่ย 17.8 ปี ส่วนการศึกษาของพิสมัย นพรัตน์ (2543) พบว่าวัยรุ่นหญิงในจังหวัดอุดรดิตถ์มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกเมื่ออายุเฉลี่ย 15.2 ปี และการศึกษาของรัชณี ศรีสว่าง (2545) ที่โดยส่วนใหญ่ นักเรียนอาชีวศึกษาหญิงพบว่าเคยมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกเมื่ออายุประมาณ 14-15 ปี นักเรียนอาชีวศึกษาหญิงมีประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์น้อยกว่านักเรียนอาชีวศึกษาชาย โดยเพศหญิงมีเพศสัมพันธ์ร้อยละ 9.4-32 (ปวีณา สายสูง, 2541; รัชณี ศรีสว่าง, 2545; สุปรียารามการุณ, 2544; Thato et al., 2003) บุคคลที่มีเพศสัมพันธ์ด้วยครั้งแรกคือคูรัก (พิสมัย นพรัตน์, 2543; รัชณี ศรีสว่าง, 2545; ลาวัลย์ อมรรัตน์ และธนรัตน์ ผลิพัฒน์, 2549) จากผลการศึกษาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าเพศหญิง ซึ่งเป็นอีกแรงสนับสนุนหนึ่งของคูเพศสัมพันธ์ที่มีความสัมพันธ์กับการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชาย ส่งผลให้เกิดปัญหาการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศที่นำไปสู่การเกิดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ เอช ไอ วี โรคเอดส์ และการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ได้

จากการทบทวนอุบัติการณ์การมีเพศสัมพันธ์ในกลุ่มนักเรียนอาชีวศึกษาพบว่า เป็นกลุ่มที่มีอุบัติการณ์การมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนสูง และมีแนวโน้มการมีเพศสัมพันธ์เมื่ออายุน้อย เมื่อเปรียบเทียบการมีเพศสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนอาชีวศึกษาชายและหญิงพบว่า นักเรียนอาชีวศึกษาชายจะมีประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์มากกว่าในกลุ่มเพศหญิง อายุของการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกน้อยกว่านักเรียนอาชีวศึกษาหญิง ซึ่งการวิจัยนี้มุ่งศึกษาในกลุ่มนักเรียนอาชีวศึกษาชายเนื่องจากอุบัติการณ์ของการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัยส่วนใหญ่มาจากเพศชาย ผลที่ตามมาอาจทำให้เกิดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ เอช ไอ วี โรคเอดส์ และการทำให้เกิดตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ตามมาได้

2. เพศศึกษาในนักเรียนอาชีวศึกษา

การสอนเพศศึกษาในระบบการศึกษาในกลุ่มนักเรียนอาชีวศึกษาอาจแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

2.1 หลักสูตรเพศศึกษาของโรงเรียนในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งเนื้อหาที่สอนจะครอบคลุมสาระสำคัญใน 7 ด้าน คือ

2.1.1 พัฒนาการทางเพศ (Human sexual development) หมายถึง ความรู้ความเข้าใจ เรื่องเจริญเติบโตและพัฒนาร่างกายทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม

2.1.2 สุขอนามัยทางเพศ (Sexual health) หมายถึง ความรู้ความเข้าใจและสามารถดูแลสุขภาพอนามัยทางเพศได้ตามวัย เช่น การดูแลรักษาอวัยวะในระบบสืบพันธุ์ อนามัยการเจริญพันธุ์ ความเข้าใจต่าง ๆ ในเรื่องเพศ

2.1.3 พฤติกรรมทางเพศ (Sexual behavior) หมายถึง การแสดงออกถึงพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสมกับเพศและวัย

2.1.4 สัมพันธภาพ (Interpersonal relation) หมายถึง การสร้างและรักษาความสัมพันธ์กับบุคคลในสังคม การสร้างและรักษาสัมพันธภาพกับเพื่อนเพศเดียวกัน และต่างเพศ การเลือกคู่ การเตรียมตัวก่อนสมรส และการสร้างครอบครัว

2.1.5 ทักษะส่วนบุคคล (Personal and communication skills) หมายถึง ความสามารถในการจัดการสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ เช่น ทักษะการสื่อสาร ทักษะการปฏิเสธ ทักษะการขอความช่วยเหลือ ทักษะการจัดการกับอารมณ์ ทักษะการตัดสินใจและแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ

2.1.6 สังคมและวัฒนธรรม (Society and culture) หมายถึง ค่านิยมในเรื่องเพศที่เหมาะสมสอดคล้องกับสังคมและวัฒนธรรมไทย และการปรับตัวต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคม โดยเฉพาะจากสื่อที่ยั่วเย้าต่าง ๆ

2.1.7 บทบาททางเพศ (Gender role) หมายถึง การสร้างเอกลักษณ์ทางเพศที่เหมาะสม ความเสมอภาคทางเพศ และบทบาททางเพศที่ช่วยเหลือเกื้อกูลกันในสังคมอย่างสมดุล

2.2 หลักสูตรเพศศึกษาจากโครงการส่งเสริมเพศศึกษาเพื่อเยาวชน ซึ่งมีเนื้อหาครอบคลุมเกี่ยวกับในสาระดังต่อไปนี้

2.2.1 พัฒนาการของมนุษย์ การเปลี่ยนแปลงทางสรีระเมื่อเข้าสู่วัยหนุ่มสาว พัฒนาการทางเพศ การสืบพันธุ์ ภาพลักษณ์ต่อร่างกาย (body image) ตัวตนทางเพศและรสนิยมทางเพศ (sexual identity and orientation)

2.2.2 สัมพันธภาพในมิติของครอบครัว เพื่อน การคบเพื่อนต่างเพศ ความรัก การใช้ชีวิตคู่ การแต่งงาน การเป็นพ่อแม่

2.2.3 พฤติกรรมทางเพศที่พัฒนาไปตามช่วงชีวิต การเรียนรู้อารมณ์เพศ การจัดการอารมณ์เพศ การช่วยตนเอง จินตนาการทางเพศ การแสดงออกทางเพศ การละเว้นการมีเพศสัมพันธ์ การตอบสนองทางเพศ การเสื่อมสมรรถภาพทางเพศ

2.2.4 สุขภาพทางเพศ เพื่อหลีกเลี่ยงผลกระทบที่ไม่พึงประสงค์จากความสัมพันธ์ทางเพศ เพศศึกษาควรให้ความรู้เกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย วิธีการคุมกำเนิด การทำแท้ง การ

ป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และเอดส์ การล่วงละเมิดทางเพศ ความรุนแรงทางเพศ และอนาถัย เจริญพันธ์

2.2.5 สังคมและวัฒนธรรม วิธีการเรียนรู้และการแสดงออกในเรื่องเพศของบุคคล ได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศทางสังคมและวัฒนธรรม

2.2.6 ทักษะที่จำเป็นในการดำเนินชีวิต เช่น การให้คุณค่ากับสิ่งต่างๆ การสื่อสาร การรับฟัง การตัดสินใจ การต่อรอง การรักษาและการยืนยันในความเป็นตัวของตัวเอง การจัดการกับแรงกดดันจากเพื่อน สิ่งแวดล้อมและอคติทางเพศ เป็นต้น

3. พฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย

3.1 คำจำกัดความพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย

พฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย (Safer sex) หมายถึง การที่บุคคลมีเพศสัมพันธ์โดยการเตรียมการป้องกันตนเองไม่ให้เกิดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ เช่น โรคเอดส์ (Oxford English Dictionary, 2009)

พฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย (Safer sex) หมายถึง การมีเพศสัมพันธ์โดยมีพฤติกรรมสัมพันธ์กับการหลีกเลี่ยงหรือลดปัจจัยเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ (STIs) เอช ไอ วี โรคเอดส์ (HIV/AIDS) และการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ โดยมีพฤติกรรมดังนี้ คือ 1) การใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ 2) การยืนยันในความคิดของตนเอง 3) การหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ Dilorio et al. (1992)

พฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย (Safer sex) หมายถึง การมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย เช่น การสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง และการจูบ (masturbation and kissing) ในขณะเดียวกันหากมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่มีการป้องกัน เช่น การมีเพศสัมพันธ์ทางทวารหนัก (anal intercourse) แล้วมีการติดเชื้อเอช ไอ วี ถือว่าเป็นการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัย (MacIntyre and West, 1993: อ้างใน Bourne and Robson, 2009)

พฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย (Safer sex) หมายถึง การมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ทำให้มีการติดเชื้อเอดส์ สารคัดหลั่งทั้งจากทางช่องคลอด หรือที่ออกจากร่างกายของคู่เพศสัมพันธ์ (Playingsafely.co.uk, 2007: อ้างใน Bourne and Robson, 2009).

พฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย (Safer sex) หมายถึง การมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่มีภาวะเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอช ไอ วี และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ เป็นเพศสัมพันธ์ที่ไม่เป็นสารคัดหลั่งเข้าไปในร่างกาย (Avert, 2007: อ้างใน Bourne and Robson, 2009)

พฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย (Safer sex) หมายถึง การกระทำกิจกรรมหรือการปฏิบัติกิจกรรมทางเพศทุกอย่างที่ก่อให้เกิดความสุขหรือความพึงพอใจทางเพศ ด้วยวิธีการที่สามารถ

ป้องกันและไม่เสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์หรือโรคเอดส์ และรับรู้ถึงประโยชน์ของการใช้ถุงยางอนามัยเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์หรือโรคเอดส์ (สุปราณี แก้วกุดัน, 2543)

ฉะนั้นในงานวิจัยนี้จึงให้ความหมายของพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย (Safer sex) ว่าเป็นการมีเพศสัมพันธ์โดยมีการเตรียมการป้องกันตนเองและหลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ (STIs) เอช ไอ วี โรคเอดส์ (HIV/AIDS) และการตั้งครรรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ โดยการใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งเมื่อมีเพศสัมพันธ์ การปฏิเสธหรือยืนกรานในความคิดของตนเองเมื่อไม่พร้อมหรือไม่ต้องการ และการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

3.2 พฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยตามแนวคิดของ Dilorio et al. (1992) หมายถึง การมีเพศสัมพันธ์โดยมีพฤติกรรมสัมพันธ์กับการหลีกเลี่ยงหรือลดปัจจัยเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ (STIs) เอช ไอ วี โรคเอดส์ (HIV/AIDS) และการตั้งครรรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ โดยมีพฤติกรรมดังนี้ คือ

3.2.1 การใช้ถุงยางอนามัย มีการใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีพฤติกรรมทางเพศหรือมีเพศสัมพันธ์กับคู่นอนของตนเองทุกครั้ง

3.2.2 การยืนกรานในความคิดของตนเองในการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย โดยมีทักษะในการปฏิเสธหรือสามารถต่อรองการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยได้ทุกครั้งที่ไม่พร้อมหรือไม่ต้องการ

3.2.3 การหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ เช่น การลดจำนวนคู่นอน การหลีกเลี่ยงมีเพศสัมพันธ์กับเพศเดียวกัน (การมีเพศสัมพันธ์ทางทวารหนัก) การหลีกเลี่ยงการปนเปื้อนสารคัดหลั่งจากร่างกาย (น้ำอสุจิ สารคัดหลั่งทางช่องคลอด และเลือดจากคู่อุปสรรค) หลีกเลี่ยงมีเพศสัมพันธ์กับผู้ที่มีความเสี่ยงและการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก การดื่มสุรา การเสพสารเสพติด

3.3 ปัญหาการมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่ปลอดภัยในนักเรียน ประกอบด้วย

3.3.1 การใช้ถุงยางอนามัย โดยพบว่านักเรียนชายมีแนวโน้มการใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งกับคู่อุปสรรคหรือแฟนน้อยลงร้อยละ 10 (East et al., 2007) ซึ่งส่วนใหญ่ร้อยละ 60 - 70 ไม่มีการใช้ถุงยางอนามัย (วงเดือน สุวรรณคีรี, นันทนา น้ำฝน, และวรวรรณ ทิพย์วาริรมย์, 2008; อาภาพร เผ่าวัฒนา และพันธุ์ทิพย์ งามสุต, 2008; Kabiru et al., 2009; Manuel, S, 2005; Tagoe et al., 2009; Thato et al., 2003) ถึงแม้ว่าการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์จะช่วยป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ การติดเชื้อเอช ไอ วี โรคเอดส์ และการตั้งครรรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ แต่ก็ไม่สามารถป้องกันได้ร้อยเปอร์เซ็นต์ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับคุณภาพของถุงยางอนามัย การเลือกถุงยางอนามัยควรเป็น

ดูขงอนามัยที่มีมาตรฐาน สิ่งสำคัญต้องใช้ดูขงอนามัยทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์กับบุคคลที่มีพฤติกรรมเสี่ยงสูง

3.3.2 การยืนยันในความคิดของตนเอง ซึ่งสังคมในปัจจุบันเปิดโอกาสให้นักเรียนชายหญิงมีโอกาสพบกันได้ง่าย เพศหญิงถูกคาดหวังว่าต้องไม่รู้จักเรื่องเพศ โอกาสในการพูดถึงการใช้ดูขงอนามัยจึงเป็นเรื่องยาก และอำนาจการต่อรองหลักเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์หรือมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยจึงน้อยลง (จิรพรรณ อินทา, 2542) โดยพบว่าในกลุ่มนี้ยังขาดทักษะในการเจรจาต่อรองเพื่อยืนยันความคิดของตนเองในการใช้ดูขงอนามัย (กฤตยา อาชวนิจกุล และคณะ, 2551) ฉะนั้นหากไม่มีทักษะในการปฏิเสธหรือสามารถต่อรองการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยเมื่อไม่พร้อมหรือไม่ต้องการ ส่งผลให้เสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ (STIs) เอช ไอ วี โรคเอดส์ (HIV/AIDS) และการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ได้

3.3.3 การหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ พบว่าในกลุ่มนักเรียนอาชีวศึกษามีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศด้วยการมีเพศสัมพันธ์ทางปากหรือทางทวารหนัก ร้อยละ 11.5 และ 52.1 มีคู่นอนมากกว่า 1 คน ร้อยละ 82.3 และมีเพศสัมพันธ์เมื่อมีอาการมีเมามากจากการดื่มแอลกอฮอล์หรือใช้สารเสพติด ร้อยละ 5.9 และ 26.2 ตามลำดับ (วงเดือน สุวรรณศิริ และคณะ, 2008; อาภาพร เผ่าวัฒนา และพันธุ์ทิพย์ รามสูต, 2008) ซึ่งการที่มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสัมพันธ์ โดยการมีจำนวนคู่นอนหลายคน การมีเพศสัมพันธ์กับเพศเดียวกัน เช่น การมีเพศสัมพันธ์ทางทวารหนัก การมีเพศสัมพันธ์ที่ปนเปื้อนสารคัดหลั่งจากร่างกาย เช่น น้ำอสุจิ สารคัดหลั่งทางช่องคลอด และเลือดจากคู่อุปสรรค การมีเพศสัมพันธ์กับผู้ที่มีความเสี่ยง การดูสื่อ และการเที่ยวตามแหล่งบันเทิง การเที่ยวสถานเริงรมย์ อยู่ในสถานที่เสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ ได้แก่ การอยู่ตามลำพังกับเพื่อนต่างเพศ การอยู่สองต่อสองกับคู่อุปสรรค การดื่มสุรา การเสพยาเสพติดทำให้ขาดการยับยั้งชั่งใจขาดการควบคุมตนเอง ทำให้เกิดการมีเพศสัมพันธ์กับคู่อุปสรรคหรือผู้ที่มีความเสี่ยงสูงได้ (สุชีรา เกิดจันทร์ตรง, 2545; จุติพร อิงคถาวรวงศ์ และคณะ, 2550)

3.4 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษา จากการทบทวนวรรณกรรม พบปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยในนักเรียนอาชีวศึกษาเพศชาย ได้แก่ อายุ เพศ การรับรู้ประโยชน์ การรับรู้อุปสรรคด้านข้อแก้ตัว การรับรู้สมรรถนะของตนเองในการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย แรงสนับสนุนจากเพื่อน แรงสนับสนุนจากคู่อุปสรรค อิทธิพลสื่อสิ่งพิมพ์ สถานที่พักอาศัย ความผูกพันในครอบครัว (ชัยสิทธิ์ พงษ์พัฒน์, 2544; นกัศวรรณ วัฒนรัตน์ชัย, 2005; พัทธรินทร์ สิมทะราช, 2544; Thato et al., 2003) โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.4.1 อายุ เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับการมีพฤติกรรมทางเพศ จากการศึกษาของปวีณา สายสูง (2541) ที่ศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักศึกษาระดับอาชีวศึกษาในจังหวัดน่าน พบว่าอายุที่มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกอยู่ในช่วง 10-21 ปี (เฉลี่ย 16.70 ปี) เมื่อพิจารณาการใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก พบว่ากลุ่มตัวอย่างเคยมีเพศสัมพันธ์ไม่มีการใช้ถุงยางอนามัยร้อยละ 29.50 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Raisul Haque et. al. (2009) ได้ศึกษาการรับรู้ปัจจัยเสี่ยงและการใช้ถุงยางอนามัยของวัยรุ่นไทย พบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีเพศสัมพันธ์ คือ อายุ โดยพบว่าวัยรุ่นไทยมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกอายุน้อยกว่า 20 ปี และใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์เป็นบางครั้ง อาจจะเป็นเพราะอายุ ประสบการณ์ ความรับผิดชอบ และความตระหนักในการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยยังต่ำอยู่ จึงส่งผลให้กลุ่มประชากรวัยนี้เสี่ยงต่อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ การติดเชื้อเอช ไอ วี และโรคเอดส์ได้

3.4.2 เพศ จากการศึกษาของสุมาลี ศรีลำภูทอง (2004) ศึกษาถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับค่านิยมการควบคุมพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนวัยรุ่นในจังหวัดสมุทรปราการ พบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับค่านิยมการควบคุมพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนวัยรุ่นคือ เพศ (Beta= -.193, p=0.000) โดยพบว่าเพศชายมีการประพฤติดังกล่าวทางเพศและประสบการณ์ทางเพศมากกว่าเพศหญิง ส่วนการศึกษาของปวีณา สายสูง (2541) ได้ศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักศึกษาระดับอาชีวศึกษาในจังหวัดน่าน พบว่าในกลุ่มเพศหญิงทุกคนจะมีการใช้ถุงยางอนามัยเป็นบางครั้ง ในขณะที่เพศชายมีการใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้ง ซึ่งจะเห็นได้ว่าเพศชายมีการใช้ถุงยางอนามัยมากกว่าเพศหญิง ส่วนการศึกษาของรุ่งรัตน์ ศรีสุริยเวศน์ (2541) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา พบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเพศสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ เพศ กล่าวคือนักศึกษาชายมีพฤติกรรมทางเพศที่เสี่ยงมากกว่านักศึกษาหญิง

3.4.3 การรับรู้ประโยชน์ในการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย ซึ่งเป็นความเชื่อของบุคคลถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากการปฏิบัติแล้วจะทำให้ลดความเสี่ยงหรือความรุนแรงของโรคทางสุขภาพ เช่น การตัดสินใจที่จะปฏิบัติตามคำแนะนำ ซึ่งขึ้นอยู่กับที่บุคคลรับรู้ว่าการปฏิบัตินั้นมีข้อดีในทางสุขภาพ จากการศึกษาของ Thato et al.(2003) พบว่าการรับรู้ประโยชน์ของการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์เป็นปัจจัยหนึ่งที่สามารถทำนายการใช้ถุงยางอนามัยของนักเรียนอาชีวศึกษา ซึ่งเป็นมิติหนึ่งของการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย สอดคล้องกับการศึกษาพิสมัย นพรัตน์ (2543) ที่ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา จังหวัดอุดรธานี พบว่านักเรียนมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานีที่มีการรับรู้พฤติกรรมเสี่ยงของตนเอง มีแนวโน้มที่จะลดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศได้ ส่วนการศึกษา

ของ Seiving et al. (2007) ได้ศึกษาถึงพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น พบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์คือ การรับรู้ประโยชน์ของการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย ($p < .001$) ฉะนั้นหากการรับรู้ถึงประโยชน์ของการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย ด้วยการใช้อนุยางอนามัยสม่ำเสมอทุกครั้งที่มีการมีเพศสัมพันธ์ การปฏิเสธหรือยืนกรานในความคิดของตนเอง และการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศเป็นประจำหรือสม่ำเสมอก็จะส่งผลให้มีพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยได้

3.4.4 การรับรู้อุปสรรคด้านข้อแก้ตัวในการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย จากการศึกษาของนักสำรวจ วัฒนธรรณชัย (2005) ที่ศึกษาถึงพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชาย จังหวัดนครปฐม พบว่าการรับรู้อุปสรรคด้านข้อแก้ตัวเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย ($r = -0.243$, $p < 0.001$) และสามารถร่วมทำนายพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย ร้อยละ 32 และจากการศึกษาของชัยสิทธิ์ พงษ์พัฒน์ (2544) ได้ทำการสำรวจพฤติกรรมและการรับรู้ของนักศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่เกี่ยวกับโรคเอดส์ พบว่า เหตุผลของการไม่ใช้อนุยางอนามัยของนักศึกษาเพราะไม่เคยใช้มาก่อน และคิดว่าไม่จำเป็นมีจำนวนมากที่สุด ทำให้ลดความรู้สึกลงทางเพศ ไม่มีอนุยางอนามัย และทำให้เสียบรรยากาศ และจากการศึกษาของ East et al. (2007) พบว่าการไม่ใช้อนุยางอนามัยขณะมีเพศสัมพันธ์กับคู่เพศสัมพันธ์บ่งบอกถึงการไม่ไว้เนื้อเชื่อใจ สนิทสนมกัน ฉะนั้นหากข้อแก้ตัวดังกล่าวไม่ได้ถูกแก้ไขให้ถูกต้องเกี่ยวกับการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย ก็ จะส่งผลและสนับสนุนให้มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศได้

3.4.5 การรับรู้สมรรถนะของตนเองในการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย การรับรู้สมรรถนะแห่งตนมีผลต่อการตัดสินใจที่จะกระทำพฤติกรรมของบุคคลรวมถึงพฤติกรรมทางเพศด้วย จากการศึกษาของนักสำรวจ วัฒนธรรณชัย (2005) ที่ศึกษาถึงพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชาย จังหวัดนครปฐม พบว่าการรับรู้สมรรถนะของตนเองในการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย ($r = 0.405$, $p < 0.001$) และเป็นปัจจัยที่สามารถร่วมทำนายพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย ร้อยละ 32 ส่วนการศึกษาของพิสมัย นพรัตน์ (2543) ที่ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา จังหวัดอุดรธานี พบว่าการรับรู้สมรรถนะในตนเองเป็นตัวแปรสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการกระทำของบุคคล และสามารถเป็นตัวทำนายการเกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศได้ การรับรู้สมรรถนะในตนเองสูงจะสามารถใช้สิ่งป้องกันเมื่อมีเพศสัมพันธ์ได้อย่างถูกต้องและสม่ำเสมอ ในทางตรงกันข้ามถ้าหากการรับรู้สมรรถนะในตนเองต่ำก็จะมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศได้ซึ่งสอดคล้องกับรายงานของ East et al. (2007) พบว่ามีหลายการศึกษาที่วัยรุ่นอายุ 15-24 ปี มีการรับรู้สมรรถนะตนเองในการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยต่ำ ผลคือมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่ปลอดภัยโดยใช้อนุยาง

อนามัยไม่สม่ำเสมอเมื่อมีเพศสัมพันธ์ ส่งผลให้เสี่ยงต่อการได้รับเชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ (STIs) ได้

3.4.6 แรงสนับสนุนจากเพื่อน บรรทัดฐานในกลุ่มเพื่อนต่อการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย เพื่อนเป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลเป็นอย่างมากในการเสริมสร้างค่านิยมและลักษณะนิสัย ตลอดจนคุณธรรมจริยธรรม โดยเฉพาะในวัยเรียนจะมีความผูกพันและต้องการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน ซึ่งจากการศึกษาดวงเดือน พันธุนาวิณ (2540) ได้กล่าวไว้ว่าอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนมีผลต่อพฤติกรรมถ้าคบเพื่อนที่มีลักษณะไม่ปลอดภัย เช่น มีความประพฤติน่าไม่ดี ได้แก่ เล่นการพนัน เสพสิ่งเสพติด ดื่มสุรา เที่ยวเตร่ตามสถานเริงรมย์ บาร์ ไนต์คลับ มีเพศสัมพันธ์กับหญิงบริการ และหนีเรียน เป็นต้น อันจะนำไปสู่พฤติกรรมที่มีความเสี่ยงการติดเชื้อเอช ไอ วี มากขึ้น ส่วนการศึกษาของพิสมัย นพรัตน์ (2543) ได้ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา พบว่าการรับรู้บรรทัดฐานกลุ่มเพื่อนมีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t=-.191, p<.001$) สามารถร่วมอธิบายความผันแปรของการเกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา ได้ร้อยละ 9.60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<.05$) และการศึกษาของวงเดือน สุวรรณศิริ และคณะ (2008) พบว่าเพื่อนเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีเพศสัมพันธ์มากที่สุดถึง ร้อยละ 66.5 และจากการศึกษาของนักสวธรรณ วัฒนรัชชัย (2005) ที่ศึกษาถึงพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชาย จังหวัดนครปฐม พบว่าแรงสนับสนุนในกลุ่มเพื่อนเป็นปัจจัยที่ทำนายพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย ($t=0.304, p<0.001$)สามารถร่วมทำนายพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย ร้อยละ 32

3.4.7 แรงสนับสนุนจากคู่เพศสัมพันธ์ จากการศึกษาของนักสวธรรณ วัฒนรัชชัย (2005) ที่ศึกษาถึงพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชาย จังหวัดนครปฐม พบว่าแรงสนับสนุนจากคู่เพศสัมพันธ์เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย ($t=0.287, p<0.001$) สามารถร่วมทำนายพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยได้ ร้อยละ 32 และจากการศึกษาของนวลตา อากาศพะกุล (2549) ที่ศึกษาถึงเพศสัมพันธ์และการใช้ถุงยางอนามัยในกลุ่มเยาวชนที่มาใช้บริการในแหล่งชุมชนวัยรุ่น กรุงเทพมหานคร พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอช ไอ วี โดยมีเพศสัมพันธ์กับหญิงหรือชายบริการ (OR=2.03, 95% CI=0.34-11.85) ร้อยละ 30 ใช้ถุงยางอนามัยบางครั้ง และร้อยละ 23 ไม่เคยใช้ถุงยางอนามัย เนื่องจากมีความเชื่อว่าคู่นอนของตนเองปลอดภัยกว่าชายหรือหญิงบริการ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของวงเดือน สุวรรณศิริ และคณะ (2008) ที่ศึกษาถึงพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นและเยาวชนในสถานศึกษาจังหวัดพิษณุโลก ผลการศึกษาพบว่าแฟนหรือคู่เพศสัมพันธ์เป็นปัจจัยที่มี

อิทธิพลต่อการมีเพศสัมพันธ์ถึงร้อยละ 64.9 นั้นหมายถึงว่าคู่อุปสรรคสัมพันธ์เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย

3.4.8 อิทธิพลสื่อสิ่งพิมพ์ ในส่วนของสื่อต่างๆ ได้แก่ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วิทยุ วารสาร นิตยสาร วิดีทัศน์ ทางอินเทอร์เน็ต เมื่อพิจารณาจากสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน สื่อต่างๆ ที่นำเสนอเกี่ยวกับเรื่องเพศจะมีวิธีการนำเสนอใน 3 รูปแบบ คือ สื่อที่นำเสนอข่าวเกี่ยวกับเหตุการณ์ หรือปัญหาต่างๆ เกี่ยวกับเรื่องเพศ สื่อเร้าอารมณ์เพศที่แสดงออกเกี่ยวกับเรื่องเพศในรูปของละคร หรือภาพทางโทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต หนังสือพิมพ์หรือนิตยสารต่างๆ และสื่อที่ให้ความรู้เรื่องเพศ (พรเพ็ญ สุวรรณเดชา และคณะ, 2548) สื่อเหล่านี้กล่าวได้ว่ามีอิทธิพลต่อการรับรู้เรื่องเพศศึกษา ต่อความรู้สึกนึกคิด ทักษะคิด ค่านิยมและพฤติกรรมของนักเรียนเป็นอย่างยิ่ง (เบญจา รักพงษ์, 2541) โดยพบว่าสื่อมีอิทธิพลสำคัญต่อการเรียนรู้พฤติกรรมและเลียนแบบพฤติกรรมที่พบเห็นจากสื่อต่างๆ สิ่งสำคัญคือสื่อในทุกรูปแบบควรตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของสื่อที่ดีในการให้ความรู้ให้ข้อมูลที่ถูกต้องในเรื่องเพศศึกษา เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่ถูกต้องได้ ซึ่งมีความสอดคล้องกับการศึกษาของบังอร เทพเทียน และคณะ (2548) พบว่าข้อค้นพบที่สำคัญในการสังเคราะห์งานวิจัย การเปิดรับสื่อเรื่องเพศ มีค่าขนาดอิทธิพลกับพฤติกรรมทางเพศ ในภาพรวมเท่ากับ .74 ซึ่งมีขนาดอิทธิพลใหญ่กว่าปัจจัยด้านอื่นๆ อย่างชัดเจน

3.4.9 สถานที่พักอาศัย สิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมสุขภาพของบุคคล ในวัยเรียนที่ต้องอยู่เพียงลำพังในสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปง่ายต่อการเข้าถึงแหล่งบริการทางเพศ หรือแหล่งบันเทิง ทำให้เสี่ยงต่อการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศได้ (นวลตา อาศัปกะกุล, 2006) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ หทัยรัตน์ กิจบำรุง (2546) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนอาชีวศึกษาหญิง สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร พบว่าลักษณะการพักอาศัยเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนอาชีวศึกษาหญิง และสอดคล้องกับการศึกษาของอรุษา จันทรวิจู (2544) ที่ศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ พบว่าสภาพที่พักอาศัย และสถานที่พักอาศัยใกล้แหล่งสถานเริงรมย์เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

3.4.10 ความผูกพันในครอบครัว (Family connectedness) ความผูกพันในครอบครัวเป็นความรู้สึกผูกพันใกล้ชิดกับบิดามารดา การรับรู้ถึงการดูแลเอาใจใส่ที่ได้รับจากครอบครัว หากครอบครัวไม่เข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงพัฒนาการในวัยเรียนก็จะมีผลต่อความสัมพันธ์ในครอบครัวได้ การที่นักเรียนต้องพักอาศัยอยู่กับญาติพี่น้องหรืออยู่คนเดียวเนื่องจากสภาพสังคมเปลี่ยนแปลงไป พ่อแม่หย่าร้างหรือพ่อแม่ต้องดิ้นรนหาเลี้ยงชีพมากขึ้น ซึ่งอาจส่งผลให้ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวขาดความอบอุ่นและนำไปสู่ปัญหาพฤติกรรมในวัยเรียนได้

(วิทยา นาควัชระ, 2544) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของพิสมัย นพรัตน์ (2543) พบว่าความผูกพันในครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.212, p < .001$) กล่าวว่่านักเรียนที่มีความผูกพันในครอบครัวที่แน่นแฟ้นและเป็นไปอย่างเหมาะสมจะช่วยลดปัญหาด้านสุขภาพ และปัญหาด้านพฤติกรรมทางเพศได้

งานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ควบคุมปัจจัยที่มีอิทธิพลในด้าน เพศ อายุ โดยได้มีการควบคุมโดยจัดให้เป็นคุณสมบัติในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่มีความคล้ายคลึงกันโดยมีการกำหนดให้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับอาชีวศึกษาเพศชายที่กำลังศึกษาหลักสูตร ปวส. ซึ่งมีอายุระหว่าง 18 -24 ปี สำหรับปัจจัยด้านการรับรู้ประโยชน์ การรับรู้อุปสรรคด้านข้อแก้ตัว การรับรู้สมรรถนะของตนเองในการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย แรงสนับสนุนจากเพื่อน เป็นปัจจัยที่สามารถปรับเปลี่ยนได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำปัจจัยดังกล่าวมาจัดกระทำในโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนเพื่อให้เกิดการรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชาย โดยผ่านการจัดกิจกรรมทั้ง 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การใช้คำพูดชักจูง 2) การได้เห็นตัวแบบหรือประสบการณ์ของผู้อื่น 3) ประสบการณ์ที่กระทำสำเร็จด้วยตนเอง 4) สภาวะด้านร่างกายและอารมณ์ ตามแนวคิดทฤษฎีการรับรู้สมรรถนะแห่งตนของ Bandura (1997)

3.5 ผลกระทบจากการมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่ปลอดภัย การมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ใช้ถุงยางอนามัย (Thato et al.,2003) การมีเพศสัมพันธ์เมื่อไม่พร้อม (กฤตยา อาชวนิจกุล, ชื่นฤทัย กาญจนะจิตรา และวาสนา อิ่มเอม, 2551) และการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัย (สุชีรา เกิดจันทร์ตรง, 2545) นับว่าเป็นพฤติกรรมเสี่ยงที่จะนำไปสู่การติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์ โรคเอดส์ และการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ก่อให้เกิดการทำแท้งผิดกฎหมายและมีภาวะแทรกซ้อนจากการทำแท้ง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.5.1 โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ในปัจจุบันสถานการณ์โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น จากสำนักกระบาดวิทยา (2552) ได้รับรายงานโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ได้แก่ โรคเอดส์ โรคหนองใน โรคหนองในเทียม โรคซิฟิลิส โรคแผลริมอ่อน กามโรคของต่อมและท่อน้ำเหลือง จำนวน 23,622 ราย คิดเป็นอัตราป่วย 37.22 ต่อประชากรแสนคน ไม่มีรายงานผู้ป่วยเสียชีวิต จำนวนผู้ป่วยตามกลุ่มโรค พบว่า โรคหนองใน มีจำนวนสูงสุดจำนวน 7,188 ราย (ร้อยละ 30.42) คิดเป็นอัตราป่วย 11.33 ต่อประชากรแสนคน รองลงมาคือโรคหนองในเทียมจำนวน 2,597 ราย (ร้อยละ 10.99) คิดเป็นอัตราป่วย 4.09 ต่อประชากรแสนคน โรคซิฟิลิส จำนวน 2,076 ราย (ร้อยละ 8.78) คิดเป็นอัตราป่วย 3.27 ต่อประชากรแสนคน โรคฝีมะม่วง จำนวน 1,456 ราย (ร้อยละ 6.16) คิดเป็นอัตราป่วย 2.29 ต่อประชากรแสนคน และโรคแผลริมอ่อน จำนวน 405 ราย (ร้อยละ 1.71)

คิดเป็นอัตราป่วย 0.63 ต่อประชากรแสนคน และในระหว่าง พ.ศ. 2549 – 2552 จำแนกตามกลุ่มอายุ พบว่าทุกกลุ่มอายุมีแนวโน้มของอัตราป่วยโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี โดยที่กลุ่มอายุ 15 – 24 ปี มีอัตราป่วยโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์สูงสุด และจากกองควบคุมโรคเอดส์ สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร (2551) พบว่าในกลุ่มนักเรียนอาชีวศึกษามีอาการผิดปกติที่สงสัยว่าเป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และการตรวจเลือดเพื่อหาเชื้อเอช ไอ วี ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา พบว่ามีแนวโน้มสูงขึ้นเล็กน้อย จากสถานการณ์โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ของประเทศไทยดังกล่าว ที่มีแนวโน้มอัตราป่วยในกลุ่มนี้ที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง อาจเป็นสัญญาณที่บ่งชี้ว่าคลื่นการระบาดของโรคติดต่อ ทางเพศสัมพันธ์ และโรคเอดส์ระลอกใหม่กำลังเกิดขึ้นแล้ว

3.5.2 โรคเอดส์หรือ AIDS (Acquired Immune Deficiency Syndrome) เป็นกลุ่มอาการที่ระบบภูมิคุ้มกันหรือกลไกต่อต้านเชื้อโรคของร่างกายถูกทำลายโดยเชื้อไวรัสเอช ไอ วี (HIV) ซึ่งจะเข้าไปทำลายเม็ดเลือดขาว ที่เป็นแหล่งสร้างภูมิคุ้มกันโรค ทำให้ภูมิคุ้มกันโรคลดลง ซึ่งไม่ได้เป็นมาแต่กำเนิด จึงทำให้ติดเชื้อฉวยโอกาส (Opportunistic infection) แทรกซ้อนเข้าสู่ร่างกายได้ง่ายขึ้น เช่น วัณโรคในปอดหรือต่อมน้ำเหลือง เชื้อหุ้มสมองอักเสบจากเชื้อรา โรคผิวหนังบางชนิด หรือเป็นมะเร็งบางชนิดได้ง่ายกว่าคนปกติ รวมทั้งเกิดอาการทางจิตและประสาทได้ ซึ่งสาเหตุของการเสียชีวิตมักเกิดขึ้นจากโรคติดเชื้อฉวยโอกาสต่างๆ เหล่านี้ ทำให้มีอาการรุนแรงและเสียชีวิตอย่างรวดเร็ว (สำนักโรคเอดส์ วัณโรค และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์, 2552) ในปัจจุบันมีจำนวนผู้ป่วยเอดส์เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว จากรายงานของสำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค ได้รับรายงานผู้ป่วยเอดส์ จากสถานบริการสาธารณสุขทุกระดับและเอกชนตั้งแต่ พ.ศ. 2527 ถึงวันที่ 31 ตุลาคม พ.ศ. 2552 รวมทั้งสิ้น 358,260 ราย และมีผู้เสียชีวิต 95,983 ราย พบว่ากลุ่มอายุ 15 - 24 ปี เป็นโรคเอดส์รวมทั้งสิ้น 30389 ราย (ร้อยละ 8.48) ซึ่งผลกระทบของโรคเอดส์นั้นในระดับบุคคลคือมีผลกระทบต่อร่างกาย จิตใจ ครอบครัวและญาติ ในระดับสังคมคือผลกระทบทางด้านประชากร เศรษฐกิจและสังคมของประเทศ จากจำนวนผู้ป่วยเอดส์เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วดังกล่าว มีผลทำลายชีวิต และทรัพย์สินเพิ่มมากขึ้น ทำให้เกิดความหวุ่นวิตกแก่ประชาชนในทุกระดับชั้น ความรุนแรงของปัญหาอาจมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับบุคคล ครอบครัวและสังคมรอบข้าง การดำเนินการแก้ไขปัญหาคงต้องพิจารณาความเป็นองค์รวมของบุคคลและมีสหสาขาวิชาชีพในการดำเนินการ

3.5.3 การตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ จากพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนชายหญิงที่เห็นได้โดยทั่วไป เช่น การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร การเดินคล่องแขน โอบเอวหรือไหล่ นั่งซ้อนรถจักรยานยนต์แล้วท้ายกอดเอว นั่งพลอดรักกันในสวนสาธารณะ กอดจูบตามศูนย์การค้า หรือโรงพยาบาลรพช. เทียวคิสโก้เทค สถานเริงรมย์ต่างๆ ดื่มสุรา เสพสิ่งเสพติด เทียวพนักงานบริการ มีคู่นอนหลายคน การแสดงพฤติกรรมไม่เหมาะสมในสถานสาธารณะ หรือสถานอื่นๆ การ

แสดงออกเหล่านี้เป็นเพราะมีนิสัยส่วนตัว ความเชื่อ ค่านิยม หรือปัจจัยอื่นๆ ที่ทำให้พวกเขามีการแสดงพฤติกรรมออกมาเช่นนี้ พฤติกรรมทางเพศดังกล่าวถ้ามองเชิงวัฒนธรรมแล้วนับได้ว่าเป็นการทำลายวัฒนธรรมเดิมอย่างมาก ปัญหาที่ตามมาอาจเกิดผลในทางไม่พึงประสงค์ เช่น การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรโดยมีอายุเฉลี่ย 9 – 17.8 ปี (ชัยสิทธิ์ พงษ์พัฒน์, 2544; ญัฐวรรณ จันทนาคร และเริงฤดี วีระวงศ์พรหม, 2551; นราวุธ สิ้นสุพรรณ, 2548; นวลตา อาภาศัพท์ทะกุล, 2006; พัชรินทร์ สิมพะราช, 2544; วงเดือน สุวรรณศิริ และคณะ, 2008; วาโรณี ฟองแก้ว, 2549; ศิริพร วงศ์ชัย, 2546; Tagoe et al., 2009) การตั้งครรภ์ก่อนการสมรส ร้อยละ 28 (Thato, S., 2002) และเป็นการตั้งครรภ์ในขณะที่ทั้งสองฝ่ายยังไม่มีความพร้อมในทุกๆ ด้าน จึงก่อให้เกิดปัญหาตามมาอย่างมากเพราะไม่ได้มีการวางแผนการตั้งครรภ์มาก่อน ก็มักจะลงเอยด้วยการทำแท้งเป็นส่วนใหญ่ (พิมลพรรณ อิศรภักดี, 2545: อ่างโน พรเพ็ญ สุวรรณเดชา และคณะ, 2548) ซึ่งผลกระทบจากการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ก่อให้เกิดผลกระทบทั้งต่อตัวผู้ตั้งครรภ์ ครอบครัว เศรษฐกิจและสังคม

การมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่ปลอดภัยจะนำไปสู่ปัญหาการติดเชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ โรคเอดส์ การตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ และมีปัญหาการทำแท้งตามมา (กองระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, 2552) ซึ่งผลกระทบดังกล่าวสามารถป้องกันได้โดยการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยนั่นคือการใช้ถุงยางอนามัยอย่างถูกต้องและสม่ำเสมอ (Thato et al., 2003) การปฏิเสธการมีเพศสัมพันธ์เมื่อไม่พร้อมหรือไม่ต้องการ สามารถต่อรองการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยได้ (กฤตยา อาชวนิจกุล, ชันฤทัย กาญจนะจิตรา และวาสนา อิ่มเอม, 2551; Bertens, M. et al., 2008) และการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศคือการลดมีจำนวนคู่นอน การดื่มสุรา สารเสพติด การคู่อื้อ การเที่ยวสถานเริงรมย์ (สุชีรา เกิดจันทร์ตรง, 2545)

3.6 การประเมินพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย เครื่องมือที่ใช้มีดังนี้

3.6.1 แบบวัดพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของ Dilorio และคณะ (1992) ที่นภัสวรรณ วัฒนรัชชัย (2005) ได้ทำการแปลและนำมาใช้ในนักเรียนโดยประกอบด้วยการประเมินใน 3 ด้านคือ 1) การใช้ถุงยางอนามัย (Use of condom) มี 6 ข้อคำถาม 2) การยืนยันในความคิดของตนเอง (Use of assertive skills) มี 4 ข้อคำถาม 3) การหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ (Avoidance of risky behavior) มี 9 ข้อคำถามมีค่าความเที่ยงโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach 's alpha coefficient) เท่ากับ .82

3.6.2 แบบสอบถามพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อ เอช ไอ วี ของสุชีรา เกิดจันทร์ตรง (2545) ซึ่งเป็นแบบสอบถามถึงการดำเนินชีวิตที่ปลอดภัยเกี่ยวกับเรื่องเพศเพื่อป้องกัน

การคิดเชื้อ เอช ไอ วี จำนวนทั้งหมด 20 ข้อ มีค่าความเที่ยงโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach ' s alpha coefficient) เท่ากับ .79

3.6.3 แบบสอบถามการรับรู้พฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของสุปราณี แก้วกุดัน (2543) มีข้อคำถามทั้งหมด 40 ข้อ โดยแบ่งเป็น 3 ด้านคือ 1) การวางตัวในกลุ่มเพื่อน มีจำนวน 7 ข้อ 2) การดำเนินชีวิตที่ปลอดภัยเกี่ยวกับเรื่องเพศ มีจำนวน 22 ข้อ 3) การมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย มีจำนวน 11 ข้อ มีค่าความเที่ยงโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach ' s alpha coefficient) เท่ากับ .85

3.6.4 แบบสอบถามการรับรู้สมรรถนะในตนเองเกี่ยวกับการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของพัชรินทร์ สิมทะราช (2544) เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความเชื่อในความสามารถว่าสามารถปฏิบัติกิจกรรมในแต่ละข้อคำถาม ซึ่งมีจำนวน 25 ข้อ มีค่าความเที่ยงโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach ' s alpha coefficient) เท่ากับ .89

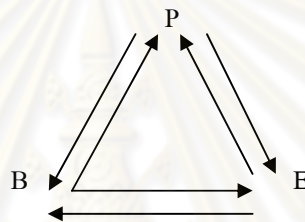
สำหรับการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกใช้แบบวัดพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของ Dilorio และคณะ (1992) ที่นักสวรรณ วัฒนรัชชัย (2005) ได้ทำการแปลและนำมาใช้ในนักเรียน ซึ่งเป็นแบบประเมินที่เหมาะสมในการวัดการรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยที่ประกอบด้วยการประเมินใน 3 ด้านคือ 1) การใช้ถุงยางอนามัย 2) การยืนยันในความคิดของตนเอง 3) การหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ซึ่งมีค่าความเที่ยงโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach ' s alpha coefficient) เท่ากับ .82

4. ทฤษฎีการรับรู้สมรรถนะแห่งตน

Albert Bandura (1977) นักจิตวิทยาชาวแคนาดาเป็นผู้ศึกษาและพัฒนาทฤษฎีการรับรู้ความสามารถของตนเอง Bandura เชื่อว่าความสามารถของบุคคลเปลี่ยนแปลงได้ตามสถานการณ์ กล่าวคือ ถ้าบุคคลมีความเชื่อว่าตนเองมีความสามารถ จะมีความอดทน อดสาเห ไม่ท้อถอย และจะกระทำงานประสบความสำเร็จในที่สุด ทฤษฎีการรับรู้สมรรถนะแห่งตน (Perceived Self-Efficacy) เป็นแนวคิดที่พัฒนามาจากทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ Bandura (1977) จากแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมจะพบว่า Bandura ได้เน้นองค์ประกอบที่สำคัญคือ การรับรู้สมรรถนะแห่งตน (Self-efficacy) และความคาดหวังผลที่จะเกิดขึ้น (Outcome expectations) และได้พัฒนาแนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะแห่งตนโดยในระยะแรกได้เสนอแนวคิดของความคาดหวังความสามารถของตนเอง (Efficacy expectation) โดยให้ความหมายว่าเป็นความคาดหวังที่เกี่ยวข้องกับความสามารถของตนในลักษณะที่เฉพาะเจาะจง และความคาดหวังนี้เป็นตัวกำหนดการแสดงออกของพฤติกรรม Bandura (1997)

4.1 แนวคิดพื้นฐานและคำจำกัดความของการรับรู้สมรรถนะแห่งตน

Bandura (1997) ได้ให้คำจำกัดความของการรับรู้สมรรถนะแห่งตน (Perceived Self-Efficacy) หมายถึง ความเชื่อของบุคคลในการตัดสินใจพิจารณาเกี่ยวกับความสามารถของตนเองที่จะจัดการและดำเนินการกระทำพฤติกรรมให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ โดยการรับรู้สมรรถนะแห่งตนเกิดขึ้นก่อนความพยายามที่จะกระทำพฤติกรรม โดยอธิบายถึงพฤติกรรมของบุคคลที่เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างปัจจัย 3 ประการ ได้แก่ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม (Environmental factors) ปัจจัยภายในตัวบุคคล (Internal personal factors) และปัจจัยพฤติกรรม (Behavior factors) ซึ่งปัจจัยทั้ง 3 นี้เป็นตัวกำหนดซึ่งกันและกัน และมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา (Dynamic system) ดังแผนภูมิที่ 1

แผนภูมิที่ 1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม (E) ปัจจัยภายในตัวบุคคล (P) และพฤติกรรม (B) ในการกำหนดซึ่งกันและกัน

แหล่งที่มา. จาก Self-efficacy: The exercise of control . (p.6) by Bandura, A., 1997 Stanford University, New York: W.H. Freeman and Company.

Bandura (1997) มีความเชื่อว่าการรับรู้ความสามารถของตนเองนั้นมีผลต่อการกระทำของบุคคล บุคคล 2 คนอาจมีความสามารถไม่แตกต่างกันแต่อาจแสดงออกในคุณภาพที่แตกต่างกันได้ ถ้าพบว่าคน 2 คนนี้มีการรับรู้ความสามารถของตนเองแตกต่างกัน ในคนๆ เดียวก็เช่นกัน ถ้ารับรู้ความสามารถของตนเองในแต่ละสภาพการณ์แตกต่างกัน ก็อาจแสดงพฤติกรรมออกมาได้แตกต่างกัน Bandura (1997) เห็นว่าความสามารถของคนเรานั้นไม่ตายตัว หากแต่ยืดหยุ่นตามสภาพการณ์ ดังนั้นสิ่งที่กำหนดประสิทธิภาพของการแสดงออก จึงขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถของตนเอง ในสภาพการณ์นั้นๆ นั่นคือ ถ้าเรามีการรับรู้ว่ามีความสามารถ เราก็จะแสดงออกถึงความสามารถนั้นออกมา คนที่รับรู้ว่าคุณมีความสามารถจะมีความอดทน อุตสาหะ ไม่ท้อถอยและจะประสบความสำเร็จในที่สุด (Evans, 1989) โดย Bandura (1997) ได้อธิบายถึงพฤติกรรมของบุคคล โดยใช้แนวคิดดังนี้ การรับรู้สมรรถนะแห่งตน (Perceived Self-Efficacy) เป็นการตัดสินใจของบุคคลเกี่ยวกับความสามารถของตนเองในการจัดการและดำเนินการกระทำพฤติกรรมได้สำเร็จตาม

จุดมุ่งหมาย โดย Bandura (1997) ได้นำเสนอรูปแบบปัจจัย ด้านการรับรู้สมรรถนะแห่งตนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม ดังแผนภูมิที่ 2

แผนภูมิที่ 2 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อในการรับรู้สมรรถนะแห่งตน และพฤติกรรมที่จะเกิด

แหล่งที่มา. จาก Self-efficacy: The exercise of control . (p.22) by Bandura, A., 1997 Stanford University, New York: W.H. Freeman and Company.

การรับรู้สมรรถนะแห่งตน มีผลต่อการตัดสินใจที่จะกระทำพฤติกรรมของบุคคลนั้นๆ ดังแผนภูมิที่ 3 แต่ถ้ามีเพียงด้านใดสูงหรือต่ำ บุคคลนั้นมีแนวโน้มจะไม่แสดงพฤติกรรม

ความคาดหวังเกี่ยวกับผลที่จะเกิดขึ้น

		สูง	ต่ำ
การรับรู้สมรรถนะแห่งตน	สูง	มีแนวโน้มที่จะทำแน่นอน	มีแนวโน้มที่จะไม่ทำ
	ต่ำ	มีแนวโน้มที่จะไม่ทำ	มีแนวโน้มที่จะไม่ทำแน่นอน

แผนภูมิที่ 3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้สมรรถนะแห่งตน และความคาดหวังผลที่จะเกิดขึ้น (แหล่งที่มา สม โภชน์ เอี่ยมสุภายิต, 2550)

4.2 การส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตน

การส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตน ตามกรอบแนวคิดของ Bandura (1997) สามารถกระทำได้ 4 วิธีดังนี้

4.2.1 การใช้คำพูดชักจูง (Verbal Persuasion) เป็นการบอกว่าบุคคลนั้นมีความสามารถที่จะประสบความสำเร็จได้ วิธีการดังกล่าวนี้ค่อนข้างใช้ง่ายและใช้กันทั่วไป ซึ่ง

Bandura ได้กล่าวไว้ว่า การใช้คำพูดชักจูงนั้นไม่ค่อยจะได้ผลนัก ในการที่จะทำให้คนเราสามารถที่จะพัฒนาการรับรู้สมรรถนะแห่งตน (Evans, 1989) ซึ่งถ้าจะให้ได้ผลควรจะใช้ร่วมกับการทำให้บุคคลมีประสบการณ์ของความสำเร้ง ซึ่งอาจจะต้องค่อยๆ สร้างความสามารถให้กับบุคคล อย่างค่อยเป็นค่อยไปและให้เกิดความสำเร้งตามลำดับขั้นตอน พร้อมทั้งการใช้คำพูดชักจูงร่วมกัน ก็ย่อมที่จะได้ผลดีในการพัฒนาการรับรู้สมรรถนะแห่งตน

4.2.2 การได้เห็นตัวแบบหรือประสบการณ์ของผู้อื่น (Vicarious experience) การที่ได้สังเกตเห็นตัวแบบแสดงพฤติกรรมที่มีความซับซ้อน และได้รับผลเป็นที่พึงพอใจ ก็จะทำให้ผู้สังเกตมีความรู้สึกว่าเขาจะสามารถที่จะประสบความสำเร็จได้ ถ้าเขามีความพยายามจริง และไม่ย่อท้อ ลักษณะของการใช้ตัวแบบที่ส่งผลต่อความรู้สึกว่าเขามีความสามารถที่จะทำได้นั้น ได้แก่ การแก้ปัญหาของบุคคลที่มีความกลัวต่อสิ่งต่างๆ โดยที่ให้ผู้สังเกตตัวแบบที่มีลักษณะคล้ายกับตนเองก็สามารถทำให้ลดความกลัวต่างๆ เหล่านั้นได้ ซึ่งตัวแบบมี 2 ประเภทดังนี้

1) ตัวแบบที่เป็นบุคคลจริง (Self-modeling) เป็นตัวแบบที่บุคคลได้มีโอกาสสังเกตและมีปฏิสัมพันธ์โดยตรง ลักษณะของตัวแบบควรเป็นบุคคลที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับผู้สังเกต ได้แก่ อายุ เพศ เชื้อชาติ ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม นอกจากนี้ควรจะมีทัศนคติ และความสามารถใกล้เคียงกับผู้สังเกต จะทำให้ผู้สังเกตมั่นใจว่าพฤติกรรมที่ตัวแบบแสดงนั้นมี ความเหมาะสม และตนเองสามารถที่จะกระทำได้ เนื่องจากมีความคล้ายคลึงกับตน มีข้อดีคือสามารถเพิ่มเติมหรือปรับปรุงพฤติกรรมเพื่อให้การแสดงผลพฤติกรรมชัดเจน หรือเหมาะสมกับสถานการณ์มากยิ่งขึ้น

2) ตัวแบบที่เป็นสัญลักษณ์ (Symbolic-modeling) เป็นตัวแบบที่เสนอผ่านสื่อต่างๆ เช่น ภาพยนตร์ วิทยุทัศน์ หนังสือ หุ่นกระบอกหรือการ์ตูน เป็นต้น การเสนอตัวแบบด้วยวิธีนี้จะสามารถเตรียมเรื่องราวของตัวแบบได้ ทำให้มีผลดีคือสามารถเน้นจุดสำคัญของพฤติกรรมที่ต้องการได้ สามารถนำไปใช้กับบุคคลจำนวนมาก และในสถานที่ต่างๆ ได้ ซึ่งตามแนวคิดของ Bandura (1997) การใช้ตัวแบบประกอบด้วยขั้นตอนของกระบวนการ 4 ประการ ดังนี้

2.1) กระบวนการตั้งใจ (Attentional processes) บุคคลไม่สามารถเรียนรู้ได้จากการสังเกต ถ้าเขาไม่มีความตั้งใจและรับรู้อย่างแม่นยำถึงพฤติกรรมที่ตัวแบบแสดงออก กระบวนการตั้งใจและสนใจของบุคคลที่จะสังเกตพฤติกรรมของตัวแบบ และจะเป็นตัวกำหนดว่าบุคคลจะสังเกตอะไรจากตัวแบบปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการตั้งใจ คือตัวแบบต้องมีความเหมาะสม มีลักษณะที่เด่นชัด ทำให้ผู้สังเกตเกิดความพึงพอใจ พฤติกรรมที่แสดงออกต้องไม่ซับซ้อน และมีประโยชน์ต่อผู้สังเกต รวมทั้งควรมีลักษณะที่คล้ายคลึงกับผู้สังเกต นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับองค์ประกอบของผู้สังเกตด้วย ได้แก่ ความสามารถในการรับรู้ เช่นความสามารถในการเห็นและ

การได้ยิน ประสบการณ์เดิมความสามารถทางปัญญาที่แตกต่างกัน ทำให้บุคคลสนใจพฤติกรรมของตัวแบบและตีความสิ่งที่ได้รับรู้มาแตกต่างกัน

2.2) กระบวนการเก็บจำ (Retention processes) เป็นกระบวนการที่บุคคลเก็บรวบรวมข้อมูลจดจำลักษณะพฤติกรรมของตัวแบบ แล้วแปลงข้อมูลไปเป็นรูปแบบสัญลักษณ์และจัดโครงสร้างทางปัญญาเพื่อให้ง่ายขึ้น การที่บุคคลมีความจำจึงสามารถแสดงพฤติกรรมเลียนแบบตามทันที หรือแสดงเลียนแบบภายหลังการสังเกตพฤติกรรมของตัวแบบผ่านไประยะหนึ่ง

2.3) กระบวนการกระทำ (Production processes) เป็นกระบวนการที่ผู้สังเกตแปลงสัญลักษณ์ที่เก็บจดจำไว้ออกมาเป็นการกระทำ การกระทำพฤติกรรมนั้นจะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับสิ่งที่จำในการสังเกต และแสดงออกมาเป็นพฤติกรรม การได้ข้อมูลย้อนกลับจากการกระทำของตนเองและการได้เทียบเคียงการกระทำกับภาพที่จำได้ จะช่วยให้ผู้สังเกตสามารถปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมการเลียนแบบของตนจนเป็นที่พอใจ นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับลักษณะของผู้สังเกตจะต้องมีสมรรถภาพทางกาย และทักษะที่จะนำไปสู่การกระทำพฤติกรรมได้ตามตัวแบบ

2.4) กระบวนการจูงใจ (Motivation processes) Bandura (1965, 1982) อธิบายว่าเป็นกระบวนการที่บุคคลเกิดการเรียนรู้แล้วมีการกระทำพฤติกรรมหรือไม่ขึ้นอยู่กับที่ได้รับแรงเสริมหรือรางวัลจูงใจให้กระทำ ได้แก่ สิ่งจูงใจภายนอก เช่น สิ่งของ รางวัล ความรู้สึกพอใจ การยกย่อง ชมเชย การเป็นที่ยอมรับของสังคม สิ่งจูงใจที่เห็นผู้อื่นได้รับจากการกระทำพฤติกรรม ซึ่งถ้าพฤติกรรมของตัวแบบได้รับผลเป็นที่น่าพึงพอใจ ก็จะจูงใจให้ผู้สังเกตกระทำพฤติกรรมนั้น เพราะบุคคลอาจจะเกิดความคาดหวังว่าจะได้รับผลเหมือนดังเช่นตัวแบบที่ได้รับสิ่งจูงใจของตนเองอาจเป็นสิ่งของหรือการประเมินตนเอง บุคคลจะมีมาตรฐานของตนเอง ที่เป็นแรงจูงใจให้กระทำตามตัวแบบ บุคคลจะแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบถ้าการกระทำนั้นเกิดผลดีต่อตนเอง

4.2.3 ประสบการณ์ที่กระทำสำเร็จด้วยตนเอง (Enactive mastery experiences) ซึ่ง Bandura เชื่อว่าเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด ในการพัฒนาการรับรู้สมรรถนะแห่งตน เนื่องจากว่าเป็นประสบการณ์โดยตรง ความสำเร็จทำให้เพิ่มความสามารถของตนเอง บุคคลจะเชื่อว่าเขาสามารถทำได้ ดังนั้นในการพัฒนาการรับรู้สมรรถนะแห่งตนนั้นจำเป็นต้องฝึกทักษะให้เขามีทักษะเพียงพอที่จะประสบความสำเร็จได้พร้อมๆ กับการกระทำให้เขารับรู้ว่าเขามีความสามารถจะกระทำเช่นนั้น จะทำให้เขาใช้ทักษะที่ได้รับการฝึกได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด บุคคลที่รับรู้ว่าคุณมีความสามารถนั้น จะไม่ยอมแพ้อะไรง่ายๆ แต่จะพยายามทำงานต่างๆ เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายที่ต้องการ

4.2.4 สภาวะด้านร่างกายและอารมณ์ (Physiological and affective state) สภาวะด้านร่างกายและอารมณ์เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้สมรรถนะแห่งตน ในสภาวะร่างกายแข็งแรง มีภาวะสุขภาพที่ดี จะทำให้บุคคลมีการรับรู้สมรรถนะแห่งตนเพิ่มขึ้น แต่หากบุคคลมีสภาวะที่ร่างกายอ่อนแอ หรือมีการเจ็บป่วย เช่น อาการเจ็บปวด เหนื่อยล้า ไม่สุขสบาย เป็นต้น จะส่งผลให้บุคคลมีการรับรู้สมรรถนะลดลง ส่วนภาวะด้านอารมณ์ อารมณ์ทางบวก เช่น ความพึงพอใจความรู้สึกมีความสุข ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง จะส่งผลให้บุคคลมีการรับรู้สมรรถนะแห่งตนในทางตรงกันข้ามอารมณ์ทางด้านลบ เช่น ความเครียด ความวิตกกังวล ความกลัว จะมีผลทำให้บุคคลมีการรับรู้สมรรถนะแห่งตนลดลง

5. บทบาทของพยาบาลผู้ปฏิบัติการขั้นสูงในการป้องกันปัญหาที่เกิดจากการมีเพศสัมพันธ์ในนักเรียนอาชีวศึกษา

บทบาทของพยาบาลผู้ปฏิบัติการขั้นสูงในการส่งเสริมให้มีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยในนักเรียนอาชีวศึกษาชาย มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ความรู้เรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และโรคเอดส์ ตลอดจนให้คำแนะนำ และส่งเสริมให้นักเรียนอาชีวศึกษาชายมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย และรับผิดชอบด้วยการใช้ถุงยางอนามัยอย่างถูกต้องสม่ำเสมอ สามารถปฏิเสธการมีเพศสัมพันธ์เมื่อไม่พร้อมหรือไม่ต้องการ สามารถต่อรองการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยได้ และการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ โดยชักจูงให้ตระหนัก และเอาใจใส่ในความปลอดภัยของตนเอง อันจะส่งผลให้ลดอุบัติการณ์การติดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ โรคเอดส์ การตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ ซึ่งเป็นผลกระทบจากการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน โดยการมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่ปลอดภัย ซึ่งบทบาทของพยาบาลผู้ปฏิบัติการขั้นสูงในการป้องกันปัญหาที่เกิดจากการมีเพศสัมพันธ์ในนักเรียนอาชีวศึกษาชายนั้น พยาบาลจะต้องมีความรู้และความเข้าใจในพฤติกรรมในวัยดังกล่าว โดยการให้ความรู้ คอยชี้แนะ และให้กำลังใจตลอดจนพูดชักจูงให้เห็นถึงผลกระทบของการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน แต่หากต้องมีเพศสัมพันธ์จะต้องเป็นเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย โดยมีการใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งอย่างถูกต้องและสม่ำเสมอ สามารถปฏิเสธการมีเพศสัมพันธ์เมื่อไม่พร้อมหรือไม่ต้องการ สามารถต่อรองการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยได้ และการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ดังนั้นบทบาทของพยาบาลผู้ปฏิบัติการขั้นสูงในการส่งเสริมการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยในนักเรียนอาชีวศึกษาชาย มีดังนี้ คือ

5.1 บทบาทด้านการเป็นผู้ให้ความรู้ (Educator) เป็นบทบาทที่สำคัญของการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ การให้ความรู้โดยการนำหลักฐานเชิงประจักษ์มาเป็นข้อมูลในการให้ความรู้แก่นักเรียนอาชีวศึกษาชายตามแผนการสอนอย่างเป็นระบบ และในบรรยากาศที่ผ่อนคลายและเป็นกันเอง การให้ข้อมูลความรู้ ทำให้นักเรียนอาชีวศึกษาชายมีความมั่นใจ และรับรู้ตระหนักถึงผลกระทบที่เกิด

จากการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน และถ้านักเรียนอาชีวศึกษาชายตัดสินใจที่จะมีเพศสัมพันธ์จะต้องรู้จักการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย ซึ่งการรับรู้สมรรถนะแห่งตนเป็นตัวกำหนดการแสดงออกของพฤติกรรมที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของบุคคลเกี่ยวกับความสามารถของตนที่จะจัดการและดำเนินการกระทำพฤติกรรมให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ การรับรู้สมรรถนะแห่งตนเป็นปัจจัยสำคัญที่สามารถทำนายการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลและการคงอยู่ของพฤติกรรมโดยเป็นการเชื่อมโยงระหว่างการรับรู้กับการกระทำพฤติกรรม Bandura, (1997) ซึ่งการที่บุคคลมีความรู้จะสามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรม ดังนั้นเมื่อนักเรียนอาชีวศึกษาชายมีความรู้เรื่องพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย และผลกระทบของการมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่ปลอดภัย ประโยชน์และอุปสรรคของการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย ทักษะการเจรจาต่อรองการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย และการจัดการกับอารมณ์ทางเพศอย่างปลอดภัย ทำให้นักเรียนศึกษาอาชีวศึกษาชายเกิดการรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย ส่งผลให้มีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย โดยการใช้ถุงยางอนามัยอย่างสม่ำเสมอ สามารถปฏิเสธการมีเพศสัมพันธ์เมื่อไม่พร้อมหรือไม่ต้องการ สามารถต่อรองการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยได้ (กฤตยา อาชวนิจกุล, ชื่นฤทัย กาญจนะจิตรา และวาสนา อิ่มแอม, 2551; Bertens et al., 2008) และการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศโดยการลดจำนวนคู่นอน การดื่มสุรา สารเสพติด การคู่อื้อ การเที่ยวสถานเริงรมย์ (สุชีรา เกิดจันทร์ตรง, 2545) หากนักเรียนอาชีวศึกษาชายมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยดังกล่าวก็จะส่งผลให้ลดอุบัติการณ์ของการติดเชื้อโรคทางเพศสัมพันธ์ โรคเอดส์ และการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ การทำแท้ง ผิดกฎหมายและมีภาวะแทรกซ้อนจากการทำแท้ง และลดอุบัติการณ์การมีเพศสัมพันธ์ในกลุ่มวัยเรียนได้

5.2 บทบาทด้านการเป็นที่ปรึกษา (Consultant) การให้คำปรึกษาเป็นกระบวนการแสดงบทบาทการเป็นแหล่งประโยชน์ในด้านความรู้ ความสามารถ และทักษะในสาขาที่ตนเองเชี่ยวชาญให้แก่พยาบาลและเจ้าหน้าที่สาธารณสุขอื่นๆ ทั้งในและนอกโรงพยาบาลรวมทั้งผู้มาขอรับบริการในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเป็นที่ปรึกษา และเป็นแหล่งประโยชน์แก่นักเรียนอาชีวศึกษาชายเพื่อส่งเสริมให้กลุ่มนักเรียนอาชีวศึกษาชายเกิดการรับรู้และตระหนักถึงผลกระทบที่เกิดจากการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน และส่งเสริมให้มีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย โดยการใช้ถุงยางอนามัย การยืนยันทนในความคิดของตนเองและการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในกลุ่มนักเรียนอาชีวศึกษาชายในกรณีที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงการมีเพศสัมพันธ์ได้ รวมทั้งเป็นที่ปรึกษาให้แก่พยาบาลประจำการในการส่งเสริมและป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน ตลอดจนส่งเสริมการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยสำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยงอื่นได้

5.3 บทบาทด้านการเป็นผู้ประสานงาน (Collaboration) การดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพให้มีประสิทธิภาพ ขึ้นอยู่กับการประสานงานและการสร้างเครือข่ายด้วย เป็นการติดต่อประสานงานระหว่างทีมสุขภาพ ระหว่างพยาบาลด้วยกันเอง ชุมชน ผู้นำ องค์กรท้องถิ่นเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมและเครือข่ายในการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพ ประสานงานคณะกรรมการของโรงพยาบาล บุคลากร ผู้ให้บริการและสื่อมวลชนเพื่อให้เกิดความร่วมมือและเครือข่ายการส่งเสริมสุขภาพทั้งในหน่วยงานและกระทรวงสาธารณสุขและนอกกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งการเป็นผู้ประสานงานที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องใช้ทักษะต่างๆ ได้แก่ ทักษะการสร้างสัมพันธภาพ ทักษะการตัดสินใจ ทักษะการสื่อสาร เพื่อนำความรู้ที่ได้มาบูรณาการให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้มารับบริการ

5.4 บทบาทด้านการวิจัย (Researcher) เป็นการนำผลงานวิจัยรวมทั้งการนำผลงานทางวิชาการ นวัตกรรมทางการแพทย์ มาประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการปฏิบัติการพยาบาลและการส่งเสริมสุขภาพในแต่ละบุคคล โดยนำองค์ความรู้ใหม่ๆ มาพัฒนาระบบการส่งเสริมและป้องกัน โดยให้รับรู้ถึงผลกระทบของการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนและการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย โดยการใช้ถุงยางอนามัย การยืนยันในความคิดของตนเองและการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนที่เป็นกลุ่มเสี่ยงของชุมชน ประเมินและติดตามผลการนำวิธีการให้คำปรึกษาแบบใหม่ที่นำมาประยุกต์ใช้ในคลินิก ซึ่งจะส่งผลให้มีการพัฒนาคุณภาพของการพยาบาลและเกิดความก้าวหน้าในวิชาชีพพยาบาลในอนาคต

5.5 บทบาทด้านจริยธรรมและกฎหมายวิชาชีพ (Ethical reasoning) พยาบาลจะต้องมีความสามารถและตระหนักในการให้เหตุผลทางจริยธรรม และการตัดสินใจเชิงจริยธรรมอยู่เสมอ โดยใช้ความรู้ ทฤษฎีและหลักจริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ จริยธรรมและกฎหมายวิชาชีพ ในการให้การพยาบาลต้องยึดผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง และมีการรักษาความลับของผู้มารับบริการ ตลอดจนเปิดโอกาสให้ผู้มารับบริการได้ตัดสินใจในการวางแผนการรักษาของตนร่วมกับแพทย์และพยาบาล มีการประเมินปัญหาและความต้องการในแต่ละกลุ่มของผู้มารับบริการ เมื่อกลุ่มนักเรียนอาชีวศึกษาได้รับข้อมูลจะสามารถนำข้อมูลนั้นมาประกอบการตัดสินใจในการลดภาวะเสี่ยงทางเพศสัมพันธ์ ที่มุ่งเน้นการพิทักษ์สิทธิ และเคารพในการตัดสินใจของกลุ่มนักเรียนอาชีวศึกษา และให้การบริการ โดยเน้นหลักความเสมอภาคในกลุ่มของผู้มารับบริการการพยาบาลอย่างเท่าเทียมกัน ไม่มีการทำผิดมาตรฐาน หรือ จรรยาบรรณวิชาชีพ และมีส่วนร่วมในการควบคุมมาตรฐานและผลลัพธ์ด้านจริยธรรมทางการพยาบาล

จากบทบาททั้ง 5 ด้านคือ บทบาทด้านการเป็นผู้ให้ความรู้ บทบาทด้านการเป็นที่ปรึกษา บทบาทด้านการเป็นผู้ประสานงาน บทบาทด้านการวิจัย และบทบาทด้านจริยธรรมและกฎหมายวิชาชีพ จะส่งผลให้นักเรียนอาชีวศึกษาได้รับรู้และตระหนักถึงผลกระทบของการมีเพศสัมพันธ์ใน

วัยเรียน เกิดการรับรู้สมรรถนะแห่งตน อันจะส่งผลให้มีการรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย โดยการใช้อย่างอนามยอย่างถูกต้องสม่ำเสมอ สามารถปฏิเสธการมีเพศสัมพันธ์เมื่อไม่พร้อมหรือไม่ต้องการ สามารถต่อรองการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยได้ และการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ อันจะนำไปสู่การมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยซึ่งจะช่วยลดอุบัติการณ์การเกิดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ โรคเอดส์ และการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ ในกลุ่มนักเรียนอาชีวศึกษาได้

6. โปรแกรมการส่งเสริมสมรรถนะแห่งตนของนักเรียนอาชีวศึกษาชาย

โปรแกรมส่งเสริมสมรรถนะแห่งตนในการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย เป็นกิจกรรมที่จัดกระทำให้แก่ นักเรียนอาชีวศึกษาชายเกิดการรับรู้สมรรถนะแห่งตน โดยเกิดการรับรู้ความเสี่ยงของการเกิดโรคทางเพศสัมพันธ์ โรคเอดส์ และการตั้งครรภ์ การรับรู้ประโยชน์ การรับรู้อุปสรรคด้านข้อแก้ตัว การรับรู้สมรรถนะของตนเองในการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย แรงสนับสนุนจากเพื่อน แรงสนับสนุนจากคู่อุปสรรค อิทธิพลสื่อสิ่งพิมพ์ สถานที่พักอาศัย ความผูกพันในครอบครัว และการให้ความรู้เกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ โรคเอดส์ และการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ ฝึกทักษะการปฏิเสธการมีเพศสัมพันธ์เมื่อไม่พร้อมหรือไม่ต้องการ ทักษะการต่อรองการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยได้ และทักษะการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ โดยใช้แนวคิดทฤษฎีการรับรู้สมรรถนะแห่งตนของ Bandura (1997) โดยมีการจัดกิจกรรมตามโปรแกรมส่งเสริมสมรรถนะแห่งตนทั้งหมด 4 ครั้ง ครั้งละ 2 ชั่วโมง ทั้งหมด 4 สัปดาห์ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

6.1 การใช้คำพูดชักจูง (Verbal Persuasion) ประกอบด้วย

6.1.1 การใช้คำพูดชักจูงโดยผู้วิจัย เป็นการให้ข้อมูลตามแผนการสอน 4 เรื่อง ได้แก่ 1) พฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย และผลกระทบของการมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่ปลอดภัย 2) ประโยชน์และอุปสรรคของการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย 3) ทักษะการเจรจาต่อรองการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย และ 4) การจัดการกับอารมณ์ทางเพศอย่างปลอดภัย โดยมีสื่อสไลด์ประกอบการสอน “อนาคตที่สดใสถูกทำลายด้วยเอช ไอ วี” และเล่นเกมส์ “LOVE CHECK”, “ปิดตาตีหม้อ” และ “เกมแลกน้ำ” การใช้คำพูดชักจูงเป็นกิจกรรมที่ใช้คำพูดเพื่อโน้มน้าวให้บุคคลเกิดความเชื่อมั่นในตนเองว่ามีความสามารถที่จะกระทำพฤติกรรมนั้นให้ประสบความสำเร็จได้จาก ทฤษฎีการรับรู้สมรรถนะแห่งตน (Perceived Self-Efficacy) ของ Bandura (1997) กล่าวถ้านบุคคลมีความเชื่อว่าตนเองมีความสามารถ จะมีความอดทน อุตสาหะ ไม่ท้อถอย จะกระทำจนประสบความสำเร็จในที่สุด ดังนั้นเมื่อนักเรียนอาชีวศึกษาชายมีความรู้ในเรื่องที่อาจทำให้เกิดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ โรคเอดส์ หรือเกิดการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ ผลกระทบของการมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่ปลอดภัย เห็นถึงประโยชน์และลดอุปสรรคของการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย มี

ความรู้เกี่ยวกับทักษะการเจรจาต่อรองการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย และการจัดการกับอารมณ์ทางเพศอย่างปลอดภัย ก็จะกระตุ้นให้นักเรียนอาชีวศึกษาชายเกิดการรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยและส่งผลให้มีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยได้

6.1.2 การใช้คำพูดชักจูงโดยกลุ่มเพื่อนด้วยการร่วมกันอภิปรายกลุ่มในประเด็น “ถ้ามีรัก ถ้ามี Sex ต้อง Make Love อย่างรับผิดชอบ”, “สื่อสารอย่างไรให้ ‘หวานใจ’ ยอมรับดูยางอนามัย” และ “แนวทางการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย” ในการอภิปรายกลุ่ม กระบวนการกลุ่ม (Group dynamic) จะเอื้อให้สมาชิกในกลุ่มได้มีการแสดงความคิดเห็นและประสบการณ์อย่างครอบคลุม (รัตนศิริ ทาโต, 2551) ซึ่งอิทธิพลของกลุ่มจะช่วยโน้มน้าวให้สมาชิกเกิดปรับเปลี่ยนทัศนคติของตนเองต่อการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยและเกิดความเชื่อมั่นในการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย ส่งผลให้เกิดการรับรู้สมรรถนะแห่งตนต่อการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยอันจะนำไปสู่การมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยต่อไป

6.2 การได้เห็นตัวแบบหรือประสบการณ์ของผู้อื่น ประกอบด้วย

6.2.1 จากตัวแบบสัญลักษณ์ คือ ภาพยนตร์สั้นเรื่อง “รู้ทันโรคเอดส์กับกรมควบคุมโรค”, “One Night Stand”, “วัยรุ่นฮิต..คิดหนองใน” และจากคู่มือ “อาชีวะยุคใหม่ ทันสมัย ไม่เข้าใกล้เอดส์”

6.2.2 จากตัวแบบจริงโดยผู้วิจัยสาธิตวิธีการใช้ยางอนามัยที่ถูกต้องให้ดูเป็นตัวอย่าง โดยฝึกปฏิบัติกับหุ่นจำลอง

ซึ่งการได้เห็นตัวแบบที่เป็นบุคคลจริง (Life-modeling) ที่สามารถสังเกตและมีปฏิสัมพันธ์โดยตรงได้ และตัวแบบที่เป็นสัญลักษณ์ (Symbolic-modeling) ซึ่งเป็นตัวแบบที่สามารถเสนอผ่านสื่อสไลด์ โดยผ่านกระบวนการตั้งใจ (Attention processes) กระบวนการเก็บจำ (Retention processes) กระบวนการกระทำ (Production processes) และกระบวนการจูงใจ (Motivation processes) จะทำให้นักเรียนอาชีวศึกษาชายเกิดการเรียนรู้ ซึ่งการที่บุคคลตั้งใจและสนใจที่จะสังเกตพฤติกรรมของตัวแบบ บุคคลจะมีการเก็บจำพฤติกรรมของตัวแบบแล้วแปลงออกมาเป็นการกระทำพฤติกรรม ซึ่งถ้าพฤติกรรมของตัวแบบได้รับผลเป็นที่น่าพึงพอใจก็จะจูงใจให้ผู้ที่สังเกตมีความรู้สึกลึกซึ้งว่าเขาก็สามารถกระทำพฤติกรรมนั้นได้ (Bandura, 1997) ฉะนั้นหากนักเรียนอาชีวศึกษาชายได้เห็นตัวแบบสัญลักษณ์และได้เห็นตัวแบบจริงโดยผู้วิจัยได้เสนอผ่านสื่อสไลด์ และสาธิตวิธีการใช้ยางอนามัยที่ถูกต้องให้ดูเป็นตัวอย่าง ส่งผลให้นักเรียนอาชีวศึกษาชายมีความรู้สึกลึกซึ้งว่าเขามีความสามารถที่จะกระทำพฤติกรรมนั้นได้ ก็จะส่งผลให้เกิดการรับรู้สมรรถนะแห่งตนต่อการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยและจะส่งผลให้มีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยต่อไปได้

6.3 ประสบการณ์ที่กระทำสำเร็จด้วยตนเอง ประกอบด้วย

6.3.1 โดยกลุ่มตัวอย่างฝึกทักษะการใช้ถุงยางอนามัยที่ถูกต้องกับหุ่นอวัยวะเพศจำลองโดยใช้ถุงยางอนามัยที่ใช้สำหรับผู้ชาย ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่ให้กลุ่มตัวอย่างได้มีประสบการณ์ตรงในการฝึกปฏิบัติให้เกิดทักษะในการใช้ถุงยางอนามัยกับหุ่นอวัยวะเพศจำลองโดยใช้ถุงยางอนามัยที่ใช้สำหรับผู้ชายอย่างถูกต้อง เพียงพอ โดย Bandura (1997) เชื่อว่าประสบการณ์ที่กระทำสำเร็จด้วยตนเอง (Enactive mastery experiences) เป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดในการพัฒนาการรับรู้สมรรถนะแห่งตน ซึ่งประสบการณ์ที่กระทำสำเร็จด้วยตนเองโดยตรงจะทำให้นักเรียนอาชีวศึกษาชายเกิดทักษะที่ได้รับจากการฝึกปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ และสามารถทำได้อย่างถูกต้อง ส่งผลให้นักเรียนอาชีวศึกษาชายเกิดการรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยได้

6.3.2 โดยการแสดงบทบาทสมมติการใช้ทักษะการต่อรอง และการปฏิเสธพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ซึ่งเป็นสถานการณ์สมมติที่ให้กลุ่มตัวอย่างได้ฝึกทักษะในการเจรจาต่อรอง และการปฏิเสธ โดยแบ่งกลุ่มให้นักเรียนอาชีวศึกษาชายกลุ่มละ 5-10 คนแสดงบทบาทสมมติ ซึ่งการแสดงบทบาทสมมติจะช่วยให้นักเรียนอาชีวศึกษาชาย สามารถเข้าใจตนเองและผู้อื่นได้ดียิ่งขึ้น มีโอกาสได้สวมบทบาทของคนอื่นทำให้เกิดความเข้าใจอันดี ซึ่งการที่บุคคลกระทำและประสบความสำเร็จด้วยตนเองหลายๆ ครั้งจะส่งผลให้บุคคลมีการรับรู้สมรรถนะแห่งตนเพิ่มมากขึ้น และหากบุคคลมีการรับรู้สมรรถนะแห่งตนเพิ่มมากขึ้นจากการกระทำที่ได้ใช้ความพยายามจนประสบความสำเร็จ จะไม่ยอมแพ้อะไรง่ายๆ เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายที่ต้องการ (Bandura, 1997) ซึ่งเมื่อนักเรียนอาชีวศึกษาชายได้แสดงบทบาทสมมติในการใช้ทักษะการต่อรอง และการปฏิเสธพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ก็จะส่งผลให้มีการรับรู้สมรรถนะแห่งตนที่จะมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยโดยการใช้อย่างอนามัย การยืนยันในความคิดของตนเอง และการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศได้เมื่อมีเพศสัมพันธ์ ดังนั้นในการส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนจะต้องให้นักเรียนอาชีวศึกษาชายได้ปฏิบัติให้เกิดทักษะที่เพียงพอที่จะประสบความสำเร็จในการแสดงพฤติกรรมอันจะนำไปสู่การรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยเพิ่มขึ้นได้

6.4 สภาวะด้านร่างกายและอารมณ์ ประกอบด้วย ผู้วิจัยดำเนินกิจกรรมที่เป็นการกระตุ้นด้านร่างกายและอารมณ์ของนักเรียนอาชีวศึกษาชายโดยให้กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้วยการฝึกทักษะการอภิปรายกลุ่มย่อยด้วยการใช้คำถามที่ง่ายต่อการเข้าใจ มีการแสดงบทบาทสมมติ และพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้วยบรรยากาศที่ผ่อนคลายและเป็นกันเอง เพื่อไม่ให้ให้นักเรียนอาชีวศึกษาชายเกิดความเครียด วิตกกังวล ซึ่งการที่บุคคลมีสภาวะด้านอารมณ์ทางบวก เช่น ความรู้สึกพึงพอใจ ความรู้สึกมีความสุข ก็จะส่งผลให้บุคคลมีการรับรู้สมรรถนะแห่งตนเพิ่มขึ้น Bandura (1997) กล่าวไว้ว่าสภาวะด้านร่างกายและอารมณ์ (Physiological and affective state) เป็น

ปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้สมรรถนะแห่งตน การกระตุ้นทางด้านร่างกายและอารมณ์โดยการเสริมแรง มีผลต่อการรับรู้ความสามารถของตนเอง การเสริมแรงจะมีประสิทธิภาพในการกำกับพฤติกรรมของบุคคลก็ต่อเมื่อบุคคลนั้นเคยเรียนรู้มาแล้ว นั่นคือการเพิ่มความถี่ของพฤติกรรมและบุคคลจะต้องตระหนักถึงการที่จะได้รับการเสริมเรงนั้นด้วย หากสภาพการเสริมแรงโดยการกระตุ้นร่างกายและอารมณ์ในทางบวกจะส่งผลให้มีความรู้สึกพึงพอใจมีคุณค่าในตนเองอันจะทำให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเองสูงขึ้น จะส่งผลให้บุคคลมีการรับรู้สมรรถนะแห่งตนมากขึ้น ในทางตรงกันข้ามหากสภาพการเสริมแรงโดยการกระตุ้นร่างกายและอารมณ์ทางด้านลบ เช่น ความเครียด ความวิตกกังวล ความกลัว จะมีผลทำให้บุคคลมีการรับรู้สมรรถนะแห่งตนลดลงได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงส่งเสริมให้นักเรียนอาชีวศึกษาชายอยู่ในสภาวะร่างกายและอารมณ์ที่ผ่อนคลาย เพื่อให้เกิดการรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย อันจะส่งผลให้นักเรียนอาชีวศึกษาชายมีพฤติกรรมทางเพศอย่างถูกต้องและสม่ำเสมอ

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปวีณา สายสูง (2541) ได้ศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักศึกษาระดับอาชีวศึกษาในจังหวัดน่าน กลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษาระดับอาชีวศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคน่าน และสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล พบว่าอายุที่มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกอยู่ในช่วง 10-21 ปี (เฉลี่ย 16.70 ปี) โดยเพศชายมีแนวโน้มที่จะมีเพศสัมพันธ์เร็วกว่าเพศหญิง และบุคคลที่มีเพศสัมพันธ์ด้วยครั้งแรกคือ คู่รัก คิดเป็นร้อยละ 78 รองลงมาคือ เพื่อนนักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 16.20 เมื่อพิจารณาการใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก พบว่ากลุ่มตัวอย่างเคยมีเพศสัมพันธ์ไม่มีการใช้ถุงยางอนามัยร้อยละ 29.50 แต่ในกลุ่มเพศหญิงทุกคนจะมีการใช้ถุงยางอนามัยเป็นบางครั้งเท่านั้น ในขณะที่เพศชายมีการใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้ง

นภัทสรณ วัฒนรัชชัย (2005) ศึกษาถึงพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชาย จังหวัดนครปฐม กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนอาชีวศึกษาชาย ผลการศึกษาพบว่านักเรียนอาชีวศึกษากลุ่มนี้มีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ มีการปฏิบัติที่สูงกว่าด้านการใช้ถุงยางอนามัย และการใช้ทักษะการยืนยันในความคิดของตนเอง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย ได้แก่ การรับรู้อุปสรรคด้านข้อแก้ตัวและสัมพันธ์ภาพ ($r=0.243, p<0.001$ และ $r=0.146, p<0.05$) การรับรู้สมรรถนะของตนเองด้านการปฏิเสธและการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย ($r=0.326$, และ $r=0.405, p<0.001$) บรรทัดฐานของกลุ่มเพศสัมพันธ์ ($r=0.287, p<0.001$) แรงสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนด้านการให้ความมั่นใจ ($r=0.211, p<0.01$) แรงสนับสนุนทางสังคมจากกลุ่มเพศสัมพันธ์ด้านการให้ความ

มั่นใจ การให้ข้อมูลข่าวสาร และการให้อุปกรณ์ ($r=0.311, p<0.001, r=0.215, p<0.01$, และ $r=0.178, p<0.01$) และการดื่มแอลกอฮอล์ ($r=0.138, p<0.05$) ปัจจัยที่ทำนายพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย ได้แก่ การรับรู้อุปสรรคด้านข้อแก้ตัว การรับรู้สมรรถนะของตนเองด้านการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย และด้านการปฏิเสธ บรรทัดฐานของเพื่อน แรงสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน ด้านการให้ข้อมูลข่าวสาร และแรงสนับสนุนทางสังคมจากคู่เพศสัมพันธ์ด้านการให้ความมั่นใจ โดยทั้งหมดสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยได้ ร้อยละ 32

พิสมัย นพรัตน์ (2543) ได้ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา ในกลุ่มตัวอย่างนักเรียนมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์ ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้สมรรถนะของตนเองมีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.202, p < .001$) การรับรู้พฤติกรรมเสี่ยงมีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.215, p < .001$) ความผูกพันในครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.212, p < .001$) การรับรู้บรรทัดฐานกลุ่มเพื่อนมีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.191, p < .001$) การรับรู้พฤติกรรมเสี่ยง ความผูกพันในครอบครัว การรับรู้สมรรถนะของตนเอง และการรับรู้บรรทัดฐานกลุ่มเพื่อนสามารถรวมอธิบายความผันแปรของการเกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา ได้ร้อยละ 9.60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

ชัยสิทธิ์ พงษ์พัฒน์ (2544) ได้ทำการสำรวจพฤติกรรมและการรับรู้ของนักศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่เกี่ยวกับโรคเอดส์ โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาจากสถาบันการศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า อายุเฉลี่ยต่ำสุดของการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกของนักศึกษา คือ 12 ปี อายุเฉลี่ยสูงสุดคือ 23 ปี โดยพบว่า นักศึกษาชายมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกอายุเฉลี่ยน้อยกว่านักศึกษาหญิง นักศึกษาชายมีเพศสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศมากที่สุด ร้อยละ 85.5 รองลงมา มีเพศสัมพันธ์กับเพื่อนเพศเดียวกัน และหญิงบริการทางเพศ ร้อยละ 9.0 และ 3.7 ตามลำดับ ด้านการกำหนดการใช้ถุงยางอนามัยระหว่างมีเพศสัมพันธ์ พบว่า นักศึกษาชายเป็นผู้กำหนดการใช้ถุงยางอนามัยมากกว่าเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 67.20 และ 43.50 ตามลำดับ โดยคู่ของนักศึกษาเป็นผู้กำหนดการใช้ถุงยางอนามัยในเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 32.80 และในเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 56.50 ด้านสื่อที่ให้ความรู้เรื่องโรคเอดส์มากที่สุดคือ โทรทัศน์ คิดเป็นร้อยละ 53.90 รองลงมาคือ สิ่งพิมพ์ต่างๆ เอกสารแผ่นพับ ไปสเตอร์ คิดเป็นร้อยละ 18.40

ปิยะดา เมธีวรรณกุล (2544) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมสุขภาพของนักศึกษาระดับ

ประกาศนียบัตรวิชาชีพในวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษาในภาคกลาง พบว่าด้านพฤติกรรมสุขภาพ ด้านเพศสัมพันธ์ นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงเคยเปลี่ยนคู่นอนร้อยละ 15 และร้อยละ 1.40 เพศชายนั้นสามารถแสดงออกในความต้องการทางเพศและการตอบสนองได้มากกว่าเพศหญิง

รัชณี ศรีสว่าง (2545) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักศึกษาระดับอาชีวศึกษา ในอำเภอเมืองเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาที่กำลังศึกษาในระดับอาชีวศึกษา ชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และสำนักงานคณะกรรมการศึกษาเอกชน พบว่า กลุ่มตัวอย่างเพศชายส่วนใหญ่เคยมีเพศสัมพันธ์มากกว่าเพศหญิง โดยมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกเมื่ออายุประมาณ 14-15 ปี คิดเป็นร้อยละ 45.45 รองลงมาคือ เมื่ออายุประมาณ 16-17 ปีคิดเป็นร้อยละ 43.87 โดยเพศหญิงมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกเมื่ออายุน้อยกว่าเพศชาย และมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกกับคนรัก โดยคิดเป็นร้อยละ 56.13 รองลงมาคือ เพื่อนในสถาบันเดียวกัน เมื่อพิจารณาการใช้ถุงยางอนามัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ใช้ถุงยางอนามัยเลยเมื่อมีเพศสัมพันธ์กับคนรัก

จุฑามาส แสงทองดี (2547) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมป้องกันการ มีเพศสัมพันธ์ที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอช ไอ วี ของนักเรียนโรงเรียนนายร้อยตำรวจ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนนายร้อยตำรวจชั้นปีที่ 1-4 โรงเรียนนายร้อยตำรวจ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนนายร้อยตำรวจมีพฤติกรรมป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอช ไอ วี อยู่ในระดับปานกลาง ค่านิยมการมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรส การรับรู้เกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ ทักษะการปฏิบัติตัวต่อเพศตรงกันข้าม ความสัมพันธ์ในครอบครัว การถูกชักชวนให้มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนนายร้อยตำรวจมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอช ไอ วี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 การเข้าถึงแหล่งสถานเริงรมย์ การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนนายร้อยตำรวจ ไม่มีความสัมพันธ์พฤติกรรมป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอช ไอ วี

สุนันทา กาญจนกิจ (2548) ศึกษาพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอช ไอ วี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอช ไอ วี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย อยู่ในระดับดี สถานที่พักอาศัย เจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน ต่างกัน มีพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอช ไอ วี ไม่แตกต่างกัน การสนับสนุนทางสังคม ต่างกัน มีพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอช ไอ วี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Thato et al. (2003) ได้ศึกษาถึงปัจจัยที่ทำนายการใช้ถุงยางอนามัยของนักเรียนอาชีวศึกษา ที่มีอายุระหว่าง 18-22 ปี พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้ถุงยางอนามัยในกลุ่มตัวอย่างดังกล่าว คือ

การรับรู้ประโยชน์ในการใช้ถุงยางอนามัย เพศ ความตั้งใจในการใช้ถุงยางอนามัย ความรู้เกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ โรคเอดส์ การตั้งครรภ์และอัมพาตจากกลุ่มเพื่อน การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และอายุ สามารถร่วมทำนายการเกิดพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัย ร้อยละ 27 และพบว่าส่วนใหญ่ ร้อยละ 63 มีการใช้ถุงยางอนามัยซึ่งเป็นการตัดสินใจร่วมกันระหว่างวัยรุ่นหญิงและชาย

Shirazi and Morowatisharifabad (2009) ได้มีการศึกษาถึงลักษณะพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยในนักเรียนระดับอุดมศึกษาในนักเรียนชาย ที่ยังไม่ได้แต่งงาน และกำลังศึกษาอยู่ในระดับอุดมศึกษาอย่างน้อย 2 ปี จำนวน 200 คน ประเทศอิหร่าน พบว่านักเรียนที่มีความเคร่งในศาสนามีการรับรู้สมรรถนะในตนเองต่อการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ถูกต้องสูง นักเรียนส่วนใหญ่ไม่เคยมีความสัมพันธ์ทางเพศมาก่อน

Seiving et al. (2007) ได้ศึกษาถึงพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น พบว่าร้อยละ 25 ของกลุ่มตัวอย่างเคยมีเพศสัมพันธ์ และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์คือ การรับรู้ประโยชน์ของการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย ($p < .001$) และการรับรู้ความเสี่ยงของการติดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ($p < .001$)

งานวิจัยที่เกี่ยวกับโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตน

จอมขวัญ อารามกชกร (2544) ได้ศึกษาผลของโปรแกรมการพัฒนาทักษะชีวิตต่อการรับรู้ความสามารถของตนเองในการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสของนักเรียนหญิงวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ก่อนการทดลอง กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ความสามารถของตนเองต่ำกว่ากลุ่มควบคุม ($p < .0024$) ที่ระยะหลังการทดลอง 1 และ 4 สัปดาห์ กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ความสามารถของตนเองสูงกว่ากลุ่มควบคุม ($p < .0001$, $p < .0001$) และสูงกว่าระยะก่อนการทดลอง ($p < .0001$, $p < .0001$)

พัชรินทร์ สิมทะราช (2544) ศึกษาผลของการพัฒนาทักษะการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศต่อการรับรู้สมรรถนะในตนเองและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชายระดับอาชีวศึกษาในโรงเรียนอาชีวศึกษา จังหวัดพะเยา ผลการศึกษา พบว่าภายหลังการศึกษากลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนการรับรู้สมรรถนะในตนเองสูงกว่าก่อนการศึกษา และสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$ และ $p < .01$ ตามลำดับ)

สุชีรา เกิดจันทร์ตรง (2545) ได้ทำการศึกษาผลของการสอน โดยใช้ตัวแบบในการพัฒนาทักษะชีวิตต่อพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอช ไอ วี ของนักเรียนจำพยาบาลทหารเรือ กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนจำพยาบาลทหารเรือ ชั้นปีที่ 2 ผลการวิจัย พบว่าพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอช ไอ วี ของนักเรียนจำพยาบาลทหารเรือกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนโดยใช้ตัวแบบในการ

พัฒนาทักษะชีวิตหลังการทดลอง ($\bar{x} = 37.66$) สูงกว่าการทดลอง ($\bar{x} = 32.08$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อเอช ไอ วี ของนักเรียนจำพยาบาลทหารเรือหลังการทดลองในกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนโดยใช้ตัวแบบในการพัฒนาทักษะชีวิต ($\bar{x} = 37.66$) สูงกว่าคะแนนหลังการทดลองของกลุ่มเปรียบเทียบที่ได้รับการสอน โดยการศึกษาด้วยตนเอง ($\bar{x} = 34.12$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อมรรัตน์ สุปิ่นราช (2551) ได้ทำการศึกษาผลของโปรแกรมการปรับเปลี่ยนทัศนคติต่อความตั้งใจในการใช้ถุงยางอนามัยของนิสิตชาย กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นิสิตเพศชายที่กำลังศึกษาในหลักสูตรปริญญาบัณฑิต ชั้นปีที่ 1 ผลการวิจัย พบว่าค่าเฉลี่ยคะแนนความตั้งใจในการใช้ถุงยางอนามัยของนิสิตชายในกลุ่มทดลองที่ได้รับ โปรแกรมการปรับเปลี่ยนทัศนคติหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$) และค่าเฉลี่ยคะแนนความตั้งใจในการใช้ถุงยางอนามัยของนิสิตชายในกลุ่มทดลองที่ได้รับ โปรแกรมการปรับเปลี่ยนทัศนคติหลังการทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$)

ศรัณย์พร อึ้งสกุล (2551) ได้ทำการศึกษาผลของโปรแกรมส่งเสริมสมรรถนะแห่งตนต่อความตั้งใจในการใช้ถุงยางอนามัยของนักเรียนอาชีวศึกษาเพศหญิงในภาคใต้ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนระดับอาชีวศึกษาเพศหญิงที่กำลังศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 จากโรงเรียน 2 แห่ง ที่มีลักษณะคล้ายกัน ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัย พบว่าค่าเฉลี่ยคะแนนความตั้งใจในการใช้ถุงยางอนามัยของนักเรียนอาชีวศึกษาเพศหญิงหลังได้รับ โปรแกรมส่งเสริมสมรรถนะแห่งตนสูงกว่าก่อนได้รับ โปรแกรมส่งเสริมสมรรถนะแห่งตนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) และค่าเฉลี่ยความต่างของคะแนนความตั้งใจในการใช้ถุงยางอนามัยของนักเรียนอาชีวศึกษาเพศหญิงกลุ่มที่ได้รับ โปรแกรมส่งเสริมสมรรถนะแห่งตนมากกว่ากลุ่มที่ได้รับความรู้ตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$)

Kasen, Vaughn, & Walter (1992) ศึกษาการรับรู้ความสามารถของตนเองเกี่ยวกับพฤติกรรมการป้องกัน โรคเอดส์ของนักเรียนมัธยมศึกษาเกรด 10 พบว่าการรับรู้ความสามารถตนเองเกี่ยวกับพฤติกรรมการป้องกัน โรคเอดส์ต่ำ จะมีแนวโน้มการมีพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์ เนื่องจากไม่กล้าปฏิเสธการมีเพศสัมพันธ์ และพบว่ามีการใช้ถุงยางอนามัยที่ไม่สม่ำเสมอ

Chou, Chin, Kim & Rodriguez (1999) ที่อบรมเชิงปฏิบัติการในการป้องกันโรคเอดส์ในกลุ่มคนเชื้อสายเอเชียที่เกิดในสหรัฐอเมริกา และกลุ่มคนเชื้อสายเอเชียที่อพยพมาภายหลัง จำนวน 235 คน โดยใช้โปรแกรมที่เฉพาะสำหรับคนเอเชีย ประเมินความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ การรับรู้ความสามารถของตนเองในการใช้ถุงยางอนามัย และความตั้งใจในการมีเพศสัมพันธ์อย่างปลอดภัย ภายหลังการอบรมพบว่าความรู้เรื่องโรคเอดส์ และความตั้งใจในการมีเพศสัมพันธ์อย่างปลอดภัย

ของทั้งสองกลุ่มเพิ่มขึ้น แต่การรับรู้ความสามารถของตนเองในการใช้ถุงยางอนามัยเพิ่มขึ้นเฉพาะกลุ่มคนเอเชียที่อพยพเท่านั้น

Kaneko (2007) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้อุปสรรคและการรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการใช้ถุงยางอนามัย ในเพศหญิงที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป จำนวน 456 คนในประเทศญี่ปุ่น โดยมีการตอบแบบสอบถามด้วยตนเองทาง internet เกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ การใช้ถุงยางอนามัย การรับรู้อุปสรรค และการรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการใช้ถุงยางอนามัยในกลุ่มตัวอย่าง คือ อายุ จำนวนคู่นอน การรับรู้อุปสรรคในการใช้ถุงยางอนามัย และการรับรู้สมรรถนะแห่งตน

ปัจจุบันการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนเริ่มมองว่าเป็นเรื่องปกติ ซึ่งจากอุบัติการณ์ของการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนพบว่า นักเรียนอาชีวศึกษาในทุกส่วนของประเทศมีเพศสัมพันธ์ที่มีแนวโน้มสูงมากขึ้น มีเพศสัมพันธ์ตั้งแต่อายุน้อย และเป็นกรณีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัย โดยมีการใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์มีแนวโน้มลดลง การมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนอาชีวศึกษาเพียงร้อยละ 6.3-16.1 เท่านั้นที่ใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้ง (ชรีรัตน์ เชนนะสิริ และชนรัถย์ ผลิพัฒน์, 2547; Thato et al., 2003) ซึ่งนับว่ามีอัตราการใช้ถุงยางอนามัยที่ต่ำมาก (กองระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, 2552) ขาดทักษะในการเจรจาต่อรองเพื่อยืนยันความคิดของตนเองในการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย (กฤตยา อาชวนิจกุล และคณะ, 2551) และมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศด้วยการมีเพศสัมพันธ์ทางปากหรือทางทวารหนัก มีคู่นอนมากกว่า 1 คน มีเพศสัมพันธ์เมื่อมีอาการมีเมมาจากการดื่มแอลกอฮอล์หรือใช้สารเสพติด (วงเดือน สุวรรณศิริ และคณะ, 2008; อาภาพร เผ่าวัฒนา และพันธุ์ทิพย์ รามสูต, 2008) จากการมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่ปลอดภัยจะนำมาซึ่งปัญหาสำคัญต่างๆ ได้แก่ การติดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ โรคเอดส์ การตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ และมีปัญหาการทำแท้งตามมา (กองระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, 2552) ผลกระทบจากการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัยซึ่งส่วนใหญ่จะมาจากเพศชาย ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องทำอย่างเต็มที่นักเรียนอาชีวศึกษาชายจึงต้องรู้จักป้องกันตนเองเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบเหล่านี้ โดยให้นักเรียนอาชีวศึกษาชายมีการรับรู้ถึงความสามารถของตนเองในการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนอาชีวศึกษาชายมีสมรรถนะแห่งตนในการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

โปรแกรมส่งเสริมสมรรถนะแห่งตนต่อการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย

1. การใช้คำพูดชักจูง

1.1 โดยผู้วิจัยเป็นการให้ข้อมูลตามแผนการสอน 4 เรื่อง ประกอบด้วย 1) พฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย และผลกระทบของการมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่ปลอดภัย 2) ประโยชน์และอุปสรรคของการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย 3) ทักษะการเจรจาต่อรองการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย 4) การจัดการกับอารมณ์ทางเพศอย่างปลอดภัย โดยมีสื่อสไลด์ประกอบการสอน “อนาคตที่สดใสถูกทำลายด้วยเอชไอวี” และเล่นเกมส์ “LOVE CHECK”, “ปิดตาตีหม้อ” และ “เกมแลกน้ำ”

1.2 โดยกลุ่มเพื่อนด้วยการร่วมกันอภิปรายกลุ่มในประเด็น “ถ้ามีรักกล้ามี Sex ต้อง Make Love อย่างรับผิดชอบ”, “สื่อสารอย่างไรให้ ‘ที่รัก’ ยอมรับถุงยางอนามัย” และ “แนวทางการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย”

2. การได้เห็นตัวแบบหรือประสบการณ์ของผู้อื่น

2.1 จากตัวแบบสัญลักษณ์ คือ ภาพยนตร์สั้นเรื่อง “รู้ทันโรคเอดส์กับกรรมควบคุมโรค”, “One Night Stand”, “วัยรุ่นฮิต..คิดหนองใน” และจากคู่มือ “อาชีพะยุคใหม่ ทันสมัย ไม่เข้าใกล้เอดส์”

2.2 จากตัวแบบจริงโดยผู้วิจัยสาธิตวิธีการใช้ถุงยางอนามัยที่ถูกต้องให้ดูเป็นตัวอย่างโดยฝึกปฏิบัติกับหุ่นจำลอง

3. ประสบการณ์ที่กระทำสำเร็จด้วยตนเอง

3.1 โดยกลุ่มตัวอย่างฝึกทักษะการใช้ถุงยางอนามัยสำหรับเพศชายที่ถูกต้อง

3.2 แสดงบทบาทสมมติการใช้ทักษะการต่อรอง และการปฏิเสธพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

4. สถานะด้านร่างกายและอารมณ์

ผู้วิจัยดำเนินกิจกรรมโดยให้กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในกิจกรรม มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้วยบรรยากาศที่ผ่อนคลายและเป็นกันเอง

พฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย

- การใช้ถุงยางอนามัย
- การยืนยันในความคิดของตนเอง
- การหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experimental research) เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมส่งเสริมสมรรถนะแห่งตนต่อพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชาย เป็นการศึกษาแบบสองกลุ่มวัดก่อนและหลังการทดลอง (The pretest-posttest control group design) โดยมีรูปแบบการทดลองดังนี้

กลุ่มทดลอง	O ₁	X	O ₂
กลุ่มควบคุม	O ₃		O ₄

X หมายถึง โปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตน
O₁ หมายถึง พฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชายก่อนได้รับโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตน
O₂ หมายถึง พฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชายหลังได้รับโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตน
O₃ หมายถึง พฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชายกลุ่มควบคุมเมื่อการทดลอง
O₄ หมายถึง พฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชายกลุ่มควบคุมเมื่อสิ้นสุดการทดลอง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ นักเรียนอาชีวศึกษาเพศชายที่กำลังศึกษาหลักสูตร ปวส. ที่มีอายุระหว่าง 18-24 ปี ในโรงเรียนอาชีวศึกษาเขตจังหวัดน่าน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ คือ นักเรียนอาชีวศึกษาเพศชาย 2 โรงเรียนที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันในด้านของหลักสูตรการสอน สภาพแวดล้อมทางกายภาพ สถานที่พักอาศัย พื้นฐานของครอบครัว และฐานะทางเศรษฐกิจ โดยมีการกำหนดคุณสมบัติในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนอาชีวศึกษาชายที่ระบุว่าไม่มีเพศสัมพันธ์ในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา และมีเพศสัมพันธ์อย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง
2. ยินดีและให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมการวิจัยครั้งนี้

ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการทำวิจัยครั้งนี้ ได้จากการวิเคราะห์อำนาจการทดสอบ โดยใช้โปรแกรม Power Analysis for Sample Size โดยกำหนดอำนาจการทดสอบที่ 90% ระดับนัยสำคัญที่ 0.01 โดยใช้ข้อมูลของสุวรรณทิพย์ ชูทัฬห (2551) พบว่าต้องใช้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง อย่างน้อยกลุ่มละ 10 คน อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยได้ใช้กลุ่มตัวอย่างทั้งห้องๆ ละ 30 คน รวมทั้งสิ้น 60 คน ทั้งนี้ เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างมีขนาดใหญ่พอที่ข้อมูลจะมีการกระจายตัวเข้าใกล้โค้งปกติ

ขั้นตอนการเลือกกลุ่มตัวอย่าง มีดังนี้

1. เลือกโรงเรียนอาชีวศึกษาที่มีลักษณะทั้งในด้านของหลักสูตรการสอน สภาพแวดล้อมทางกายภาพ สถานที่พักอาศัย พื้นฐานของครอบครัว และฐานะทางเศรษฐกิจที่คล้ายคลึงกันมา 2 โรงเรียน ได้แก่ วิทยาลัยการอาชีพปัว และวิทยาลัยเทคนิคน่าน

2. จับฉลากเลือกโรงเรียนเพื่อจัดเป็นกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง โดยฉลากที่หยิบได้ครั้งแรกกำหนดให้เป็นโรงเรียนในกลุ่มทดลอง ได้แก่ วิทยาลัยการอาชีพปัว และส่วนโรงเรียนที่เหลือจัดเป็นโรงเรียนในกลุ่มควบคุม ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิคน่าน

3. คัดเลือกห้องเรียนที่ครูประจำชั้นระบุว่ามิเพศสัมพันธ์ในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา และมีเพศสัมพันธ์อย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง (จากการสอบถามข้อมูลพบว่านักเรียนอาชีวศึกษาชายมีเพศสัมพันธ์ในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา พบร้อยละ 100 มีเพศสัมพันธ์) ที่เป็นนักเรียนอาชีวศึกษาเพศชายที่กำลังศึกษาหลักสูตร ปวส. และมีอายุระหว่าง 18-24 ปี โรงเรียนละ 2 ห้อง โรงเรียนในกลุ่มทดลอง 2 ห้อง รวมทั้งสิ้น 42 คน โรงเรียนในกลุ่มควบคุม 2 ห้อง รวมทั้งสิ้น 36 คน

4. ใช้แบบสอบถามแบบนิรนาม ไม่มีการระบุชื่อใดๆ ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยผลการคัดเลือกตามเกณฑ์ที่กำหนดที่ระบุว่ากลุ่มตัวอย่างต้องมีเพศสัมพันธ์ในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา และมีเพศสัมพันธ์อย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง พบว่า จากจำนวนนักเรียนกลุ่มทดลอง 42 คน มีนักเรียนที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนด จำนวน 30 คน และในกลุ่มควบคุมจากจำนวนนักเรียน 36 คน มีนักเรียนที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนด จำนวน 30 คนเช่นเดียวกัน

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ตระหนักถึงประเด็นด้านจริยธรรมในการวิจัยในมนุษย์ โดยส่งขอรับการพิจารณาจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน ผู้วิจัยคำนึงถึงสิทธิของนักเรียนอาชีวศึกษาและเข้าพบกลุ่มนักเรียนอาชีวศึกษา สร้างสัมพันธภาพและแนะนำตัว โดยนักเรียนอาชีวศึกษาได้รับการชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษา ประโยชน์ของการให้ข้อมูล พร้อมทั้งชี้แจงถึงสิทธิที่จะตอบรับหรือปฏิเสธการเข้าร่วมในกิจกรรมการวิจัยครั้งนี้ โดยไม่มีผลต่อการเรียนของนักเรียน นอกจากนี้ในระหว่างการดำเนินกิจกรรมหากกลุ่มนักเรียนอาชีวศึกษาไม่พอใจหรือไม่

ต้องการเข้าร่วมในการวิจัย ก็สามารถบอกเลิกได้ โดยไม่มีเงื่อนไขใดๆ และไม่มีผลต่อคะแนนข้อมูลต่างๆ ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ถือว่าเป็นความลับ การนำเสนอข้อมูลต่างๆ ได้นำเสนอในภาพรวม ไม่มีการเปิดเผยชื่อและนามสกุล เฉพาะทีมของผู้วิจัยเท่านั้นถึงมีสิทธิ์ในการเข้าถึงข้อมูลได้ ผู้วิจัยขออธิบายเอกสารข้อมูลสำหรับนักเรียนอาชีวศึกษาให้กลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองฟัง เมื่อกลุ่มนักเรียนอาชีวศึกษาในกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองยินดีเข้าร่วมวิจัย ผู้วิจัยให้กลุ่มนักเรียนอาชีวศึกษาในกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองเซ็นยินยอมเข้าร่วมในการวิจัยในใบยินยอม (Informed Consent Form)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยเครื่องมือ 3 ชุด คือ เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง เครื่องมือกำกับการทดลอง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีรายละเอียดดังนี้

ชุดที่ 1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ โปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนเอง ตามแนวคิดการรับรู้สมรรถนะแห่งตนของแบนดูรา Bandura (1997) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1. ศึกษาแนวคิดทฤษฎีการรับรู้สมรรถนะแห่งตนของแบนดูรา (Bandura, 1997) และวรรณกรรมที่เกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย

2. กำหนดขั้นตอนของการทำกิจกรรมตามแนวคิดทฤษฎีการรับรู้สมรรถนะแห่งตนของแบนดูรา (Bandura, 1997) ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอนคือ 1) การใช้คำพูดชักจูง 2) การได้เห็นตัวแบบหรือประสบการณ์ของผู้อื่น 3) ประสบการณ์ที่กระทำสำเร็จด้วยตนเอง และ 4) สภาวะด้านร่างกายและอารมณ์

3. สร้างโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนต่อการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยโดยมีการจัดกิจกรรมทั้งหมด 4 ครั้งๆ ละ 2 ชั่วโมง ทั้งหมด 4 สัปดาห์ และมีการดำเนินกิจกรรมตามขั้นตอน 4 ขั้นตอนดังนี้คือ

3.1 การใช้คำพูดชักจูง แบ่งเป็น

3.1.1 การใช้คำพูดชักจูงโดยผู้วิจัยเป็นการให้ข้อมูลตามแผนการสอน 4 เรื่อง ได้แก่ 1) พฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย และผลกระทบของการมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่ปลอดภัย 2) ประโยชน์และอุปสรรคของการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย 3) ทักษะการเจรจาต่อรองการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย 4) การจัดการกับอารมณ์ทางเพศอย่างปลอดภัย โดยมีสื่อสไลด์ประกอบการสอน “อนาคตที่สดใสถูกทำลายด้วยเอชไอวี” และเล่นเกมส์ “LOVE CHECK”, “ปิดตาตีหม้อ” และ “เกมแลกน้ำ”

3.1.2 การใช้คำพูดชักจูงโดยกลุ่มเพื่อนด้วยการร่วมกันอภิปรายกลุ่มในประเด็น “กล้ามีรัก กล้ามี Sex ต้อง Make Love อย่างรับผิดชอบ”, “สื่อสารอย่างไรให้ ‘หวานใจ’ ยอมรับถ่วงขานามัย” และ “แนวทางการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย”

3.2 การได้เห็นตัวแบบหรือประสบการณ์ของผู้อื่น ประกอบด้วย

3.2.1 จากตัวแบบสัญลักษณ์ คือ ภาพยนตร์สั้นเรื่อง “รู้ทันโรคเอดส์กับกรมควบคุมโรค”, “One Night Stand”, “วัยรุ่นฮิต..คิดหนองใน” และจากคู่มือ “ใช้ชีวิตยุคใหม่ทันสมัย ไม่เข้าใจเอดส์”

3.2.2 จากตัวแบบจริงโดยผู้วิจัยสาธิตวิธีการใช้ถุงยางอนามัยที่ถูกต้องให้ดูเป็นตัวอย่างโดยฝึกปฏิบัติกับหุ่นจำลอง

3.3 ประสบการณ์ที่กระทำสำเร็จด้วยตนเอง ประกอบด้วย

3.3.1 กลุ่มตัวอย่างฝึกทักษะการใช้ถุงยางอนามัยที่ถูกต้องกับหุ่นอวัยวะเพศจำลองโดยใช้ถุงยางอนามัยสำหรับเพศชายที่ถูกต้อง

3.3.2 การแสดงบทบาทสมมติการใช้ทักษะการเจรจาต่อรองเพื่อใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย และการปฏิเสธพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ซึ่งเป็นสถานการณ์สมมติที่ให้กลุ่มตัวอย่างได้ฝึกทักษะในการเจรจาต่อรองและการปฏิเสธเมื่อไม่พร้อมหรือไม่ต้องการมีเพศสัมพันธ์

3.4 สถานะด้านร่างกายและอารมณ์ ดำเนินการโดย ผู้วิจัยดำเนินกิจกรรมที่เป็นการกระตุ้นด้านร่างกายและอารมณ์ของนักเรียนอาชีวศึกษาชายโดยให้กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้วยการฝึกทักษะการอภิปรายกลุ่มย่อยด้วยการใช้คำถามที่ง่ายต่อการเข้าใจ มีการแสดงบทบาทสมมติและพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้วยบรรยากาศที่ผ่อนคลายและเป็นกันเอง เพื่อไม่ให้นักเรียนอาชีวศึกษาชายเกิดความเครียด วิตกกังวล

4. จัดทำแผนการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้สมรรถนะแห่งตน 4 เรื่อง ได้แก่ 1) พฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย และผลกระทบของการมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่ปลอดภัย 2) ประโยชน์และอุปสรรคของการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย 3) ทักษะการเจรจาต่อรองการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย 4) การจัดการกับอารมณ์ทางเพศอย่างปลอดภัย

5. จัดทำสื่อสไลด์ประกอบการสอน “อนาคตที่สดใสถูกทำลายด้วยเอชไอวี” ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้สร้างขึ้นเพื่อประกอบการสอน 4 เรื่อง ได้แก่ 1) พฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย และผลกระทบของการมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่ปลอดภัย 2) ประโยชน์และอุปสรรคของการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย 3) ทักษะการเจรจาต่อรองการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย 4) การจัดการกับอารมณ์ทางเพศอย่างปลอดภัย

6. จัดทำคู่มือ “อาชีพยุคใหม่ ทันสมัย ไม่เข้าใกล้เอดส์” โดยผู้วิจัยเป็นผู้สร้างขึ้นจากการศึกษางานวิจัย ตำราทางวิชาการ ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาดังต่อไปนี้ 1) พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ 2) โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ (STIs) โรคเอดส์ 3) การมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย

7. จัดทำคู่มือการดำเนินกิจกรรมการส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนต่อการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชายเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินกิจกรรม

8. จัดหาสื่อการสอนเพื่อใช้ประกอบการสอน ประกอบด้วย

8.1 หุ่นอวัยวะเพศจำลอง

8.2 สื่อสไลด์เรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. การตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity)

1.1 ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่สร้างและพัฒนาขึ้น ประกอบด้วยแผนการสอน 4 เรื่อง สื่อสไลด์ และคู่มือดำเนินกิจกรรม เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความตรง ความเหมาะสมของภาษา จากนั้นผู้วิจัยนำเครื่องมือทั้งหมด พร้อมทั้งโครงร่างวิทยานิพนธ์ ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีความเชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วย แพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพทางเพศ 1 ท่าน อาจารย์สอนวิชาเพศศึกษา 1 ท่าน อาจารย์พยาบาลผู้เชี่ยวชาญด้านเพศศึกษา 1 ท่าน นักวิชาการสาธารณสุขผู้เชี่ยวชาญด้านโรคเอดส์ 1 ท่าน และอาจารย์ด้านสื่อและเทคโนโลยี 1 ท่าน เพื่อประเมินความถูกต้องของเนื้อหา ความเหมาะสมของภาษา รูปแบบและความเหมาะสมของกิจกรรมตลอดจนการจัดลำดับของเนื้อหา และความเหมาะสมของเวลาในแต่ละกิจกรรม

การตัดสินความตรงของเนื้อหาใช้เกณฑ์ตามความเห็นสอดคล้องและยอมรับของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยถือเกณฑ์การยอมรับจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเห็นตรงกัน 4 ท่าน จากผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมด 5 ท่าน

1.2 ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนอาชีวศึกษาชายที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อประเมินผลการสอนและอุปกรณ์ต่างๆ และทดสอบความเป็นปรนัย (Objective) เพื่อดูความชัดเจนของภาษาและความเข้าใจของกลุ่มตัวอย่างและนำมาปรับปรุงก่อนนำไปใช้จริง

ผลการตรวจสอบความตรงของเนื้อหา สามารถสรุปได้ดังนี้ คือ

โปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตน ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นสอดคล้องกัน 5 ท่าน โดยมีข้อเสนอแนะให้แก้ไขในบางประเด็น คือ

1. แผนการสอน มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1.1 การกำหนดวัตถุประสงค์ของการสอน และการประเมินผลควรสอดคล้องกัน

1.2 ควรยกตัวอย่างเด็กที่ติดเชื้อเอดส์ และหนองในโดยไม่ป้องกันด้วยการใช้ถุงยางอนามัย การดื่มสุราแล้วเมา และการตั้งครกทำให้เห็นเป็นรูปธรรม เพื่อให้เกิดความตระหนักในการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย

2. คู่มือ “อาชีวะยุคใหม่ ทันสมัย ไม่เข้าใกล้เอดส์”

2.1 ภาพหน้าปกควรพิมพ์ด้วย Laser เพื่อให้ภาพคมชัด

2.2 ภาพหน้าปกที่สื่อให้เห็นถึงคำว่า “อาชีวะยุคใหม่ ทันสมัย ไม่เข้าใกล้เอดส์” ควรเปลี่ยนเป็นภาพนักเรียนที่ไม่สื่อถึงพฤติกรรมที่ทำให้เป็นเอดส์ เช่น การแต่งกายที่สุภาพ

3. ข้อเสนอแนะอื่นๆ

3.1 คู่มือการดำเนินกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนควรนำเสนอภาพยนตร์ในช่วงต้นๆ เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างเกิดความสนใจ

4. ผลการนำเครื่องมือไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนอาชีวศึกษาชายที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน พบว่า นักเรียนอาชีวศึกษาชายให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมเป็นอย่างดี นักเรียนอาชีวศึกษาชายมีความเข้าใจในเนื้อหา ภาพสไลด์ การเล่นเกมส์ และคู่มือมีความชัดเจน เหมาะสม ภาษาอังกฤษอ่านเข้าใจได้ โดยใช้เวลาในการทำกิจกรรมทั้งหมดประมาณ 4 ชั่วโมง 30 นาที นักเรียนอาชีวศึกษาชายมีคำถามในแบบสอบถามบางข้อ ซึ่งผู้วิจัยได้ให้ความกระจ่างแต่ละข้อคำถามของแบบสอบถาม หลังจากนั้นผู้วิจัยได้นำเอาไปปรับการดำเนินกิจกรรมในกลุ่มตัวอย่างจริง

ชุดที่ 2 เครื่องมือกำกับการทดลองได้แก่ แบบประเมินการรับรู้สมรรถนะของตนเองในการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของ Dilorio และคณะ (1992) ที่นภัสวรรณ วัฒนรัตน์ชัย (2005) ได้ทำการแปลและนำมาใช้ในนักเรียน ซึ่งต้นฉบับมีข้อคำถามทั้งหมด 20 ข้อคำถาม เมื่อนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านพิจารณาความตรงของเนื้อหาให้ตัดคำถามข้อที่ 2 ออกไป แบบสอบถามจึงเหลือข้อคำถามทั้งหมด 19 ข้อคำถาม โดยประเมิน 3 ด้าน ดังนี้ 1) การรับรู้ความมั่นใจในการปฏิเสธเมื่อมีเพศสัมพันธ์ 2) การรับรู้ความสามารถในตนเองเมื่อมีเพศสัมพันธ์ที่พึงพอใจ 3) การรับรู้ความสามารถในการป้องกันตนเองเมื่อมีเพศสัมพันธ์ มีค่าความเที่ยงโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach ' s alpha coefficient) เท่ากับ .80 โดยมีมาตรวัดเป็นแบบมาตราส่วน

ประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ คือ ทำได้มั่นใจมากที่สุด (5 คะแนน) ถึง ทำไม่ได้ (1 คะแนน) ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ทำได้มั่นใจมากที่สุด	หมายถึง	ท่านทำพฤติกรรมนั้นได้มั่นใจมากที่สุด (5 คะแนน)
ทำได้มั่นใจมาก	หมายถึง	ท่านทำพฤติกรรมนั้นได้มั่นใจมาก (4 คะแนน)
ทำได้มั่นใจพอสมควร	หมายถึง	ท่านทำพฤติกรรมนั้นได้มั่นใจพอสมควร (3 คะแนน)
ทำได้แต่ไม่มั่นใจเลย	หมายถึง	ท่านทำพฤติกรรมนั้นได้แต่ไม่มั่นใจเลย (2 คะแนน)
ทำไม่ได้	หมายถึง	ท่านทำพฤติกรรมนั้นไม่ได้เลย (1 คะแนน)

คะแนนมาก หมายถึงนักเรียนอาชีวศึกษาชายมีการรับรู้สมรรถนะของตนเองในการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยสูง

เกณฑ์การแบ่งคะแนน

ผู้วิจัยแบ่งคะแนนการรับรู้สมรรถนะแห่งตนต่อการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 19 ข้อ มีค่าคะแนนระหว่าง 19-95 คะแนน โดยใช้แบบอิงเกณฑ์ตามเกณฑ์การประเมิน ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ

ช่วงคะแนน	คิดเป็น	การแปลคะแนน
19-61	ต่ำกว่าร้อยละ 65	ระดับต่ำ
62-71	ร้อยละ 65-75	ระดับปานกลาง
72-95	มากกว่าร้อยละ 75	ระดับสูง

เกณฑ์การประเมินผลการกำกับการทดลอง มีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. นักเรียนอาชีวศึกษาชายต้องได้คะแนนมากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 75 จึงจะถือว่าผ่านเกณฑ์การกำกับการทดลอง ซึ่งหมายความว่ากลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้สมรรถนะของตนเองในการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยอยู่ในระดับสูง จึงจะถือว่าผ่านเกณฑ์การกำกับการทดลอง

2. ในกรณีที่นักเรียนอาชีวศึกษาชายได้คะแนนน้อยกว่าร้อยละ 75 ซึ่งถือว่าไม่ผ่านเกณฑ์การกำกับการทดลอง ผู้วิจัยร่วมกับนักเรียนอาชีวศึกษาชายทบทวนถึงประเด็นที่นักเรียนอาชีวศึกษาชายไม่มั่นใจ ถึงไม่มั่นใจมากแล้วทบทวนแก้ไขในข้อนั้น ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างดังกล่าวจะไม่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ในการศึกษาครั้งนี้พบว่านักเรียนอาชีวศึกษาชายที่ได้รับโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนต่อพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย ผ่านเกณฑ์การกำกับการทดลองทุกคน โดยมีคะแนนการรับรู้สมรรถนะแห่งตนต่อพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยมากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 75 (ค่าต่ำสุด คือ 75% ค่าสูงสุด คือ 84 %)

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. การตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) แบบประเมินการรับรู้

สมรรถนะของตนเองในการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยใช้เกณฑ์การตัดสินความตรงของเนื้อหา ตามความเห็นสอดคล้องและยอมรับของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยถือเกณฑ์การยอมรับจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเห็นตรงกัน 4 ท่าน จากผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมด 5 ท่าน มาคำนวณหาค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา (Content validity index: CVI) โดยมีค่าความเที่ยงของเนื้อหาคือ .95

ผลการตรวจสอบ แบบประเมินการรับรู้สมรรถนะของตนเองในการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย ประกอบด้วยคำถาม 20 ข้อ เมื่อนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านพิจารณาความตรงของเนื้อหา ผู้ทรงคุณวุฒิได้แนะนำให้ตัดคำถามข้อที่ 2 ที่ซ้ำซ้อนกับคำถามข้อที่ 8 แบบสอบถามจึงเหลือ 19 ข้อ และได้ปรับคำถามข้อที่ 12 ให้มีความสอดคล้องกับคำถามเชิงปฏิบัติการของตัวแปร

2. การหาความเที่ยงของเครื่องมือ (Reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามการรับรู้สมรรถนะของตนเองในการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนอาชีวศึกษาชาย ที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน หลังจากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาความเที่ยงโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach ' s alpha coefficient) ได้ค่าความเที่ยง .81

ชุดที่ 3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

1. แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา สถานที่พักอาศัยในปัจจุบัน การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสุขภาพทางเพศ สื่อกระตุ้นอารมณ์ทางเพศ และประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์

2. แบบวัดพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของ Dilorio และคณะ (1992) ที่นักสวธรณ วัฒนรัช (2005) ได้ทำการแปลและนำมาใช้ในวิทยุ โดยต้นฉบับมีข้อความทั้งหมด 19 ข้อ แต่ในการวิจัยนี้ได้เพิ่ม 1 ข้อคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ จึงมีทั้งหมด 20 ข้อ ประกอบด้วย การประเมินใน 3 ด้านคือ 1) การใช้ถุงยางอนามัย (Use of condom) จำนวน 7 ข้อคำถาม 2) การยืนยันในความคิดของตนเอง (Use of assertive skills) จำนวน 4 ข้อคำถาม และ 3) การหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ (Avoidance of risky behavior) จำนวน 9 ข้อคำถาม (เพิ่ม 1 ข้อ) แบบสอบถามต้นฉบับมีค่าความเที่ยงสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach ' s alpha coefficient) เท่ากับ .82 โดยมีมาตรวัดเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 4 ระดับ คือ ทุกครั้ง (4 คะแนน) ถึง ไม่เคย (1 คะแนน) ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ทุกครั้ง หมายถึง	ท่านทำพฤติกรรมในข้อความนั้นทุกครั้ง (4 คะแนน)
บ่อยครั้ง หมายถึง	ท่านทำพฤติกรรมในข้อความนั้นบ่อยครั้ง (3 คะแนน)
บางครั้ง หมายถึง	ท่านทำพฤติกรรมในข้อความนั้นบางครั้ง (2 คะแนน)

ไม่เคย หมายถึง ท่านไม่เคยทำพฤติกรรมในข้อความนั้นเลย (1 คะแนน)
คะแนนสูง หมายถึงนักเรียนอาชีวศึกษาชายมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยสูง

เกณฑ์การแบ่งคะแนน

ผู้วิจัยแบ่งคะแนนของพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชาย ดังนี้

1. แบ่งคะแนนโดยรวมของพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 20 ข้อ มีค่าคะแนนระหว่าง 20-80 คะแนน โดยใช้แบบอิงเกณฑ์ตามเกณฑ์การประเมิน ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ

ช่วงคะแนน	คิดเป็น	การแปลคะแนน
20-51	ต่ำกว่าร้อยละ 65	ระดับต่ำ
52-60	ร้อยละ 65-75	ระดับปานกลาง
61-80	มากกว่าร้อยละ 75	ระดับสูง

2. แบ่งคะแนนรายด้านของพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย คือ 1) การใช้ถุงยางอนามัย (Use of condom) จำนวน 7 ข้อคำถาม 2) การยืนยันในความคิดของตนเอง (Use of assertive skills) จำนวน 4 ข้อคำถาม และ 3) การหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ (Avoidance of risky behavior) จำนวน 9 ข้อคำถาม (เพิ่ม 1 ข้อ) โดยแบ่งการประเมินพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยรายด้าน ดังนี้

2.1 การใช้ถุงยางอนามัย (Use of condom) จำนวน 7 ข้อ มีค่าคะแนนระหว่าง 7-28 คะแนน โดยใช้แบบอิงเกณฑ์ตามเกณฑ์การประเมิน ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ

ช่วงคะแนน	คิดเป็น	การแปลคะแนน
7-18	ต่ำกว่าร้อยละ 65	ระดับต่ำ
19-20	ร้อยละ 65-75	ระดับปานกลาง
21-28	มากกว่าร้อยละ 75	ระดับสูง

2.2 การยืนยันในความคิดของตนเอง (Use of assertive skills) จำนวน 4 ข้อ มีค่าคะแนนระหว่าง 4-16 คะแนน โดยใช้แบบอิงเกณฑ์ตามเกณฑ์การประเมิน ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ

ช่วงคะแนน	คิดเป็น	การแปลคะแนน
4-6	ต่ำกว่าร้อยละ 65	ระดับต่ำ
7-11	ร้อยละ 65-75	ระดับปานกลาง
12-16	มากกว่าร้อยละ 75	ระดับสูง

2.3 การหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ (Avoidance of risky behavior) จำนวน 9 ข้อ มีค่าคะแนนระหว่าง 9-36 คะแนน โดยใช้แบบอิงเกณฑ์ตามเกณฑ์การประเมิน ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ

ช่วงคะแนน	คิดเป็น	การแปลคะแนน
9-23	ต่ำกว่าร้อยละ 65	ระดับต่ำ
24-26	ร้อยละ 65-75	ระดับปานกลาง
27-36	มากกว่าร้อยละ 75	ระดับสูง

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. การตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity)

1.1 ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของภาษา ความครอบคลุมของข้อคำถาม แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วย แพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพทางเพศ 1 ท่าน อาจารย์สอนวิชาเพศศึกษา 1 ท่าน อาจารย์พยาบาลผู้เชี่ยวชาญด้านเพศศึกษา 1 ท่าน นักวิชาการสาธารณสุขผู้เชี่ยวชาญด้านโรคเอดส์ 1 ท่าน และอาจารย์ด้านสื่อและเทคโนโลยี 1 ท่าน

1.2 ใช้เกณฑ์การตัดสินความตรงของเนื้อหา ตามความเห็นสอดคล้องและยอมรับของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยถือเกณฑ์การยอมรับจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเห็นตรงกัน 4 ท่าน จากผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมด 5 ท่าน มาคำนวณหาค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา (Content validity index: CVI) ซึ่งค่าที่ยอมรับได้คือ 0.80 ขึ้นไป จึงจะถือว่ามีความตรงตามเนื้อหาอยู่ในระดับดี (Polit & Beck, 2004) ซึ่งผลการตรวจสอบความตรงของเนื้อหาของแบบวัดพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยมีค่า CVI = .95

ผลการตรวจสอบ แบบวัดพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยประกอบด้วยคำถาม 19 ข้อ เมื่อนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านพิจารณาความตรงของเนื้อหา และได้แนะนำให้เพิ่มคำถามข้อที่ 20 ที่ถามว่า ผมหลีกเลี่ยงการสัมผัสสารคัดหลั่งของคู่นอน แบบสอบถามจึงมีทั้งหมด 20 ข้อ และได้ปรับข้อคำถาม 2 ข้อ คือข้อที่ 4 และ 14 ให้สอดคล้องกับคำนิยามเชิงปฏิบัติการของตัวแปร

2. การหาความเที่ยงของเครื่องมือ (Reliability)

ผู้วิจัยนำแบบวัดพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยที่ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาเรียบร้อยแล้วมาตรวจสอบความเที่ยงของแบบสอบถาม โดยนำไปทดลองใช้กับไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนอาชีวศึกษาชายที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน หลังจากนั้น

นำข้อมูลที่ได้อามาวิเคราะห์หาความเที่ยงโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach ' s alpha coefficient) ได้ค่าความเที่ยง .81 และในกลุ่มตัวอย่างจริงมีค่าความเที่ยงเท่ากับ .80

กระบวนการดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนในการดำเนินการทดลองออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ระยะเตรียมการก่อนการทดลอง 2) ระยะดำเนินการทดลอง 3) ระยะหลังการทดลอง

ขั้นที่ 1 ระยะเตรียมการก่อนการทดลอง

1.1 ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากคณะบดีคณะพยาบาลศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยและขออนุญาตทำการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลในนักเรียนอาชีวศึกษาชายที่กำลังศึกษาอยู่ในหลักสูตร ปวส. อายุ 18 – 24 ปี

1.2 ภายหลังจากได้รับการอนุมัติแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อฝ่ายวิชาการเพื่อแนะนำตนเองและขอชี้แจงวัตถุประสงค์ รายละเอียดเกี่ยวกับแผนการดำเนินงานวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล การพิทักษ์สิทธิ์ของผู้เข้าร่วมวิจัย จำนวนและคุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการและขอความร่วมมือในการนัดหมายวันเวลาที่ใช้ในการทดลอง

1.3 การเตรียมตัวของผู้วิจัย ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีการรับรู้สมรรถนะแห่งตนของแบนดูรา (Bandura, 1997) และวรรณกรรมที่เกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย ให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ หลังจากนั้นกำหนดขั้นตอนของการทำกิจกรรมตามแนวคิดทฤษฎีการรับรู้สมรรถนะแห่งตนของแบนดูรา (Bandura, 1997) ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอนคือ 1) การใช้คำพูดชักจูง 2) การได้เห็นตัวแบบหรือประสบการณ์ของผู้อื่น 3) ประสบการณ์ที่กระทำสำเร็จด้วยตนเอง และ 4) สภาวะด้านร่างกายและอารมณ์ และดำเนินการสร้างโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนต่อการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย

1.4 การเตรียมตัวของผู้ช่วยผู้วิจัย ผู้วิจัยได้ขอพบผู้ช่วยผู้วิจัย เพื่อแนะนำตนเอง สร้างสัมพันธภาพ แจงวัตถุประสงค์ของการทำวิจัย รายละเอียดวิธีการดำเนินการวิจัย และบทบาทของผู้ช่วยผู้วิจัยแก่ผู้ช่วยผู้วิจัย เพื่อขอความร่วมมือในการทำกิจกรรมดำเนินการวิจัยร่วมกัน หลังจากชี้แจงรายละเอียดแล้ว ได้กำหนดวันเวลาเพื่อดำเนินการวิจัยต่อไป

ขั้นที่ 2 ระยะการดำเนินการทดลอง

กลุ่มควบคุม ได้รับความรู้ตามปกติ จากหลักสูตรการเรียนการสอนตามปกติของโรงเรียน โดยอาจารย์สุศึกษา ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินวิจัย ดังนี้

1. ผู้วิจัยเข้าพบกลุ่มนักเรียนอาชีวศึกษาในกลุ่มควบคุม แนะนำตนเอง สร้างสัมพันธภาพ แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย และขอความร่วมมือในการวิจัย

2. หลังจากได้รับความร่วมมือและยินยอมจากนักเรียนอาชีวศึกษา ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป และแบบวัดพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย (Pre-test) โดยผู้วิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูล

กลุ่มทดลอง ได้รับโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตน โดยมีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตน จำนวน 4 ครั้ง ครั้งละ 2 ชั่วโมง ในวันพุธ ทั้งหมด 4 สัปดาห์ โดยใช้คาบเวลาในช่วงบ่าย คือ เวลา 14.30 – 16.30 น. และมีการดำเนินกิจกรรมตามขั้นตอน 4 ขั้นตอน คือ 1) การใช้คำพูดชักจูง 2) การได้เห็นตัวแบบหรือประสบการณ์ของผู้อื่น 3) ประสบการณ์ที่กระทำสำเร็จด้วยตนเอง และ 4) สภาวะด้านร่างกายและอารมณ์ ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

ครั้งที่ 1 ของการดำเนินกิจกรรม (วันพุธของสัปดาห์ที่ 1)

ประกอบด้วย กิจกรรมการใช้คำพูดชักจูงโดยผู้วิจัย การได้เห็นตัวแบบสัญลักษณ์ การกระตุ้นทางด้านร่างกายและอารมณ์ ที่มีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยแนะนำตนเอง สร้างสัมพันธภาพ แจ่มชัดวัตถุประสงค์ของการทำวิจัย และรายละเอียดในการทำวิจัยแก่นักเรียนอาชีวศึกษา

2. ผู้วิจัยดำเนินกิจกรรมตามคู่มือการดำเนินกิจกรรม กิจกรรมที่ 1 คือ การใช้ตัวแบบสัญลักษณ์ โดยการฉายภาพยนตร์สั้นเรื่องรู้ทันโรคเอดส์กับกรมควบคุมโรค กิจกรรมที่ 2 การใช้คำพูดชักจูงโดยผู้วิจัยเป็นการให้ข้อมูลตามแผนการสอน พฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย และผลกระทบของการมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่ปลอดภัย โดยมีสื่อสไลด์ประกอบการสอน “อนาคตที่สดใสถูกทำลายด้วยเอชไอวี” การใช้คู่มือ “อาชีวะยุคใหม่ ทันสมัย ไม่เข้าใกล้เอดส์” ร่วมในการบรรยาย เล่นเกมส์ “LOVE CHECK” และ “เกมแลกน้ำ” เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างรับรู้ถึงภาวะเสี่ยงจากการมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่ปลอดภัย

3. ผู้วิจัยสรุปสาระของการทำกิจกรรม เปิดโอกาสให้กลุ่มตัวอย่างซักถาม และมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้วยบรรยากาศที่ผ่อนคลายและเป็นกันเอง

สาระสำคัญ ภายหลังจากการดำเนินกิจกรรมครั้งที่ 1 โดยผู้วิจัยได้เริ่มกิจกรรมฉายภาพยนตร์สั้นเรื่องรู้ทันโรคเอดส์กับกรมควบคุมโรคเพื่อกระตุ้นความสนใจของกลุ่มตัวอย่าง พบว่านักเรียนอาชีวศึกษาชายกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวให้ความสนใจโดยแสดงความตื่นตัวเมื่อเห็นนักแสดงในภาพยนตร์แสดงบทบาทในบางตอนที่ใกล้เคียงกับเรื่องราวของตนเอง นักเรียนอาชีวศึกษาชายกลุ่มตัวอย่างให้ความร่วมมือในการรับชมภาพยนตร์เป็นอย่างดี และมีการซักถามปัญหาที่สงสัย หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ให้ข้อมูลตามแผนการสอน พฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย และผลกระทบของการมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่ปลอดภัย โดยผู้วิจัยมีสื่อสไลด์ประกอบการสอน “อนาคตที่สดใสถูกทำลาย

ด้วยเอชไอวี” และคู่มือ “อาชีวะยุคใหม่ ทันสมัย ไม่เข้าใกล้เอดส์” ร่วมในการบรรยายด้วย พบว่านักเรียนอาชีวศึกษาชายกลุ่มตัวอย่างให้ความสนใจ ตั้งใจฟังมาก โดยเฉพาะในช่วงที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์พบว่านักเรียนอาชีวศึกษาชายกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวมีคำถามเกี่ยวกับเรื่องโรคและการปฏิบัติตัวขณะที่กำลังให้ข้อมูล นักเรียนอาชีวศึกษาชายกลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจถึงพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย ผลกระทบของการมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่ปลอดภัย และเมื่อเล่นเกมส์ “LOVE CHECK” และ “เกมแลกน้ำ” พบว่านักเรียนอาชีวศึกษาชายกลุ่มตัวอย่างมีความกระตือรือร้น มีความสนใจและให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรม และสามารถสรุปสาระสำคัญจากการเล่นเกมส์ “LOVE CHECK” และ “เกมแลกน้ำ” ได้ และผู้วิจัยได้อธิบายเพิ่มเติมจากการทำกิจกรรมดังกล่าวจนนักเรียนอาชีวศึกษาชายกลุ่มตัวอย่างเกิดความเข้าใจและรับรู้ถึงภาวะเสี่ยงของตนเองต่อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และโรคเอดส์จากการเล่นเกมส์ ในตอนท้ายของการบรรยายผู้วิจัยได้สรุปสาระของพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย ผลกระทบของการมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่ปลอดภัยให้นักเรียนอาชีวศึกษาชายกลุ่มตัวอย่างฟังอีกครั้งแล้วกล่าวขอบคุณ และนัดหมายครั้งต่อไป ซึ่งนักเรียนอาชีวศึกษาชายกลุ่มตัวอย่างตกลงยินยอม และยินดีเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งต่อไป

ครั้งที่ 2 ของการดำเนินกิจกรรม (วันพุธของสัปดาห์ที่ 2)

ประกอบด้วย กิจกรรมการใช้คำพูดชักจูงโดยผู้วิจัยและกลุ่มเพื่อน การได้เห็นตัวแบบสัญลักษณ์ และการกระตุ้นทางคำร่างกายและอารมณ์ ที่มีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยทบทวนสาระในเรื่อง พฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย และผลกระทบของการมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่ปลอดภัย

2. ผู้วิจัยดำเนินกิจกรรมตามคู่มือการดำเนินกิจกรรม กิจกรรมที่ 1 คือ การใช้คำพูดชักจูงโดยผู้วิจัยเป็นการให้ข้อมูลตามแผนการสอนเรื่องประโยชน์และอุปสรรคของการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย โดยมีสื่อสไลด์ประกอบการสอน “อนาคตที่สดใสถูกทำลายด้วยเอชไอวี” และการใช้คู่มือ “อาชีวะยุคใหม่ ทันสมัย ไม่เข้าใกล้เอดส์” ร่วมในการบรรยาย และเล่นเกมส์ “ปิดตาตีหม้อ” กิจกรรมที่ 2 การพูดชักจูงโดยกลุ่มเพื่อนผู้วิจัยแบ่งกลุ่มให้กลุ่มตัวอย่างกลุ่มละ 5-10 คน อภิปรายกลุ่มในประเด็น “ถ้ามีรัก ถ้ามี Sex ต้อง Make Love อย่างรับผิดชอบ” และ “แนวทางการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย” โดยผู้วิจัยสรุปประเด็นเนื้อหาของการอภิปราย และเปิดโอกาสให้นักเรียนอาชีวศึกษาชายได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นดังกล่าวด้วยบรรยากาศเป็นกันเอง

3. ผู้วิจัยสรุปสาระของการทำกิจกรรม เปิดโอกาสให้กลุ่มตัวอย่างซักถาม และมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้วยบรรยากาศที่ผ่อนคลายและเป็นกันเอง

สาระสำคัญ ภายหลังการดำเนินกิจกรรมครั้งที่ 2 โดยผู้วิจัยได้เริ่มกิจกรรมการให้ข้อมูลเป็น

การให้ข้อมูลตามแผนการสอนเรื่องประโยชน์และอุปสรรคของการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย โดยมีสื่อสไลด์ประกอบการสอน “อนาคตที่สดใสถูกทำลายด้วยเอชไอวี” ร่วมกับการใช้คู่มือ “อาชีพยุคใหม่ ทันสมัย ไม่เข้าใกล้เอดส์” ในการบรรยาย โดยสังเกตความสนใจในช่วงขณะที่บรรยายพบว่านักเรียนอาชีวศึกษาชายกลุ่มตัวอย่างมีความสนใจ ให้ความร่วมมือ สามารถตอบข้อคำถาม ได้ตอบ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันอย่างผ่อนคลายเป็นกันเอง ซึ่งในส่วนขั้นตอนของการเล่นเกมส์ “ปิดตาตีหม้อ” นักเรียนอาชีวศึกษาชายกลุ่มตัวอย่างร่วมเล่นเกมส์กันอย่างสนุกสนาน และสรุปสาระสำคัญที่ได้จากการเล่นเกมส์ “ปิดตาตีหม้อ” ได้อย่างถูกต้องว่าการเล่นเกมส์นี้เปรียบเสมือนการรับรู้ข้อมูลทางด้านเพศ การที่วัยรุ่นเชื่อเพื่อนและสอบถามข้อมูลจากเพื่อนนั้น ข้อมูลนั้นจำเป็นต้องมีความถูกต้องถึงจะทำให้วัยรุ่น ไปสู่เป้าหมายของชีวิต ไม่เจ็บป่วยด้วยโรคเอดส์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ฉะนั้นหากวัยรุ่นตัดสินใจดีแล้วว่าจะมีเพศสัมพันธ์ก็ควรมีอย่างรับผิดชอบด้วยการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย ด้วยการใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งกับคู่นอนทุกคน ลดจำนวนคู่นอนให้มีน้อยที่สุด และไม่ดื่มของมึนเมาหากจะมีเพศสัมพันธ์เพื่อให้มีสติเพียงพอที่จะสามารถใช้ถุงยางอนามัยได้ สำหรับขั้นตอนของการอภิปรายกลุ่มหลังจากผู้วิจัยได้แจกใบงานแล้วนักเรียนอาชีวศึกษาชายกลุ่มตัวอย่างให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเป็นอย่างดี ผู้นำกลุ่ม ผู้จัดบันทึกความคิดเห็นภายในกลุ่ม ผู้นำเสนอ ปฏิบัติหน้าที่ได้เป็นอย่างดี สมาชิกภายในกลุ่มแสดงความคิดเห็นในประเด็นดังกล่าวด้วยบรรยากาศเป็นกันเองและปฏิบัติตามกติกาของกลุ่มอย่างสม่ำเสมอ เมื่อตัวแทนกลุ่มนำเสนอตามหัวข้อในประเด็น “กล้ามีรัก กล้ามี Sex ต้อง Make Love อย่างรับผิดชอบ” และ “แนวทางการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย” สมาชิกภายในกลุ่มแสดงความสนใจร่วมแสดงความคิดเห็นของตนเองเพิ่มเติมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกันอย่างเป็นกันเอง โดยนักเรียนอาชีวศึกษาชายกลุ่มตัวอย่างได้สรุปสาระสำคัญที่ได้จากการรวมอภิปรายกลุ่มอย่างถูกต้องว่าแนวทางการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย ควรมีการใช้ถุงยางอนามัยอย่างถูกต้องทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์ หรือเมื่อไหร่ที่ไม่พร้อมมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยก็ต้องมีทักษะในการปฏิเสธหรือสามารถต่อรองการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยได้ทุกครั้ง และพยายามการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศโดยการลดจำนวนคู่นอน การไม่ดื่มสุรา ไม่ใช้สารเสพติด งดการคู่อื้อที่กระตุ้นอารมณ์ทางเพศ และไม่เที่ยวสถานเริงรมย์ หลังจากนั้นผู้วิจัยได้สรุปสาระของประโยชน์และอุปสรรคของการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย ให้นักเรียนอาชีวศึกษาชายกลุ่มตัวอย่างฟังอีกครั้งแล้วกล่าวขอบคุณ และนัดหมายครั้งต่อไป ซึ่งนักเรียนอาชีวศึกษาชายกลุ่มตัวอย่างตกลงยินยอมและยินดีเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งต่อไป

ครั้งที่ 3 ของการดำเนินกิจกรรม (วันพุธของสัปดาห์ที่ 3)

ประกอบด้วย กิจกรรมการใช้คำพูดชักจูง โดยผู้วิจัยและกลุ่มเพื่อน การได้เห็นตัวแบบ

สัญลักษณ์ ประสบการณ์ที่กระทำสำเร็จด้วยตนเอง และการกระตุ้นทางด้านร่างกายและอารมณ์ ที่มีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยทบทวนสาระในเรื่อง ประโยชน์และอุปสรรคของการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย

2. ผู้วิจัยดำเนินกิจกรรมตามคู่มือการดำเนินกิจกรรม กิจกรรมที่ 1 คือ การใช้คำพูดชักจูง โดยผู้วิจัยเป็นการให้ข้อมูลตามแผนการสอนเรื่องทักษะการเจรจาต่อรองการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย การจัดการกับอารมณ์ทางเพศอย่างปลอดภัย โดยมีสื่อสไลด์ประกอบการสอน “อนาคตที่สดใสถูกทำลายด้วยเอชไอวี” และการใช้คู่มือ “อาชีพะยุคใหม่ ทันสมัย ไม่เข้าใกล้เอดส์” ร่วมในการบรรยาย กิจกรรมที่ 2 การพูดชักจูงโดยกลุ่มเพื่อนผู้วิจัยแบ่งกลุ่มให้กลุ่มตัวอย่างกลุ่มละ 5-10 คน อภิปรายกลุ่มในประเด็นการใช้ทักษะการต่อรอง และการปฏิเสธพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ “สื่อสารอย่างไรให้ ‘ที่รัก’ ยอมรับถุงยางอนามัย” โดยผู้วิจัยสรุปประเด็นเนื้อหาของการอภิปราย และเปิดโอกาสให้นักเรียนอาชีวศึกษาชายได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นดังกล่าวด้วยบรรยากาศเป็นกันเอง กิจกรรมที่ 3 การใช้ตัวแบบจริง โดยผู้วิจัยสาธิตวิธีการใช้ถุงยางอนามัยที่ถูกต้อง ให้ดูเป็นตัวอย่าง โดยฝึกปฏิบัติกับหุ่นอวัยวะเพศจำลอง กิจกรรมที่ 4 ประสบการณ์ที่กระทำสำเร็จด้วยตนเอง โดยผู้วิจัยแบ่งกลุ่มให้กลุ่มตัวอย่างกลุ่มละ 5-10 คน แสดงบทบาทสมมติในการต่อรองและการปฏิเสธพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ซึ่งเป็นสถานการณ์สมมติที่ให้กลุ่มตัวอย่างได้ฝึกทักษะในการเจรจาต่อรองและการปฏิเสธ และฝึกทักษะการใช้ถุงยางอนามัยที่ถูกต้อง โดยกลุ่มตัวอย่างฝึกปฏิบัติการใช้ถุงยางอนามัยที่ถูกต้องกับหุ่นอวัยวะเพศจำลอง โดยใช้ถุงยางอนามัยสำหรับเพศชาย แล้วให้กลุ่มตัวอย่างร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาหาแนวทางสู่การปฏิบัติจริง โดยเน้นการเห็นคุณค่าและตระหนักในตนเอง

3. สรุปสาระของการทำกิจกรรม เปิดโอกาสให้กลุ่มตัวอย่างซักถาม และมีการพูดคุย แลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้วยบรรยากาศที่ผ่อนคลายและเป็นกันเอง

สาระสำคัญ ภายหลังจากดำเนินกิจกรรมครั้งที่ 3 โดยผู้วิจัยได้เริ่มกิจกรรมการให้ข้อมูลเป็นการให้ข้อมูลตามแผนการสอนทักษะการเจรจาต่อรองการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย การจัดการกับอารมณ์ทางเพศอย่างปลอดภัย โดยมีสื่อสไลด์ประกอบการสอน “อนาคตที่สดใสถูกทำลายด้วยเอชไอวี” ร่วมกับการใช้คู่มือ “อาชีพะยุคใหม่ ทันสมัย ไม่เข้าใกล้เอดส์” ในการบรรยาย โดยสังเกตความสนใจในช่วงขณะที่บรรยายพบว่านักเรียนอาชีวศึกษาชายกลุ่มตัวอย่างมีความสนใจให้ความร่วมมือ สามารถตอบข้อคำถาม ได้ตอบ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันอย่างผ่อนคลาย เป็นกันเอง ซึ่งในส่วนขั้นตอนของการอภิปรายกลุ่มโดยผู้วิจัยได้แจกใบงานแล้วนักเรียนอาชีวศึกษาชายกลุ่มตัวอย่างให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเป็นอย่างดี ผู้นำกลุ่ม ผู้จัดบันทึกความ

คิดเห็นภายในกลุ่ม ผู้นำเสนอ ปฏิบัติหน้าที่ได้เป็นอย่างดี สมาชิกภายในกลุ่มแสดงความคิดเห็นในประเด็นดังกล่าวด้วยบรรยากาศเป็นกันเองและปฏิบัติตามกติกาของกลุ่มอย่างสม่ำเสมอ เมื่อตัวแทนกลุ่มนำเสนอตามหัวข้อในประเด็นการใช้ทักษะการต่อรอง “สื่อสารอย่างไรให้ ‘ที่รัก’ ยอมรับดูขงอนามย์” สมาชิกภายในกลุ่มแสดงความคิดเห็นร่วมแสดงความคิดเห็นของตนเองเพิ่มเติม แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกันอย่างเป็นกันเอง โดยนักเรียนอาชีวศึกษาชายกลุ่มตัวอย่างได้สรุปสาระสำคัญที่ได้จากการร่วมอภิปรายกลุ่มอย่างถูกต้องว่าในการต่อรองการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยต้องมั่นคง หนักแน่น ไม่หวั่นไหว ต้องกล้าพูดปฏิเสธ (Just say no) หรือหากตัดสินใจแล้วว่าจะมีเพศสัมพันธ์ก็เลือกที่จะใช้วิธีป้องกันอย่างการใช้ถุงยางอนามัย ต่อมาขั้นตอนของการสาธิตวิธีการใช้ถุงยางอนามัยที่ถูกต้องและการฝึกปฏิบัติกับหุ่นอวัยวะเพศจำลองเพศชายโดยใช้ถุงยางอนามัยสำหรับเพศชาย โดยผู้วิจัยคอยให้คำแนะนำ และสอนทักษะอย่างใกล้ชิดให้กับนักเรียนอาชีวศึกษาชายกลุ่มตัวอย่างจนสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้องครบทุกคน สำหรับขั้นตอนของการแสดงบทบาทสมมุติในประเด็นการใช้ทักษะการต่อรอง และการปฏิเสธพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ โดยผู้วิจัยได้แจกใบงานแล้วนักเรียนอาชีวศึกษาชายกลุ่มตัวอย่างให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเป็นอย่างดี โดยคัดเลือกตัวแทนในกลุ่มเพื่อมาแสดงบทบาทสมมุติตามสถานการณ์ที่ได้รับ เมื่อตัวแทนกลุ่มแสดงบทบาทสมมุติบรรยากาศขณะนั้นมีความเป็นกันเอง สมาชิกมีความสนุกสนานเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างพยายามที่จะแสดงบทบาทสมมุติเพื่อจะสื่อถึงอารมณ์และพฤติกรรมของกรณีตัวอย่างจากสถานการณ์สมมุติให้ได้ใกล้เคียงสถานการณ์นั้นๆมากที่สุด หลังจากแสดงบทบาทสมมุติครบทุกกลุ่มแล้วนักเรียนอาชีวศึกษาชายกลุ่มตัวอย่างร่วมกันแสดงความคิดเห็นที่ได้จากการแสดงนั้นๆว่ามีประโยชน์ทำให้มีทักษะ มีความมั่นใจมากขึ้น และสามารถปฏิบัติการเจรจาต่อรองการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยได้ หลังจากนั้นผู้วิจัยได้สรุปสาระสำคัญที่ได้ในกิจกรรมครั้งที่ 3 ให้นักเรียนอาชีวศึกษาชายกลุ่มตัวอย่างฟังอีกครั้งแล้วกล่าวขอบคุณ และนัดหมายครั้งต่อไป ซึ่งนักเรียนอาชีวศึกษาชายกลุ่มตัวอย่างตกลงยินยอม และยินดีเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งต่อไป

ครั้งที่ 4 ของการดำเนินกิจกรรม (วันพุธของสัปดาห์ที่ 4)

ประกอบด้วย กิจกรรมการใช้คำพูดชักจูง การได้เห็นตัวแบบสัญลักษณ์ และการกระตุ้นทางด้านร่างกายและอารมณ์ ที่มีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยดำเนินกิจกรรมตามคู่มือการดำเนินกิจกรรม กิจกรรมที่ 1 การใช้คำพูดชักจูงโดยผู้วิจัยสรุปสาระสำคัญในเรื่อง 1) พฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย และผลกระทบของการมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่ปลอดภัย 2) ประโยชน์และอุปสรรคของการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย 3) ทักษะ

การเจรจาต่อรองการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย และ 4) การจัดการกับอารมณ์ทางเพศอย่างปลอดภัย

2. ผู้วิจัยดำเนินการกิจกรรมที่ 2 การใช้ตัวแบบสัญลักษณ์ โดยการฉายภาพยนตร์สั้นเรื่อง “One Night Stand” และ “วัยรุ่นฮิต..ติดหนองใน” โดยผู้วิจัยสรุปประเด็นเนื้อหาของภาพยนตร์สั้น และเปิดโอกาสให้นักเรียนอาชีวศึกษาชายได้แสดงความคิดเห็น ชักถาม และมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้วยบรรยากาศที่ผ่อนคลายและเป็นกันเอง

3. ผู้วิจัยดำเนินการกำกับกับการทดลอง โดยให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบประเมินการรับรู้สมรรถนะแห่งตน แล้วผู้วิจัยประเมินว่าผ่านหรือไม่ผ่าน หากไม่ผ่านผู้วิจัยร่วมกับนักเรียนอาชีวศึกษาชายทบทวนถึงประเด็นที่นักเรียนอาชีวศึกษาไม่มั่นใจ ถึงไม่มั่นใจมากแล้วทบทวนแก้ไขในข้อนั้น ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างดังกล่าวจะไม่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สาระสำคัญ ภายหลังจากดำเนินการกิจกรรมครั้งที่ 4 โดยผู้วิจัยได้เริ่มกิจกรรมการให้ข้อมูลเป็นการสรุปสาระสำคัญในเรื่อง 1) พฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย และผลกระทบของการมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่ปลอดภัย 2) ประโยชน์และอุปสรรคของการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย 3) ทักษะการเจรจาต่อรองการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย และ 4) การจัดการกับอารมณ์ทางเพศอย่างปลอดภัย โดยมีสื่อสไลด์ประกอบการสอน “อนาคตที่สดใสถูกทำลายด้วยเอชไอวี” ร่วมกับการใช้คู่มือ “อาชีวะยุคใหม่ ทันสมัย ไม่เข้าใกล้เอ็ดส์” ในการบรรยาย พบว่านักเรียนอาชีวศึกษาชายกลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมกิจกรรมเป็นอย่างดี มีความสนใจ ตั้งใจฟังและซักถามถึงปัญหาที่สงสัยเพิ่มเติมด้วยบรรยากาศเป็นกันเอง ในส่วนขั้นตอนของการฉายภาพยนตร์สั้นเรื่อง “One Night Stand” และ “วัยรุ่นฮิต..ติดหนองใน” สมาชิกภายในกลุ่มแสดงความสนใจ ให้ความร่วมมือในการรับชมภาพยนตร์เป็นอย่างดี และมีการซักถามปัญหาที่สงสัย ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบประเมินการรับรู้สมรรถนะแห่งตน ซึ่งพบว่ากลุ่มตัวอย่างผ่านเกณฑ์การกำกับกับการทดลองทุกคน โดยมีคะแนนการรับรู้สมรรถนะแห่งตนต่อพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยมากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 75 (ค่าต่ำสุดคือ 75% ค่าสูงสุด คือ 84 %) หลังจากนั้นผู้วิจัยขอบคุณ และนัดครั้งต่อไป

ขั้นที่ 3 ระยะเวลาหลังการทดลอง

ครั้งที่ 5 ของการดำเนินการกิจกรรม (วันพุธของสัปดาห์ที่ 8)

เป็นการประเมินผลหลังการทดลอง

กลุ่มควบคุม ผู้วิจัยเข้าพบกลุ่มตัวอย่าง และขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย (Post-test) พร้อมทั้งให้ความรู้เรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ การมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย และผลกระทบของการมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่ปลอดภัย พร้อมทั้งแจกเอกสารคู่มือ “อาชีวะยุคใหม่ ทันสมัย ไม่เข้าใกล้เอ็ดส์” ให้กลุ่มควบคุม

กลุ่มทดลอง ผู้วิจัยเข้าพบกลุ่มตัวอย่าง และขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม พฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย (Post-test) และแจ้งกลุ่มตัวอย่างทราบถึงการสิ้นสุดการวิจัย พร้อมทั้งแสดงความขอบคุณกลุ่มตัวอย่าง

สาระสำคัญ ภายหลังจากดำเนินกิจกรรมครั้งที่ 5 เป็นการประเมินผลของโปรแกรมหลัง การทดลอง นักเรียนอาชีวศึกษาชายกลุ่มตัวอย่างทุกคนให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม พฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยเป็นอย่างดี

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยตนเองและมีผู้ช่วยจำนวน 2 คน เป็นครู ประจำชั้นที่ได้ผ่านการอบรมกระบวนการให้คำปรึกษาในเด็กนักเรียนอาชีวศึกษา และมีหน้าที่เป็นผู้ช่วยในการดำเนินกิจกรรมทุกครั้ง โดยมีขั้นตอนและดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการดำเนินการวิจัย จากคณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พร้อมโครงร่างวิทยานิพนธ์ฉบับย่อและตัวอย่างเครื่องมือในการวิจัยส่งถึง ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษา

2. ภายหลังจากได้รับการอนุมัติแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อฝ่ายวิชาการเพื่อแนะนำตนเองและชี้แจงวัตถุประสงค์ รายละเอียดเกี่ยวกับแผนการดำเนินงานวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ระยะเวลา ในการเก็บข้อมูล การพิทักษ์สิทธิ์ของผู้เข้าร่วมวิจัย จำนวนและคุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่างที่ ต้องการและขอความร่วมมือในการนัดหมายวันเวลาที่ใช้ในการทดลอง โดยมีการจัดกิจกรรมในวัน พุธ ซึ่งในการดำเนินกิจกรรม ผู้วิจัยได้นัดหมายกับอาจารย์ฝ่ายวิชาการ โดยใช้ช่วงเวลาที่เหมาะสม ที่สุดในการจัดกิจกรรม คือ คาบเวลาในช่วงบ่าย คือ เวลา 14.30 – 16.30 น. เนื่องจากชั่วโมงดังกล่าว เป็นชั่วโมงของการฝึกปฏิบัติ นักเรียนสามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองนอกชั้นเรียน มิได้เป็น การเรียนการสอนในชั้นเรียนตามปกติ จึงไม่มีผลกระทบต่อการเรียนการสอนแต่อย่างใด

3. ผู้วิจัยเข้าพบกลุ่มนักเรียนอาชีวศึกษาในกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง แนะนำตนเอง สร้างสัมพันธภาพ แจ้งวัตถุประสงค์ของการวิจัย และขอความร่วมมือในการวิจัย โดยเน้นเรื่องของการรักษาความลับจึงขอให้ตอบตรงความจริงและให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป และแบบสอบถามพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย (Pre-test) ทั้งกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง

4. นักเรียนในกลุ่มทดลองได้รับการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตน จำนวน 4 ครั้งๆ ละ 2 ชั่วโมง ในวันพุธ รวมระยะเวลาทั้งหมด 4 สัปดาห์ และนักเรียนในกลุ่ม ควบคุมได้รับความรู้ตามปกติ

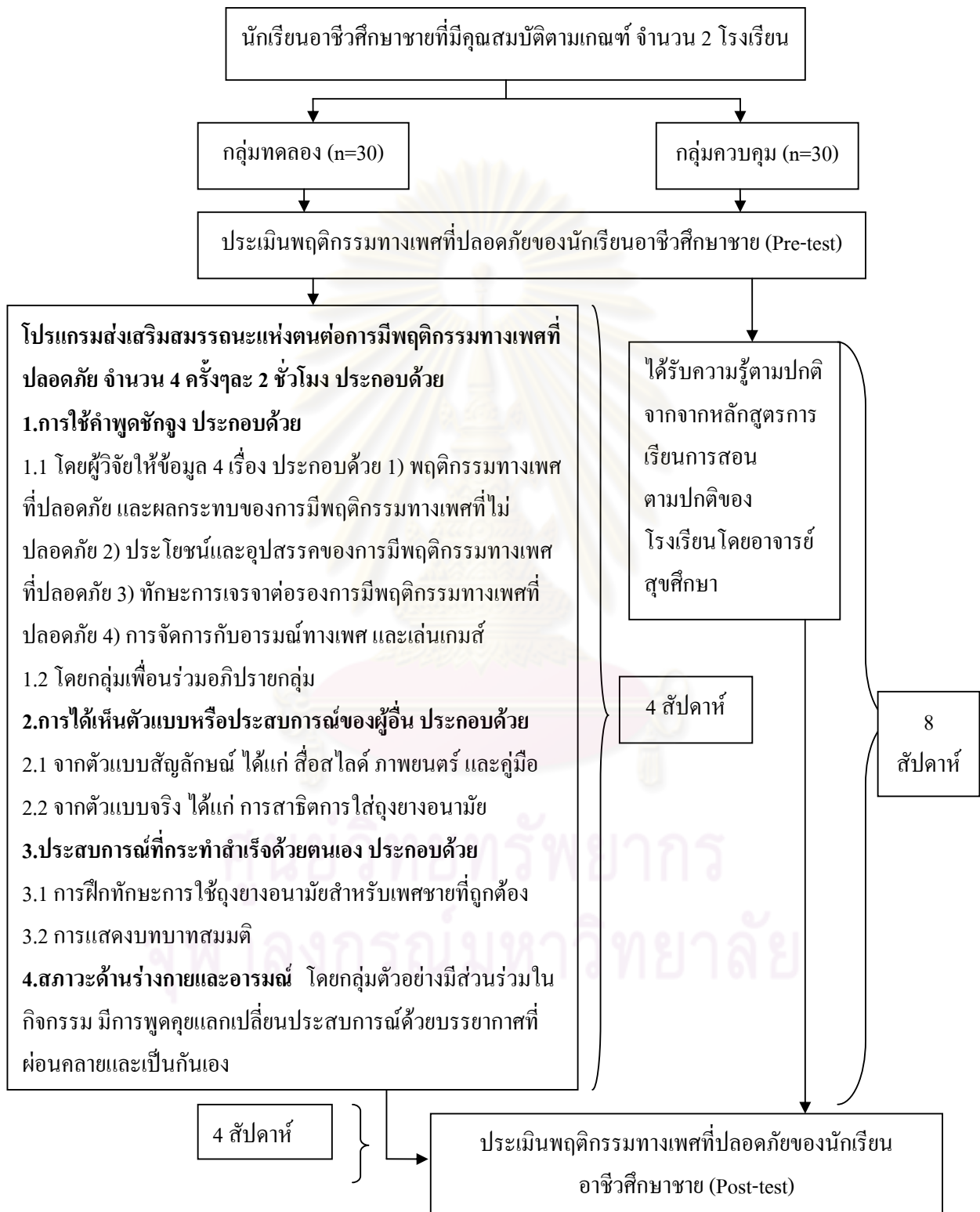
5. ผู้วิจัยเข้าพบกลุ่มนักเรียนอาชีวศึกษาทั้งในกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง เพื่อตอบแบบสอบถามพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย (Post-test) และแจ้งกลุ่มตัวอย่างทราบถึงการสิ้นสุดการวิจัย พร้อมทั้งแสดงความขอบคุณกลุ่มตัวอย่าง
6. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ทั้งหมด มาตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชาย ก่อนและหลังได้รับการส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตน โดยใช้สถิติ Paired t-test
3. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชาย ระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง โดยใช้สถิติ Independent t-test

ขั้นตอนการดำเนินการทดลอง

แผนภูมิที่ 5 ขั้นตอนในการดำเนินการทดลอง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experimental research) เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมส่งเสริมสมรรถนะแห่งตนต่อพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชายเป็นการศึกษาแบบสองกลุ่มวัดก่อนและหลังการทดลอง (The pretest-posttest control group design)

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชายก่อนและหลังได้รับโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตน

ส่วนที่ 3 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชายก่อนและหลังได้รับความรู้ปกติ

ส่วนที่ 4 เปรียบเทียบพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชายก่อนและหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 1 จำนวน และร้อยละของนักเรียนอาชีวศึกษาชายกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษา สถานที่พักอาศัยในปัจจุบัน การมีเพศสัมพันธ์ อายุเมื่อมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก

คุณลักษณะนักเรียนอาชีวศึกษาชาย	กลุ่มทดลอง (n=30)		กลุ่มควบคุม (n=30)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อายุ (ปี)				
18	3	10	-	-
19	4	13.3	1	3.3
20	14	46.7	23	76.7
21	8	26.7	6	20
22	1	3.3	-	-
อายุเฉลี่ย (X±SD)	20±.98		20.17±.46	
ระดับการศึกษา				
ปวส 2	30	100	30	100
สถานที่พักอาศัยในปัจจุบัน				
อาศัยอยู่กับครอบครัว	28	93.33	18	60
แฟน	1	3.33	3	10
เพื่อน	-	-	5	16.7
คนเดียว	1	3.33	6	20
อื่นๆ	-	-	1	3.3
อายุเมื่อมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก				
14 ปี	3	10	2	6.7
15 ปี	7	23.3	4	13.3
16 ปี	7	23.3	5	16.7
17 ปี	11	36.7	13	43.3
18 ปี	2	6.7	6	20

ตารางที่ 1 (ต่อ)

คุณลักษณะนักเรียนอาชีวศึกษาชาย	กลุ่มทดลอง (n=30)		กลุ่มควบคุม (n=30)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เหตุผลที่ตัดสินใจมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก (ตอบได้มากกว่า 1 รายการ)				
เมาสุรา	15	50	14	46.7
อยากลอง	19	63.3	12	40
ถูกชักชวน	2	6.7	1	3.3
ถูกบังคับ	2	6.7	-	-
เปิดชิงคู่นอน	9	30	5	16.7
เปิดชิงตัวเอง	9	30	3	10
อยากได้สิ่งตอบแทน	5	16.7	-	-
อยากแสดงความรักที่มีต่อคู่รัก/แฟน	16	53.3	22	73.3
อยู่ใกล้ซัดกันสองต่อสอง	11	36.7	8	26.7
ระบายความต้องการทางเพศ	1	3.3	-	-
มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกกับใคร				
คนรัก	27	90	30	100
เพื่อนหญิง	3	10	-	-
พฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา				
1-2 ครั้ง	19	63.3	21	70
เกือบทุกสัปดาห์	10	33.3	8	26.7
เกือบทุกวัน	1	3.3	1	3.3
จำนวนคู่นอนในปัจจุบัน				
1 คน	29	96.7	27	90
> 1 คน	1	3.3	3	10
พฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา				
ไม่ใช้เลย	9	30	3	10
ใช้เกือบทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์	10	33.3	18	60
ใช้ทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์	11	36.7	9	30

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มทดลองมีอายุมากที่สุดคือ 20 คิดเป็นร้อยละ 46.7 กลุ่มควบคุมส่วนใหญ่มีอายุ 20 คิดเป็นร้อยละ 76.7 โดยมีอายุเฉลี่ย 20 ปี และ 20.7 ปี ตามลำดับ ระดับการศึกษาพบว่ากลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมทุกคนอยู่ระดับชั้น ปวศ.2 สถานที่พักอาศัยในปัจจุบันพบว่ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 93.3 และ 60 ตามลำดับ อายุเมื่อมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมส่วนใหญ่ คือ 17 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.7 และ 43.3 ตามลำดับ เหตุผลที่ตัดสินใจมีเพศสัมพันธ์ของกลุ่มทดลองส่วนใหญ่ คืออยากลอง คิดเป็นร้อยละ 63.3 เหตุผลรองลงมา คืออยากแสดงความรักที่มีต่อคู่รัก/แฟน คิดเป็นร้อยละ 53.3 สำหรับกลุ่มควบคุมส่วนใหญ่ คืออยากแสดงความรักที่มีต่อคู่รัก/แฟน คิดเป็นร้อยละ 73.3 เหตุผลรองลงมา คือเมาสุรา คิดเป็นร้อยละ 46.7 บุคคลที่กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกด้วยส่วนใหญ่ คือคนรัก คิดเป็นร้อยละ 90 และ 100 ตามลำดับ จำนวนคู่นอนในปัจจุบันที่มีเพศสัมพันธ์ด้วยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมส่วนใหญ่ คือมีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 96.7 และ 90 ตามลำดับ ในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมาพบว่ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมส่วนใหญ่มีเพศสัมพันธ์ 1-2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 63.3 และ 70 ตามลำดับ พฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยของกลุ่มทดลองในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา คือใช้ทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์ คิดเป็นร้อยละ 36.7 รองลงมา คือใช้เกือบทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์ คิดเป็นร้อยละ 33.3 และไม่ใช่เลย คิดเป็นร้อยละ 30 ในส่วนของกลุ่มควบคุมพบว่าใช้เกือบทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์เป็นอันดับแรก คิดเป็นร้อยละ 60 รองลงมา คือใช้ทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์ คิดเป็นร้อยละ 30 และไม่ใช่เลย คิดเป็นร้อยละ 10

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชายก่อนและหลังได้รับโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตน

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยคะแนนรายด้านพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชายก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม (n=30)

พฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง	
	กลุ่มทดลอง (ระดับ)	กลุ่มควบคุม (ระดับ)	กลุ่มทดลอง (ระดับ)	กลุ่มควบคุม (ระดับ)
1. การใช้ถุงยางอนามัย (จำนวน 7 ข้อ)	19.96 (ปานกลาง)	20.48 (ปานกลาง)	23.83 (สูง)	20.66 (ปานกลาง)
2. การยืนยันในความคิดของตนเอง(จำนวน 4 ข้อ)	10.55 (ปานกลาง)	10.55 (ปานกลาง)	13.01 (สูง)	11.30 (ปานกลาง)
3. การหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ (จำนวน 9 ข้อ)	25.26 (ปานกลาง)	26.24 (ปานกลาง)	29.57 (สูง)	25.33 (ปานกลาง)
รวม	55.77 (ปานกลาง)	57.27 (ปานกลาง)	66.40 (สูง)	57.30 (ปานกลาง)

จากตารางที่ 2 พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนรายด้านพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชายกลุ่มที่ได้รับ โปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนก่อนการทดลองทั้ง 3 ด้าน คือ 1) การใช้ถุงยางอนามัย 2) การยืนยันในความคิดของตนเอง และ 3) การหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ และคะแนนโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง หลังการทดลอง พบว่า คะแนนรายด้านทั้ง 3 ด้านและคะแนนโดยรวม อยู่ในระดับสูง ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนรายด้านพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชายกลุ่มที่ได้รับความรู้ตามปกติทั้ง 3 ด้านและคะแนนโดยรวม พบว่า ทั้งก่อนและหลังการทดลอง อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชาย ก่อนและหลังได้รับโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตน (n=30)

กลุ่มทดลอง	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		df	t	p-value
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.			
พฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย (พิสัย: 19-80)	55.77	6.09	66.40	2.43	29	-9.629	.000

จากตารางที่ 3 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชายกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนก่อนการทดลองเท่ากับ 55.77 (ระดับปานกลาง) หลังการทดลองเท่ากับ 66.40 (ระดับสูง) เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับด้วยวิธีทางสถิติด้วย Paired t-test พบว่าหลังการทดลองค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชายสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) นั่นคือนักเรียนอาชีวศึกษาชายมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยภายหลังการทดลองอยู่ในระดับที่สูงกว่าก่อนการทดลอง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 3 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชาย ก่อนและหลังเข้ารับการทดลองของกลุ่มควบคุมที่ได้รับความตามรู้ปกติ

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชาย ก่อนและหลังเข้ารับการทดลอง (n=30)

กลุ่มควบคุม	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		df	t	p-value
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.			
พฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย (พิสัย: 19-80)	57.27	6.16	57.30	5.36	29	-.055	.957

จากตารางที่ 4 พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย ของนักเรียนอาชีวศึกษาชายกลุ่มที่ได้รับความรู้ตามปกติก่อนการทดลองเท่ากับ 57.27 (ระดับปานกลาง) และหลังการทดลองเท่ากับ 57.36 (ระดับปานกลาง) เมื่อนำมาเปรียบเทียบกันด้วยวิธีทางสถิติด้วย Paired t-test พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชาย ก่อนและหลังการเข้ารับการทดลองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > .01$) นั่นคือ นักเรียนอาชีวศึกษาชายมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยก่อนและหลังเข้ารับการทดลองไม่แตกต่างกัน โดยอยู่ในระดับระดับปานกลางทั้งก่อนและหลังการทดลอง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 4 เปรียบเทียบพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชายก่อนและหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชายก่อนก่อนและหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

คะแนนพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม	df	t	p-value
	\bar{x} (SD)	\bar{x} (SD)			
ก่อนการทดลอง	55.76 (6.09)	57.26 (6.16)	58	-.948	.347
หลังการทดลอง	66.40 (2.43)	57.30 (5.36)	58	8.465	.000

จากตารางที่ 5 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชายของกลุ่มทดลองก่อนเข้ารับการทดลองเท่ากับ 55.76 (ระดับปานกลาง) และกลุ่มควบคุมก่อนเข้ารับการทดลองเท่ากับ 57.26 (ระดับปานกลาง) เมื่อนำมาเปรียบเทียบด้วยวิธีทางสถิติด้วย Independent t-test พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชายก่อนเข้ารับการทดลองของกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > .01$) นั่นคือ นักเรียนอาชีวศึกษาชายของกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยก่อนเข้ารับการทดลองไม่แตกต่างกัน โดยอยู่ในระดับปานกลางก่อนเข้ารับการทดลอง สำหรับหลังการทดลอง พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชายหลังการทดลองของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) นั่นคือ นักเรียนอาชีวศึกษาชายที่ได้รับโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยมากกว่านักเรียนอาชีวศึกษาชายที่ได้รับความรู้ตามปกติ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experimental research) เป็นการศึกษาแบบสองกลุ่มวัดก่อนและหลังการทดลอง (The pretest-posttest control group design) เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมส่งเสริมสมรรถนะแห่งตนต่อพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชาย โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

กลุ่มทดลอง คือ นักเรียนอาชีวศึกษาชายที่ได้รับ โปรแกรมส่งเสริมสมรรถนะแห่งตน
กลุ่มควบคุม คือ นักเรียนอาชีวศึกษาชายที่ได้รับความรู้ตามปกติ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชายก่อนและหลังได้รับ โปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตน
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชายในกลุ่มที่ได้รับ โปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนกับกลุ่มที่ได้รับความรู้ตามปกติ

สมมติฐานการวิจัย

1. พฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชายหลังได้รับ โปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนสูงกว่าก่อนได้รับ โปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตน
2. พฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชายของกลุ่มที่ได้รับ โปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับความรู้ตามปกติ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรของการศึกษานี้ คือ นักเรียนอาชีวศึกษาเพศชายที่กำลังศึกษาหลักสูตร ปวส. ที่มีอายุระหว่าง 18-24 ปี ในโรงเรียนอาชีวศึกษาเขตจังหวัดน่าน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ คือ นักเรียนอาชีวศึกษาเพศชาย 2 โรงเรียนที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันในด้านของหลักสูตรการสอน สภาพแวดล้อมทางกายภาพ สถานที่พักอาศัย พื้นฐานของครอบครัว และฐานะทางเศรษฐกิจ โดยมีการกำหนดคุณสมบัติในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนอาชีวศึกษาชายที่ระบุว่ามิเพศสัมพันธ์ในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา และมีเพศสัมพันธ์อย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง
2. ยินดีและให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมการวิจัยครั้งนี้

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการทำวิจัยครั้งนี้ ได้จากการวิเคราะห์อำนาจการทดสอบ โดยใช้โปรแกรม Power Analysis for Sample Size โดยกำหนดอำนาจการทดสอบที่ 90% ระดับนัยสำคัญที่ 0.01 โดยใช้ข้อมูลของสุวรรณทิพย์ ชูทัพ (2551) พบว่าต้องใช้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง อย่างน้อยกลุ่มละ 10 คน อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยได้ใช้กลุ่มตัวอย่างทั้งห้องๆ ละ 30 คน รวมทั้งสิ้น 60 คน ทั้งนี้ เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างมีขนาดใหญ่พอที่ข้อมูลจะมีการกระจายตัวเข้าใกล้โค้งปกติ

ขั้นตอนการเลือกกลุ่มตัวอย่าง มีดังนี้

1. เลือกโรงเรียนอาชีวศึกษาที่มีลักษณะทั้งในด้านของหลักสูตรการสอน สภาพแวดล้อมทางกายภาพ สถานที่พักอาศัย พื้นฐานของครอบครัว และฐานะทางเศรษฐกิจที่คล้ายคลึงกัน มา 2 โรงเรียน ได้แก่ วิทยาลัยการอาชีพบัว และวิทยาลัยเทคนิคบ้าน
2. จับฉลากเลือกโรงเรียนเพื่อจัดเป็นกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง โดยฉลากที่หยิบได้ครั้งแรกกำหนดให้เป็นโรงเรียนในกลุ่มทดลอง ได้แก่ วิทยาลัยการอาชีพบัว และฉลากที่หยิบจับได้ครั้งที่สองจัดเป็นโรงเรียนในกลุ่มควบคุม ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิคบ้าน
3. คัดเลือกห้องเรียนที่ครูประจำชั้นระบุว่ามิเพศสัมพันธ์ในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา และมีเพศสัมพันธ์อย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง (จากการสอบถามข้อมูลพบว่านักเรียนอาชีวศึกษาชายมิเพศสัมพันธ์ในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา พบร้อยละ 100 มิเพศสัมพันธ์) ที่เป็นนักเรียนอาชีวศึกษาเพศชายที่กำลังศึกษาหลักสูตร ปวส. และมีอายุระหว่าง 18-24 ปี โรงเรียนละ 2 ห้อง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยเครื่องมือ 3 ชุด คือ เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง เครื่องมือกำกับการทดลอง และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ชุดที่ 1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ โปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้คือ

1.1 การใช้คำพูดชักจูง

1.1.1 การใช้คำพูดชักจูงโดยผู้วิจัยเป็นการให้ข้อมูลตามแผนการสอน 4 เรื่อง ได้แก่ 1) พฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย และผลกระทบของการมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่ปลอดภัย 2)

ประโยชน์และอุปสรรคของการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย 3) ทักษะการเจรจาต่อรองการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย 4) การจัดการกับอารมณ์ทางเพศอย่างปลอดภัย โดยมีสื่อสไลด์ประกอบการสอน “อนาคตที่สดใสถูกทำลายด้วยเอชไอวี” และเล่นเกมส์ “LOVE CHECK”, “ปิดตาตีหม้อ” และ “เกมแลกน้ำ”

1.1.2 การใช้คำพูดชักจูงโดยกลุ่มเพื่อนด้วยการร่วมกันอภิปรายกลุ่มในประเด็น “กล้ามีรัก กล้ามี Sex ต้อง Make Love อย่างรับผิดชอบ”, “สื่อสารอย่างไรให้ ‘ที่รัก’ ยอมรับดูขงอนามัย” และ “แนวทางการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย”

1.2 การได้เห็นตัวแบบหรือประสบการณ์ของผู้อื่น

1.2.1 จากตัวแบบสัญลักษณ์ คือ ภาพยนตร์สั้นเรื่อง “รู้ทันโรคเอดส์กับกรมควบคุมโรค”, “One Night Stand”, “วัยรุ่นฮิต..คิดหนองใน” และจากคู่มือ “อาชีพะยุคใหม่ ทันสมัย ไม่เข้าใกล้เอดส์”

1.2.2 จากตัวแบบจริงโดยผู้วิจัยสาธิตวิธีการใช้ถุงยางอนามัยที่ถูกต้องให้ดูเป็นตัวอย่างโดยฝึกปฏิบัติกับหุ่นจำลอง

1.3 ประสบการณ์ที่กระทำสำเร็จด้วยตนเอง ประกอบด้วย

1.3.1 กลุ่มตัวอย่างฝึกทักษะการใช้ถุงยางอนามัยที่ถูกต้องกับหุ่นอวัยวะเพศจำลองโดยใช้ถุงยางอนามัยสำหรับเพศชายที่ถูกต้อง

1.3.2 การแสดงบทบาทสมมติการใช้ทักษะการเจรจาต่อรองเพื่อใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย และการปฏิเสธพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ซึ่งเป็นสถานการณ์สมมติที่ให้กลุ่มตัวอย่างได้ฝึกทักษะในการเจรจาต่อรองและการปฏิเสธเมื่อไม่พร้อมหรือไม่ต้องการมีเพศสัมพันธ์

1.4 สภาวะด้านร่างกายและอารมณ์ ดำเนินการโดย ผู้วิจัยดำเนินกิจกรรมที่เป็นการกระตุ้นด้านร่างกายและอารมณ์ของนักเรียนอาชีวศึกษาชายโดยให้กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้วยการฝึกทักษะการอภิปรายกลุ่มย่อยด้วยการใช้คำถามที่ง่ายต่อการเข้าใจ มีการแสดงบทบาทสมมติและพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้วยบรรยากาศที่ผ่อนคลายและเป็นกันเอง เพื่อไม่ให้ให้นักเรียนอาชีวศึกษาชายเกิดความเครียด วิตกกังวล

ชุดที่ 2. เครื่องมือกำกับการทดลองได้แก่ แบบประเมินการรับรู้สมรรถนะของตนเองในการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของ Dilorio และคณะ (1992) ที่นภัสวรรณ วัฒนธรรณชัย (2005) ได้ทำการแปลและนำมาใช้ในนักเรียนโดยประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 20 ข้อคำถาม โดยประเมิน 3 ด้าน ดังนี้ 1) การรับรู้ความมั่นใจในการปฏิเสธเมื่อมีเพศสัมพันธ์ 2) การรับรู้ความสามารถในตนเองเมื่อมีเพศสัมพันธ์ที่พึงพอใจ 3) การรับรู้ความสามารถในการป้องกันตนเอง

เมื่อมีเพศสัมพันธ์ มีค่าความเที่ยงโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach ' s alpha coefficient) เท่ากับ .80

ชุดที่ 3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

1. แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา สถานที่พักอาศัยในปัจจุบัน การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสุขภาพทางเพศ สื่อกระตุ้นอารมณ์ทางเพศ และประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์

2. แบบวัดพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของ Dilorio และคณะ (1992) ที่นภัสวรรณ วัฒนรัชชัย (2005) ได้ทำการแปลและนำมาใช้ในวัยรุ่นไทยโดยแบบสอบถามได้ผ่านการตรวจสอบความตรงของเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 4 ท่าน ได้ค่าดัชนีความตรงของเนื้อหาเท่ากับ .95 และได้ทำการตรวจสอบความเที่ยงของเครื่องมือ (Reliability) โดยนำไปทดลองใช้กับนักเรียนที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน หลังจากนั้นนำเครื่องมือมาวิเคราะห์ความเที่ยงโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach ' s alpha coefficient) ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .81 ในกลุ่มตัวอย่างจริง ได้ค่าความเที่ยง .80

การดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยขอเข้าพบผู้อำนวยการของทั้ง 2 โรงเรียน เพื่อแนะนำตนเองและขอชี้แจงวัตถุประสงค์การทำวิจัย หลังจากได้รับอนุญาตจากผู้อำนวยการแล้ว ดำเนินการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยแต่ละโรงเรียนทำการคัดเลือกห้องเรียนที่ครูประจำชั้นระบุว่าไม่มีเพศสัมพันธ์ในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา คัดเลือกโรงเรียนละ 2 ห้อง โดยทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทำแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป และแบบวัดพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย (Pre-test) ระยะเวลาดำเนินการทดลอง กลุ่มควบคุมได้รับความรู้จากหลักสูตรการเรียนการสอนตามปกติของโรงเรียน กลุ่มทดลองได้รับโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตน โดยมีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตน จำนวน 4 ครั้ง ครั้งละ 2 ชั่วโมง ในวันพุธ ทั้งหมด 4 สัปดาห์ โดยใช้คาบเวลาในช่วงบ่าย คือ เวลา 14.30 – 16.30 น. โดยมีการดำเนินกิจกรรมตามขั้นตอน 4 ขั้นตอน คือ 1) การใช้คำพูดชักจูง 2) การได้เห็นตัวแบบหรือประสบการณ์ของผู้อื่น 3) ประสบการณ์ที่กระทำสำเร็จด้วยตนเอง และ 4) สภาวะด้านร่างกายและอารมณ์ หลังการทดลองผู้วิจัยให้กลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลองตอบแบบสอบถามพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย (Post-test)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชาย ก่อนและหลังได้รับการส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตน โดยใช้สถิติ Paired t-test
3. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชาย ระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง โดยใช้สถิติ Independent t-test

สรุปผลการวิจัย

1. ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชายหลังได้รับโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตน ($\bar{x} = 55.77$, $SD = 6.09$, ระดับปานกลาง) สูงกว่าก่อนได้รับโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตน ($\bar{x} = 66.40$, $SD = 2.43$, ระดับสูง) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$)
2. ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชายในกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตน ($\bar{x} = 66.40$, $SD = 2.43$, ระดับสูง) มากกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับความรู้ตามปกติ ($\bar{x} = 57.30$, $SD = 5.36$, ระดับปานกลาง) ($p < .01$)

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาผลของโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนต่อพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชาย ผลการวิจัยสามารถนำมาอภิปรายตามสมมติฐานการวิจัยได้ดังนี้

สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 พฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชายหลังได้รับโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนสูงกว่าก่อนได้รับโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตน

ผลการวิจัย พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชายหลังได้รับโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตน ($\bar{x} = 55.77$, $SD = 6.09$, ระดับปานกลาง) สูงกว่าก่อนได้รับโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตน ($\bar{x} = 66.40$, $SD =$

2.43, ระดับสูง) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) ผลการวิจัยดังกล่าวเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 ซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ผลการศึกษาในครั้งนี้สามารถอธิบายได้ว่า นักเรียนอาชีวศึกษาชายที่ได้รับโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนเป็นกลุ่มที่ได้รับการส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตน (Self – efficacy) ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงระหว่างการรับรู้กับการกระทำพฤติกรรม Bandura (1997) เป็นปัจจัยสำคัญที่สามารถทำนายการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมขึ้นอยู่กับ การรับรู้สมรรถนะแห่งตนว่าตนเองมีความสามารถมากพอที่จะกระทำพฤติกรรมหรือให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ได้สำเร็จ การที่บุคคลจะดำเนินกิจกรรมให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายได้ด้วยตนเองต้องเกิดความเชื่อในความสามารถของตนเอง ซึ่งปัจจัยที่ช่วยให้บุคคลเกิดการรับรู้สมรรถนะแห่งตนประกอบด้วย 1) การใช้คำพูดชักจูง (Verbal Persuasion) 2) การได้เห็นตัวแบบหรือประสบการณ์ของผู้อื่น (Vicarious experiences) 3) ประสบการณ์ที่กระทำสำเร็จด้วยตนเอง (Enactive mastery experiences) และ 4) สภาวะด้านร่างกายและอารมณ์ (Physiological and affective state) ซึ่งนักเรียนอาชีวศึกษาชายในกลุ่มทดลองเป็นกลุ่มที่ได้รับการส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตน จึงทำให้นักเรียนอาชีวศึกษาชายเกิดการรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้จัดกระทำปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชาย คือ การรับรู้ประโยชน์ การรับรู้อุปสรรคด้านข้อแก้ตัว การรับรู้สมรรถนะของตนเองในการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย และแรงสนับสนุนจากเพื่อน (นักสุวรรณ วัฒนรัชชัย, 2005; ศรีณย์พร อึ้งสกุล, 2552; สุวรรณทิพย์ ชูทัพ, 2551; อมรรัตน์ สุปินราช, 2551) ซึ่งเป็นปัจจัยที่สามารถปรับเปลี่ยนได้มาจัดกระทำในโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตน เพื่อให้นักเรียนอาชีวศึกษาชายเกิดการรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย โดยผู้วิจัยได้ควบคุมปัจจัยแทรกซ้อน โดยจัดให้ทั้งสองกลุ่มมีความคล้ายคลึงกันทั้งในด้านของหลักสูตรการสอน สภาพแวดล้อมทางกายภาพ สถานที่พักอาศัย พื้นฐานของครอบครัว และฐานะทางเศรษฐกิจ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนอาชีวศึกษาเกิดการรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย อันจะนำไปสู่การมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย ซึ่งการดำเนินกิจกรรม ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. การใช้คำพูดชักจูง (Verbal Persuasion) ประกอบด้วย

1.1 การใช้คำพูดชักจูงโดยผู้วิจัย เป็นการให้ข้อมูลตามแผนการสอน 4 เรื่อง

1) พฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย และผลกระทบของการมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่ปลอดภัย 2) ประโยชน์และอุปสรรคของการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย 3) ทักษะการเจรจาต่อรองการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย และ 4) การจัดการกับอารมณ์ทางเพศอย่างปลอดภัย โดย

มีสื่อสไลด์ประกอบการสอน “อนาคตที่สดใสถูกทำลายด้วยเอช ไอ วี” และเล่นเกมส์ “LOVE CHECK”, “ปิดตาตีหม้อ” และ “เกมแล่นน้ำ” การใช้คำพูดชักจูงเป็นกิจกรรมที่ใช้คำพูดเพื่อโน้มน้าวให้บุคคลเกิดความเชื่อมั่นในตนเองว่ามีความสามารถที่จะกระทำพฤติกรรมนั้นให้ประสบความสำเร็จได้จากทฤษฎีการรับรู้สมรรถนะแห่งตน (Perceived Self-Efficacy) ของ Bandura (1997) กล่าวว่าถ้าบุคคลมีความเชื่อว่าตนเองมีความสามารถ จะมีความอดทน อุตสาหะ ไม่ท้อถอย จะกระทำจนประสบความสำเร็จในที่สุด ซึ่งการใช้คำพูดชักจูงเป็นหนึ่งในกิจกรรมที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม (ขวัญจิต ดิสัก, 2548) ดังนั้นเมื่อนักเรียนอาชีวศึกษาชายได้รับการชักจูงให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลกระทบในเรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ โรคเอดส์ หรือเกิดการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ เห็นถึงประโยชน์และลดอุปสรรคของการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย มีความรู้เกี่ยวกับทักษะการเจรจาต่อรองการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย และการจัดการกับอารมณ์ทางเพศอย่างปลอดภัย ก็จะกระตุ้นให้นักเรียนอาชีวศึกษาชายเกิดความคิดความเชื่อรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยและส่งผลให้มีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยได้

1.2 การใช้คำพูดชักจูงโดยกลุ่มเพื่อนด้วยการร่วมกันอภิปรายกลุ่มในประเด็น “ถ้ามีรัก ถ้ามี Sex ต้อง Make Love อย่างรับผิดชอบ”, “สื่อสารอย่างไรให้ ‘ที่รัก’ ยอมรับดูขงอนามัย” และ “แนวทางการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย” ในการอภิปรายกลุ่ม กระบวนการกลุ่ม (Group dynamic) จะเอื้อให้สมาชิกในกลุ่มได้มีการแสดงความคิดเห็นและประสบการณ์อย่างครอบคลุม (รัตนศิริ ทาโต, 2551) ซึ่งอิทธิพลของกลุ่มจะช่วยโน้มน้าวให้สมาชิกเกิดปรับเปลี่ยนทัศนคติของตนเองต่อการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยและเกิดความเชื่อมั่นในตนเองว่าสามารถที่จะกระทำพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยได้ ส่งผลให้เกิดการรับรู้สมรรถนะแห่งตนต่อการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยอันจะนำไปสู่การมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยต่อไป

2. การได้เห็นตัวแบบหรือประสบการณ์ของผู้อื่น ประกอบด้วย

2.1 จากตัวแบบสัญลักษณ์ คือ ภาพยนตร์สั้นเรื่อง “รู้ทันโรคเอดส์กับกรมควบคุมโรค”, “One Night Stand”, “วัยรุ่นฮิต..คิดหนองใน” และจากคู่มือ “อาชีพะยุคใหม่ ทันสมัย ไม่เข้าใกล้เอดส์”

2.2 จากตัวแบบจริงโดยผู้วิจัยสาธิตวิธีการใช้ถุงยางอนามัยที่ถูกต้องให้ดูเป็นตัวอย่างโดยฝึกปฏิบัติกับหุ่นจำลอง ซึ่งการได้เห็นตัวแบบที่เป็นบุคคลจริง (Life-modeling) ที่สามารถสังเกตและมีปฏิสัมพันธ์โดยตรงได้ และตัวแบบที่เป็นสัญลักษณ์ (Symbolic-modeling) ซึ่งเป็นตัวแบบที่สามารถเสนอผ่านสื่อสไลด์ โดยผ่านกระบวนการตั้งใจ (Attention processes) กระบวนการเก็บจำ (Retention processes) กระบวนการกระทำ (Production processes) และกระบวนการจูงใจ (Motivation processes) จะทำให้นักเรียนอาชีวศึกษาชายเกิดการเรียนรู้ ซึ่งการที่

บุคคลตั้งใจและสนใจที่จะสังเกตพฤติกรรมของตัวแบบ บุคคลจะมีการเก็บจำพฤติกรรมของตัวแบบแล้วแปลงออกมาเป็นการกระทำพฤติกรรม ซึ่งถ้าพฤติกรรมของตัวแบบได้รับผลเป็นที่น่าพึงพอใจก็จะจูงใจให้ผู้ที่สังเกตมีความรู้สึกว่าเขาสามารถกระทำพฤติกรรมนั้นได้ (Bandura, 1997) ซึ่งการได้เห็นตัวแบบหรือประสบการณ์ของผู้อื่น เป็นหนึ่งในกิจกรรมที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม (เจตจันทร์ ล้วนเนตรเงิน, 2552) ฉะนั้นจากการที่นักเรียนอาชีวศึกษาชายได้เห็นตัวแบบสัญลักษณ์และได้เห็นตัวแบบจริงที่ได้เสนอผ่านสื่อสไลด์ ภาพยนตร์สั้น ภูมิ้อ และสาธิตวิธีการใช้ถุงยางอนามัยที่ถูกต้องให้ดูเป็นตัวอย่าง จึงทำให้นักเรียนอาชีวศึกษาชายมีความรู้สึกว่าเขามีความสามารถที่จะกระทำพฤติกรรมนั้นได้ เกิดการรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการกระทำพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย จึงส่งผลให้มีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยเพิ่มขึ้น

3. ประสบการณ์ที่กระทำสำเร็จด้วยตนเอง ประกอบด้วย

3.1 โดยกลุ่มตัวอย่างฝึกทักษะการใช้ถุงยางอนามัยที่ใช้สำหรับเพศชายอย่างถูกต้องกับหุ่นอวัยวะเพศจำลอง ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่ให้กลุ่มตัวอย่างได้มีประสบการณ์ตรงในการฝึกปฏิบัติให้เกิดทักษะในการใช้ถุงยางอนามัยที่ใช้สำหรับเพศชายกับหุ่นอวัยวะเพศจำลองอย่างถูกต้อง เพียงพอ โดย (Bandura, 1997) เชื่อว่าประสบการณ์ที่กระทำสำเร็จด้วยตนเอง (Enactive mastery experiences) เป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดในการพัฒนาการรับรู้สมรรถนะแห่งตน ซึ่งประสบการณ์ที่กระทำสำเร็จด้วยตนเองจะทำให้นักเรียนอาชีวศึกษาชายเกิดทักษะที่ได้รับจากการฝึกปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ และสามารถทำได้อย่างถูกต้อง ส่งผลให้นักเรียนอาชีวศึกษาชายเกิดการรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยได้ จึงส่งผลให้มีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยเพิ่มขึ้น

3.2 โดยการแสดงบทบาทสมมติการใช้ทักษะการต่อรอง และการปฏิเสธพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ซึ่งเป็นสถานการณ์สมมติที่ให้กลุ่มตัวอย่างได้ฝึกทักษะในการเจรจาต่อรอง และการปฏิเสธ โดยแบ่งกลุ่มให้นักเรียนอาชีวศึกษาชายกลุ่มละ 5-10 คนแสดงบทบาทสมมติ ซึ่งการแสดงบทบาทสมมติทำให้นักเรียนอาชีวศึกษาชาย สามารถเข้าใจตนเองและผู้อื่นได้ดียิ่งขึ้น มีโอกาสได้สวมบทบาทของผู้อื่นทำให้เกิดความเข้าใจอันดี ซึ่งการที่บุคคลกระทำและประสบความสำเร็จด้วยตนเองหลายๆ ครั้งจะส่งผลให้บุคคลมีการรับรู้สมรรถนะแห่งตนเพิ่มมากขึ้น และหากบุคคลมีการรับรู้สมรรถนะแห่งตนเพิ่มมากขึ้นจากการกระทำที่ได้ใช้ความพยายามจนประสบความสำเร็จ ก็จะไม่ยอมแพ้อะไรง่าย ๆ เพื่อที่จะให้บรรลุถึงเป้าหมายที่ต้องการ (Bandura, 1997) ซึ่งประสบการณ์ที่กระทำสำเร็จด้วยตนเอง เป็นหนึ่งในกิจกรรมที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม (ศรีณย์พร อึ้งสกุล, 2551) เมื่อนักเรียนอาชีวศึกษาชายได้แสดงบทบาทสมมติในการใช้ทักษะการต่อรอง และการปฏิเสธพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ จึงส่งผลให้มีการรับรู้สมรรถนะแห่งตนที่จะมี

พฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยทำให้มีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยเพิ่มขึ้น โดยมีการใช้ถุงยางอนามัย มีการยืนยันในความคิดของตนเอง และหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศได้เมื่อมีเพศสัมพันธ์

4. สภาวะด้านร่างกายและอารมณ์ ผู้วิจัยดำเนินกิจกรรมที่เป็นการกระตุ้นด้านร่างกายและอารมณ์ของนักเรียนอาชีวศึกษาชายโดยให้กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้วยการอภิปรายกลุ่มย่อยด้วยการใช้คำถามที่ง่ายต่อการเข้าใจ มีการแสดงบทบาทสมมติพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์และการฝึกทักษะการใส่ถุงยางอนามัยด้วยบรรยากาศที่ผ่อนคลายและเป็นกันเอง เพื่อไม่ให้นักเรียนอาชีวศึกษาชายเกิดความเครียด วิตกกังวล ซึ่งการที่บุคคลมีสภาวะด้านอารมณ์ทางบวก เช่น รู้สึกพึงพอใจ รู้สึกมีความสุข ก็จะส่งผลให้บุคคลมีการรับรู้สมรรถนะแห่งตนเพิ่มขึ้น Bandura (1997) ดังนั้นผู้วิจัยจึงส่งเสริมให้นักเรียนอาชีวศึกษาชายอยู่ในสภาวะร่างกายและอารมณ์ที่ผ่อนคลายเพื่อให้เกิดการรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย อันจะส่งผลให้นักเรียนอาชีวศึกษาชายมีพฤติกรรมทางเพศอย่างถูกต้องและสม่ำเสมอ

จากเหตุผลสนับสนุนที่อภิปรายมาจึงกล่าวได้ว่าโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้น โดยการนำแนวคิดของ (Bandura, 1997) มาเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนอาชีวศึกษาชายเกิดการรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยด้วยการใช้คำพูดชักจูง การได้เห็นตัวแบบหรือประสบการณ์ของผู้อื่น ประสบการณ์ที่กระทำสำเร็จด้วยตนเอง และสภาวะด้านร่างกายและอารมณ์ สามารถส่งผลให้นักเรียนอาชีวศึกษาชายมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยได้อย่างถูกต้องและสม่ำเสมอ

ดังนั้น เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชายก่อนและหลังได้รับ โปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตน จึงเห็นความแตกต่างได้อย่างชัดเจน และเมื่อทดสอบความแตกต่างด้วยวิธีการทางสถิติ จึงพบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชายหลังได้รับ โปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนสูงกว่าก่อนได้รับ โปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) (ตารางที่ 3) แสดงว่าโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนที่จัดกระทำขึ้นมีผลทำให้กลุ่มทดลองมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยเพิ่มมากขึ้น นั่นคือก่อนได้รับ โปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยอยู่ในระดับต่ำ เมื่อได้รับ โปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยอยู่ในระดับสูง

สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 พฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชายของกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับความรู้ตามปกติ

ผลการวิจัย พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียน

อาชีวศึกษาชายในกลุ่มที่ได้รับ โปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตน ($\bar{x} = 66.40$, $SD = 2.43$, ระดับสูง) สูงกว่ากลุ่มที่ได้รับความรู้ตามปกติ ($\bar{x} = 57.30$, $SD = 5.36$, ระดับปานกลาง) ($p < .01$) ผลการวิจัยดังกล่าวเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 ซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

นักเรียนอาชีวศึกษาชายที่ได้รับ โปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนเป็นกลุ่มที่ได้รับ การส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตน โดยได้นำแนวคิดของ Bandura (1997) มาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินกิจกรรม ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้คือ 1) การใช้คำพูดชักจูง (Verbal Persuasion) 2) การได้เห็นตัวแบบหรือประสบการณ์ของผู้อื่น (Vicarious experience) 3) ประสบการณ์ที่กระทำสำเร็จด้วยตนเอง (Enactive mastery experiences) 4) สภาวะด้านร่างกายและอารมณ์ (Physiological and affective state) โดยมีการจัดกิจกรรมตามโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตน ทั้งหมด 4 ครั้ง ครั้งละ 2 ชั่วโมง รวมเป็นระยะเวลา 4 สัปดาห์ ทำให้นักเรียนอาชีวศึกษาชายเกิดการรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย ส่งผลให้มีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยโดยมีการใช้ถุงยางอนามัยอย่างสม่ำเสมอ สามารถปฏิเสธการมีเพศสัมพันธ์เมื่อไม่พร้อมหรือไม่ต้องการ สามารถต่อรองการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยได้ และหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศได้ ดังเหตุผลที่ได้อธิบายในสมมติฐานข้อที่ 1 ส่งผลให้นักเรียนอาชีวศึกษาชายกลุ่มที่ได้รับ โปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนกระทำพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยเพิ่มขึ้นมากกว่ากลุ่มที่ได้รับความรู้ตามปกติ

สำหรับนักเรียนอาชีวศึกษาชายกลุ่มที่ได้รับความรู้ตามปกติจากหลักสูตรการเรียนการสอนของโรงเรียนในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่มีการจัดการเรียนการสอนรายวิชาครอบครัวศึกษา และความปลอดภัยในชีวิตที่ครอบคลุมสาระเกี่ยวกับพัฒนาการทางเพศ สุขอนามัยทางเพศ ความรู้ความเข้าใจ ความสามารถในการดูแลสุขภาพทางเพศได้ตามวัย พฤติกรรมทางเพศโดยมีทักษะส่วนบุคคลในการจัดการสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ เช่น ทักษะการปฏิเสธ ทักษะการตัดสินใจ การแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศที่เหมาะสม สอดคล้องกับสังคม และวัฒนธรรมไทย และการปรับตัวต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคม โดยเฉพาะจากสื่อที่ช่วยต่างๆ บทบาททางเพศในการสร้างเอกลักษณ์ทางเพศที่เหมาะสม ความเสมอภาคทางเพศ และบทบาททางเพศที่ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ในสังคมอย่างสมดุล ซึ่งเป็นการให้ความรู้เพียงอย่างเดียว ไม่ได้เห็นตัวแบบจริงและตัวแบบสัญลักษณ์ ไม่มีโอกาสฝึกประสบการณ์ที่กระทำสำเร็จด้วยตนเอง และการให้ความรู้ไม่ได้มีการคำนึงถึงสภาวะด้านร่างกายและอารมณ์ ซึ่งการให้ความรู้เพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอที่จะทำให้บุคคลเกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้ (จิระศักดิ์ เจริญพันธ์ และเฉลิมพล ต้นสกุล, 2549; ทศน์ ประสบกิตติคุณ, 2544) จึงส่งผลให้นักเรียนอาชีวศึกษาชายกลุ่มที่ได้รับความรู้ตามหลักสูตรการเรียนการสอนปกติไม่เกิดรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย ทำให้พฤติกรรมทาง

เพศที่ปลอดภัยไม่เกิดการเปลี่ยนแปลง อย่างไรก็ตามการให้ความรู้เพียงอย่างเดียวก็ทำให้มีพฤติกรรมทางเพศอยู่ในระดับปานกลางได้

ดังนั้น เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยหลังการทดลองระหว่างกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม จึงเห็นความแตกต่างอย่างชัดเจน และเมื่อทดสอบความแตกต่างด้วยวิธีการทางสถิติ พบว่า กลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนมีค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับความรู้ตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) (ตารางที่ 5) แสดงว่าโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนที่จัดกระทำขึ้นมีผลทำให้กลุ่มทดลองมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยมากกว่ากลุ่มควบคุม ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ จอมขวัญ อ่วมกษกร (2544) ได้ศึกษาผลของโปรแกรมการพัฒนาทักษะชีวิตต่อการรับรู้ความสามารถของตนเองในการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสของนักเรียนหญิงวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 67 คน เป็นกลุ่มทดลอง 33 คน และกลุ่มควบคุม 34 คน กลุ่มทดลองได้รับ โปรแกรมการพัฒนาทักษะชีวิต ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ คือ ความคิดวิเคราะห์วิจารณ์ ทักษะการจัดการกับอารมณ์ทางเพศ ทักษะการตัดสินใจ ทักษะการสร้างสัมพันธภาพ ทักษะการสื่อสาร ความคิดสร้างสรรค์ ความตระหนักรู้ในตน และความภาคภูมิใจในตนเอง ผลการศึกษาพบว่า ก่อนการทดลอง กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ความสามารถของตนเองต่ำกว่ากลุ่มควบคุม ($p < .0024$) ที่ระยะหลังการทดลอง 1 และ 4 สัปดาห์ กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ความสามารถของตนเองสูงกว่ากลุ่มควบคุม ($p < .0001$, $p < .0001$) และสูงกว่าระยะก่อนการทดลอง ($p < .0001$, $p < .0001$) เช่นเดียวกับการศึกษาของ พัชรินทร์ สิมะราช (2544) ศึกษาผลของการพัฒนาทักษะการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศต่อการรับรู้สมรรถนะในตนเองและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชายระดับอาชีวศึกษาในโรงเรียนอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา จำนวน 32 คน โดยแบ่งกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง กลุ่มละ 16 คน กลุ่มทดลองได้รับการพัฒนาทักษะการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ การยอมรับความแตกต่างทางเพศ ทักษะการปฏิเสธและการเจรจาต่อรอง ทักษะการตัดสินใจและการแก้ไขปัญหา ทักษะการจัดการกับอารมณ์ ทักษะการใช้ถุงยางอนามัย ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้รับการพัฒนาทักษะการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ผลการศึกษา พบว่าภายหลังการศึกษากลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนการรับรู้สมรรถนะในตนเองสูงกว่าก่อนการศึกษา และสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$ และ $p < .01$ ตามลำดับ) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของอมรรัตน์ สุปินราช (2551) ได้ทำการศึกษาผลของโปรแกรมการปรับเปลี่ยนทัศนคติต่อความตั้งใจในการใช้ถุงยางอนามัยของนิสิตชาย กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นิสิตเพศชายที่กำลังศึกษาในหลักสูตรปริญญาบัณฑิต ชั้นปีที่ 1 จำนวน 60 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลอง กลุ่มละ 30 คน กลุ่มควบคุมได้รับความรู้ตามปกติ ส่วนกลุ่ม

ทดลองได้รับ โปรแกรมการปรับเปลี่ยนทัศนคติต่อความตั้งใจในการใช้ถุงยางอนามัย ผลการวิจัยพบว่าค่าเฉลี่ยคะแนนความตั้งใจในการใช้ถุงยางอนามัยของนิสิตชายในกลุ่มทดลองที่ได้รับ โปรแกรมการปรับเปลี่ยนทัศนคติหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$) และค่าเฉลี่ยคะแนนความตั้งใจในการใช้ถุงยางอนามัยของนิสิตชายในกลุ่มทดลองที่ได้รับ โปรแกรมการปรับเปลี่ยนทัศนคติหลังการทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$) เช่นเดียวกับการศึกษาของศรีชัยพร อึ้งสกุล (2551) ได้ทำการศึกษาผลของโปรแกรมส่งเสริมสมรรถนะแห่งตนต่อความตั้งใจในการใช้ถุงยางอนามัยของนักเรียนอาชีวศึกษาเพศหญิงในภาคใต้ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนระดับอาชีวศึกษาเพศหญิงที่กำลังศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 จากโรงเรียน 2 แห่ง ที่มีลักษณะคล้ายกัน ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 60 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลอง กลุ่มละ 30 คน กลุ่มควบคุมได้รับความรู้ตามปกติ ส่วนกลุ่มทดลองได้รับ โปรแกรมส่งเสริมสมรรถนะแห่งตน ผลการวิจัย พบว่าค่าเฉลี่ยคะแนนความตั้งใจในการใช้ถุงยางอนามัยของนักเรียนอาชีวศึกษาเพศหญิงหลังได้รับ โปรแกรมส่งเสริมสมรรถนะแห่งตนสูงกว่าก่อนได้รับโปรแกรมส่งเสริมสมรรถนะแห่งตนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) และค่าเฉลี่ยความต่างของคะแนนความตั้งใจในการใช้ถุงยางอนามัยของนักเรียนอาชีวศึกษาเพศหญิงกลุ่มที่ได้รับ โปรแกรมส่งเสริมสมรรถนะแห่งตนมากกว่ากลุ่มที่ได้รับความรู้ตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) สอดคล้องกับการศึกษาของ Kiene and Barta (2006) ได้ทำการศึกษาการให้ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ผ่านคอมพิวเตอร์ต่อพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัย ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มทดลองมีความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($F=6.57, p < .01$) และพบว่ากลุ่มทดลองมีการเปลี่ยนแปลงการเตรียมถุงยางอนามัยเมื่อจะมีเพศสัมพันธ์สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($F=6.63, p < .01$)

จากเหตุผลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า การนำแนวคิดการรับรู้สมรรถนะแห่งตนของ (Bandura, 1997) มาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการรับรู้สมรรถนะแห่งตนต่อพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย สามารถทำให้นักเรียนอาชีวศึกษาชายที่ได้รับ โปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยสูงขึ้น และมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยมากกว่ากลุ่มที่ได้รับความรู้ตามปกติ ซึ่งการรับรู้สมรรถนะแห่งตนมีผลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ส่งผลให้มีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยสูงด้วยเช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยที่พบว่า โปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนทำให้นักเรียนอาชีวศึกษาชายมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยเพิ่มขึ้นและมากกว่ากลุ่มที่ได้รับความรู้ตามปกติ จึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ด้านการปฏิบัติการพยาบาล การส่งเสริมให้บุคคลมีการรับรู้สมรรถนะแห่งตนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพเป็นอีกบทบาทหนึ่งที่มีความสำคัญมากของพยาบาล ซึ่งบทบาทของงานส่งเสริมสุขภาพนั้นในปัจจุบันระบบบริการจำเป็นต้องเน้นให้บริการในเชิงรุกในชุมชนมากขึ้น

ดังนั้นพยาบาลที่ปฏิบัติงานในชุมชนจึงควรนำโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยไปใช้ในการส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนในกลุ่มวัยรุ่น เพื่อให้มีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ลดอุบัติการณ์ของโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ โรคเอดส์ การตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ และการทำแท้งได้

2. ด้านการบริหาร ควรมีการนำเสนอโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนต่อผู้บริหารทั้งในระดับโรงพยาบาลและระดับจังหวัด เพื่อให้ผู้บริหารได้รับรู้ เห็นความสำคัญและประโยชน์ของการส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนในกลุ่มวัยรุ่นนี้ มีการกำหนดเป็นนโยบายหรือเป็นแนวทางปฏิบัติของจังหวัด เพื่อส่งเสริมให้กลุ่มวัยรุ่นมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย ส่งผลให้ลดอุบัติการณ์ของโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ โรคเอดส์ การตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ และการทำแท้งได้

3. ด้านการศึกษาพยาบาล ควรสนับสนุนและส่งเสริมให้มีกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นการให้บริการเชิงรุก เพื่อให้นักเรียนพยาบาลเห็นความสำคัญของการส่งเสริมการรับรู้ในสมรรถนะแห่งตนและมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมอย่างมีศักยภาพในการดูแลสุขภาพของตนเองทั้งในกลุ่มวัยรุ่นและในกลุ่มเสี่ยงอื่นๆ

4. ข้อเสนอแนะในการนำโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนไปใช้

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการรับรู้ในสมรรถนะแห่งตนเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยในกลุ่มของวัยรุ่น เพื่อให้รู้เท่าทันถึงผลกระทบที่ตามมาของการมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่ปลอดภัย ซึ่งกลุ่มตัวอย่างทุกคนเป็นผู้ที่มีประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์ทั้งหมด และในการเข้าร่วมกิจกรรมนั้นจะไม่มีมีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์ของแต่ละบุคคล ฉะนั้นในการนำผลการวิจัยไปใช้จึงควรคำนึงถึงประเด็นต่อไปนี้

4.1 เนื่องจากการศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ในนักเรียนอาชีวศึกษาชาย และผู้วิจัยเป็นผู้หญิงอาจมีข้อจำกัดบางประการในการเข้าถึงกลุ่มตัวอย่าง และการดำเนินการวิจัย ซึ่งได้ป้องกันปัญหาด้วยการมีผู้ช่วยวิจัยที่เป็นผู้ชายมาช่วยใน

การดำเนินกิจกรรม ทำให้งานวิจัยดำเนินไปได้อย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ ฉะนั้น ในการนำไปใช้หากผู้ดำเนินกิจกรรมเป็นเพศหญิงจึงควรมีผู้ช่วยดำเนินกิจกรรมเป็นเพศชาย

4.2 การนำโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนไปประยุกต์ใช้นั้น สำหรับพยาบาลผู้นำไปใช้จะต้องมีความเข้าใจในแนวคิดของการรับรู้สมรรถนะแห่งตนทั้ง 4 แหล่ง เพื่อนำไปใช้อย่างถูกต้อง และเหมาะสมกับคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง อันจะส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างเกิดความพึงพอใจ ทำให้เกิดการรับรู้สมรรถนะแห่งตนเพิ่มมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้

5. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

5.1 ควรมีการทำวิจัยเพื่อศึกษาถึงผลของโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนต่อพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยในกลุ่มวัยรุ่นในกลุ่มเสี่ยงอื่นๆ เช่น กลุ่มนักเรียนอาชีวศึกษาหญิง กลุ่มนักเรียนการศึกษานอกระบบ (กศน) และกลุ่มพนักงานบริการหญิง

5.2 ในการศึกษาถึงผลของโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนต่อพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยควรมีการติดตามผลระยะยาว

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กฤตยา อาชวนิจกุล, ชื่นฤทัย กาญจนะจิตรา และวาสนา อิมเอม. (2551). ‘เช็กส์ครั้งแรกของคนไทย...ต้องการหรือถูกบังคับ? กลุ่มนอนคือใคร และใช้อย่างหรือไม่’ ในประชากรและสังคม. สำนักพิมพ์ประชากรและสังคม. หน้า 30 - 46.
- ขวัญจิต ดิศักดิ์. (2548). ผลของโปรแกรมการส่งเสริมสมรรถนะแห่งตนโดยผู้นำกลุ่มเพื่อนต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพทางเพศของวัยรุ่นตอนต้น. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เจตจันทร์ ล้วนเนตรเงิน. (2552). ผลของการฝึกอบรมการพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเองและเสริมสร้างทัศนคติต่อการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงต่อโรคเอดส์ ที่มีต่อการรับรู้ความสามารถของตนเอง ทัศนคติ และความตั้งใจหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงต่อโรคเอดส์ของนักเรียนหญิง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จอมขวัญ อารามกชกร. (2544). ผลของโปรแกรมการพัฒนาทักษะชีวิตต่อการรับรู้ความสามารถของตนเองในการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรสของนักเรียนหญิงวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- จิรพรรณ อินทา. (2542). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการส่งเสริมสุขภาพ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จุฬามาส แสงทองดี. (2547). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอช ไอ วี ของนักเรียนโรงเรียนนายร้อยตำรวจ. วิทยานิพนธ์ วท.ม.(สุศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิไล.
- ชัยสิทธิ์ พงษ์พัฒน์. (2544). การสำรวจพฤติกรรมและการรับรู้ของนักศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่เกี่ยวกับโรคเอดส์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวิชาสถิติประยุกต์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ฐิติพร อิงคถาวรวงศ์ และคนอื่นๆ. (2550). พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นหญิงในโรงเรียนอาชีวศึกษา. สงขลานครินทร์เวชสาร 25,6: 511-520.

- ณัฐวรรณ จันทนากรและเริงฤติ วีระวงศ์พรหม. (2551). การศึกษาพฤติกรรมที่เสี่ยงต่ออาการติดเชื้อเอชไอวีของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดพิจิตร พ.ศ. 2548 – 2551. งานควบคุมโรคเอดส์ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิจิตร.
- ดวงเดือน พันธุนาวัน. (2540). รายงานการวิจัยเรื่องความเชื่อและการปฏิบัติทางพุทธศาสนาของคนไทย: การปลูกฝังอบรมและคุณภาพชีวิต. กรุงเทพฯ: สถาบันบัญญัติพัฒนาบริหารศาสตร์.
- นวลตา อากาศพะกุล. (2006). เพศสัมพันธ์และการใช้ถุงยางอนามัยในกลุ่มเยาวชนที่มาใช้บริการในแหล่งชุมชนวัยรุ่น กรณีศึกษา กรุงเทพมหานคร. สงขลานครินทร์เวชสาร.
- นภัทสรณ วัฒนรัชชัย. (2005). พฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชาย จังหวัดนครปฐม. วท.ม. (สาธารณสุขศาสตร์). สาขาวิชาเอกพยาบาลสาธารณสุขศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นราวุธ สีนสุพรรณ. (2548). พฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยของนักศึกษาชายในสถาบันอุดมศึกษาแห่งหนึ่งในเขตอีสานใต้. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เบญจา รักพงษ์. (2541). การเรียนรู้พฤติกรรมทางสังคมของวัยรุ่นในเขตเมือง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิทยาการศึกษานอกระบบ. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บุญยานุช เดชบริบูรณ์. (2544). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยของนักเรียนชายในวิทยาลัยอาชีวศึกษา จังหวัดตาก. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บ้งอร เทพเทียน และคนอื่นๆ. (2548). การสังเคราะห์งานวิจัยด้านสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางเพศของประเทศไทย. *Journal of Public Health and Development Vol. 4 No.1.*
- ปวีณา สายสูง. (2541). พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักศึกษาระดับอาชีวศึกษาในจังหวัดน่าน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ปิยะดา เมธีวรรณกุล. (2544). การศึกษาถึงพฤติกรรมสุขภาพของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษาในภาคกลาง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. ภาควิชาพลศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- พรเพ็ญ สุวรรณเดชา, สุนิสา สิริพันธ์ และวิมล ภคธีรเชียร. (2548). **ความรู้เรื่องเพศศึกษาและความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดปัตตานี**. ว.สงขลานครินทร์ ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์. ปีที่ 11 ฉบับที่ 4 ต.ค. – ธ.ค. 2548.
- พวงทิพย์ รัตนะรัต, วรวิทย์ กิติศักดิ์ธรรณกร และฐาปณีย์ การิกาญจน์. (2549). **สถานการณ์ผู้ป่วยเอดส์ใน กลุ่มนักเรียน นักศึกษา ที่มีอายุระหว่าง 15- 24 ปี**. รายงานการเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์. 37 (46).
- พัชรินทร์ สิมทะราช. (2544). **ผลของการพัฒนาทักษะการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศต่อการรับรู้สมรรถนะในตนเองและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนชายระดับอาชีวศึกษา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการพยาบาลอายุรศาสตร์ และศัลยศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พิสมัย นพรัตน์. (2543). **ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา จังหวัดอุตรดิตถ์**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการพยาบาลอายุรศาสตร์และศัลยศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- รักชนก โคตรเจริญ. (2005). **ความนึกคิดทางเพศ การรับรู้สมรรถนะของตนเองในด้านเพศและพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นหญิงในชุมชนแออัดเขตกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการสาธารณสุขศาสตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- รัชณี ศรีสว่าง. (2545). **พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักศึกษาระดับอาชีวศึกษาในอำเภอเมืองเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- รัตน์ศิริ ทาโต. (2551). **การวิจัยทางการพยาบาลศาสตร์: แนวคิดสู่การประยุกต์ใช้**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วงเดือน สุวรรณศิริ, นันทนา น้ำฝน, และวรวรรณ ทิพย์วาริรมย์. (2008). **พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นและเยาวชนในสถานศึกษาจังหวัดพิษณุโลก**. *Naresuan University Journal*, 16(2): 147 – 155.
- วารุณี ฟองแก้ว. (2549). **รายงานการวิจัยการป้องกันและลดการติดเชื้อเอชไอวีในวัยรุ่นและเยาวชน: สถานการณ์ปัจจุบัน**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.
- วิทยา นาควัชระ. (2544). **ตอบปัญหาการเลี้ยงลูกและวัยรุ่น**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: บริษัทอัมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

- ศักดิ์ดา สามภูล. (2545). การศึกษาค่านิยมทางเพศและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชน กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวิชาสุขศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ศาริกา พัฒนสิน. (2007). การถดถอยลอจิสติกหลายระดับเพื่อศึกษาอิทธิพลของพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอช ไอ วี ในนักเรียนอาชีวศึกษาประเทศไทย. วท.ม. (ชีวสถิติ). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ศรัณย์พร อึ้งสกุล. (2551). ผลของโปรแกรมส่งเสริมสมรรถนะแห่งตนต่อความตั้งใจในการใช้ถุงยางอนามัยของนักเรียนอาชีวศึกษาหญิงในภาคใต้. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริพร วงศ์ชัย. (2546). ทักษะคิดต่อโรคเอดส์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. หลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนวบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศรีสุดา โภคา. (2541). พฤติกรรมทางเพศและปัจจัยกำหนดความตั้งใจใช้ถุงยางอนามัยเพื่อป้องกันการติดเชื้อเอดส์ของเด็กวัยรุ่นชาย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการพยาบาลแม่และเด็ก บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สาธารณสุข, กระทรวง. กรมควบคุมโรค. กองระบาดวิทยา. 2552. สถานการณ์ผู้ป่วยเอดส์.
- สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. (2550). ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุชีรา เกิดจันทร์ตรง. (2545). ผลของการสอนโดยใช้ตัวแบบในการพัฒนาทักษะชีวิตต่อพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีของนักเรียนจำพยาบาลทหารเรือ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการพยาบาลศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุนันทา กาญจนกิจ. (2548). พฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอช ไอ วี ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย. ปริญญาโทมหาบัณฑิต วท.ม. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิไล.
- สุปราณี แก้วกุดั่น. (2543). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร การได้รับความรู้เรื่องเพศจากผู้ปกครองและสภาพแวดล้อมของสถาบันกับการรับรู้พฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักศึกษาพยาบาล สถาบันการศึกษาของรัฐ กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สุปรียา รามการุณ. (2544). ความคิดเห็นต่อข้อมูลข่าวสารทางเพศและการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ของนักศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา จังหวัดตรัง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาสาธารณสุขศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุมาลี ศรีลำภูทอง. (2004). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับค่านิยมการควบคุมพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ของนักเรียนวัยรุ่นในจังหวัดสมุทรปราการ. ศศ.ม. (ประชากรศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุวรรณทิพย์ ชูทิพย์. (2551). ผลของโปรแกรมความเชื่อด้านสุขภาพต่อความตั้งใจในการใช้ถุงยางอนามัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชาย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- หทัยรัตน์ กิจบำรุง. (2546). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนอาชีวศึกษาหญิงสังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร. ปริญญาโท กศ.ม. (สุขศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อาภาพร เฝ้าวัฒนาและพันธุ์ทิพย์ รามสูต. (2008). ความแตกต่างของปัจจัยทำนายพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นหญิงที่เคยมีเพศสัมพันธ์และไม่เคยมีเพศสัมพันธ์ที่อาศัยในชุมชนแออัด เขตกรุงเทพมหานคร. *J Med Assoc Thai*, 91(4): 542 -550.
- อรอุษา จันทรวีรุจ. (2544). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (สาธารณสุขศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อมรรัตน์ สุป็นราช. (2551). ผลของโปรแกรมการปรับเปลี่ยนทัศนคติต่อความตั้งใจในการใช้ถุงยางอนามัย ของนิสิตชาย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการพยาบาลเด็ก จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาอังกฤษ

- Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The exercise of control*. Stamford University, NY: W.II. Freeman and Company.
- Bandura, A. (1997). *A social learning theory*. New Jersey: Prentice – Hall.
- Bertens, M. et al. (2008). Negotiating safe sex among women of Afro-Surinamese and Dutch Antillean descent in the Netherlands. *AIDS Care*, (20)10: 1211- 216.
- Bourne, A and Robson, M. (2009). Perceiving risk and (re)constructing safety: The lived experience of having ‘safe’ sex. *Health, Risk & Society* 11, 3: 283–295.

- Chou, M-C., Chin, J., Kim, J. H., and Rodriguez, T.R. (1999). **HIV knowledge, condom used self-efficacy and intention to practice safer sex among Asians in New York city.** Compact Oxford English Dictionary, Oxford University Press. (2009).
- Dilorio, C. et al. (1992). Measurement of safe sex behavior in adolescents and young adults. **Nursing Research**, 41(4):203 -208.
- East, L. et al. (2007). Use of the male condom by heterosexual adolescents and young people: Literature review. **Journal complication © Blackwell Publishing Ltd.**
- Kabiru, C.W. et al. (2009). Correlates of Condom Use Among Male High School Students in Nairobi, Kenya. **Journal of School health**, 79(9): 425 – 432.
- Kaneko, N. (2007). Association between condom use and perceived barriers and self-efficacy of safe sex among young women in Japan. **Nursing and Health Sciences**, 9:284-289.
- Kasen, S., Vaughm, and Walter, H.L. (1992) **Self-efficacy for AIDS preventive behaviors among tenth grade students.** Health Education Quarterly.
- Kiene, S.M. and Barta, W.D. (2006). A brief individualized computer-delivered sexual risk reduction intervention increases HIV/AIDS preventive behavior. **Journal of Adolescent Health**, 39(3): 404 – 410.
- Manuel, S. (2005). Obstacles to condom use among secondary school students in Maputo city, Mozambique, **“Health and Sexuality**, 7(3): 293 – 302.
- Raisul Haque, M. et al. (2009). Risk Perception and Condom-use among Thai Youths: Findings from Kanchanaburi Demographic Surveillance System Site in Thailand. **HEALTH POPUL NUTR**, 276:772-783.
- Shirazi, K and Morowatisharifabad, M. (2009). Religiosity and Determinants of Safe sex in Iranian Non-Medical Male students. **J Relig Health**, 48:29-36.
- Seiving et al. (2007). Adolescent dual method use: relevant attitudes, normative beliefs and efficacy. **Journal of Adolescent Health** 40: 275.e15-275.e22.
- Tagoe, M., and Aggor, A. R. (2009). Knowledge, Behaviour, Perceptions and Attitudes of University of Ghana Students towards HIV/AIDS: What does Behavioural Surveillance Survey Tell Us, **University of Ghana**, 51 -84.

- Thato, S. (2002). **An assessment of risky health behavior during adolescence among vocational students as conceptualized by the Expanded Health Belief model in Bangkok, Thailand.** Dissertation for the degree of doctor of philosophy. University of Pittsburgh.
- Thato, S. et al. (2003). Predictors of Condom Use Among Adolescent Thai Vocational Students. **Journal of Nursing Scholarship**, 35(3):157 – 163.
- Thato, S. et al. (2005). Translation and Validation of the Condom Self – Efficacy Scale With Thai Adolescents and Young Adults Vocational Students. **Journal of Nursing Scholarship**, 37(1) 36 – 40.
- Yeboah, E. et al. (2008). Factors Influencing the Timing of First Sexual Intercourse Among Young People in Nyanza, Kenya. **International Family Planning Perspectives**, 34(4):177 – 188.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ
และจดหมายขอความร่วมมือในการวิจัย

1. นายแพทย์พงศ์เทพ วงศ์วัชรไพบูลย์
นายแพทย์ผู้เชี่ยวชาญพิเศษด้านสุขภาพทางเพศของโรงพยาบาลน่าน
2. รศ.ดร. อภาพร เผ่าวัฒนา
อาจารย์พยาบาลผู้เชี่ยวชาญด้านเพศศึกษา คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
3. นางสุภาวดี วาทิกทินกร
อาจารย์สอนวิชาเพศศึกษา (วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ) ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดน่าน
4. นางสาวเฉลิมขวัญ ขัดขจร
นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ ผู้เชี่ยวชาญด้านโรคเอดส์ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดน่าน
5. นางอุลี ศักดิ์สุวรรณ
นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการด้านสื่อและเทคโนโลยี โรงพยาบาลน่าน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ โปรแกรมส่งเสริมสมรรถนะแห่งตน ประกอบด้วย

1.1 แผนการสอนจำนวน 4 เรื่อง ได้แก่

1.1.1 แผนการสอนชุดที่ 1 เรื่อง พฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย และผลกระทบของการมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่ปลอดภัย

1.1.2 แผนการสอนชุดที่ 2 เรื่อง ประโยชน์และอุปสรรคของการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย

1.1.3 แผนการสอนชุดที่ 3 เรื่อง ทักษะการเจรจาต่อรองการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย

1.1.4 แผนการสอนชุดที่ 4 เรื่อง การจัดการกับอารมณ์ทางเพศอย่างปลอดภัย

1.2 คู่มือ “อาชีพะยุคใหม่ ทันสมัย ไม่เข้าใกล้แอลกอฮอล์”

1.3 สื่อสไลด์ประกอบการสอน “อนาคตที่สดใสถูกทำลายด้วยเอชไอวี”

1.4 จัดทำคู่มือการดำเนินกิจกรรมการส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตน

1.5 จัดหาสื่อการสอนเพื่อใช้ประกอบแผนการสอน ประกอบด้วย

1.5.1 หุ่นอวัยวะเพศจำลอง

1.5.2 ภาพยนตร์สั้นเรื่อง “รู้ทันโรคเอดส์กับกรมควบคุมโรค”, “One Night Stand” และ “วัยรุ่นฮิตติดหนองใน”

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตัวอย่างแผนการสอนที่ 1

เรื่อง	พฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย และผลกระทบของการมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่ปลอดภัย
วิธีการสอน	บรรยาย อภิปราย
ผู้สอน	นางสุจิตา มาศขาว
ผู้เรียน	นักเรียนอาชีวศึกษาชาย
สถานที่	วิทยาลัยการอาชีพปัว อำเภอปัว จังหวัดน่าน
เวลาที่สอน	85 นาที
วัตถุประสงค์ทั่วไป	เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนนักเรียนอาชีวศึกษาชาย <ol style="list-style-type: none"> 1. บอกความหมายของพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยได้ 2. บอกถึงผลกระทบที่เกิดจากการมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่ปลอดภัยได้ 3. ระบุถึงแนวปฏิบัติในการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยได้ 4. สามารถใช้ถุงยางอนามัยได้อย่างถูกต้อง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วัตถุประสงค์	เนื้อหา	กิจกรรมการสอน	สื่อการสอน	เวลา	ประเมินผล
	<p>บทนำ</p> <p>ในปัจจุบันวัยรุ่นไทยมีเพศสัมพันธ์กันมากขึ้นและเร็วขึ้นพบว่าอายุของการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกของนักเรียนลดลงเฉลี่ย 13.3 ปี</p> <p>ประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์มีแนวโน้มที่สูงขึ้นโดยนักเรียนชายมีประสบการณ์ทางเพศสัมพันธ์มากกว่านักเรียนหญิง ซึ่งการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นมักเป็นการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัยเนื่องจาก มีการใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์มีแนวโน้มลดลง โดยเฉพาะกับคูรักรหรือแฟน ส่วนใหญ่ร้อยละ 60 - 70 ไม่มีการใช้ถุงยางอนามัย นอกจากนี้วัยรุ่นยังขาดทักษะในการเจรจาต่อรองเพื่อยืนยันความคิดของตนเองในการใช้ถุงยางอนามัย มีเพศสัมพันธ์ทางปากหรือทางทวารหนัก มีคู่นอนมากกว่า 1 คน และมีเพศสัมพันธ์เมื่อมีอาการเมินมาจากการดื่มแอลกอฮอล์หรือใช้สารเสพติด</p> <p>ผลกระทบจากการมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่ปลอดภัย ส่งผลให้วัยรุ่นเสี่ยงต่อการติดโรคทางเพศสัมพันธ์ (STIs) ติดเชื้อเอช ไอ วี และโรคเอดส์ (HIV/AIDS) ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องจำเป็นอย่างยิ่งที่วัยรุ่นชายจะต้องเปิดใจเพื่อเรียนรู้เข้าใจเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย</p>	<p>- ผู้สอนกล่าว</p> <p>ทักทายนักเรียน</p> <p>อาชีพศึกษาด้วยสีหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส</p> <p>ทักทายด้วยคำพูดที่เป็นกันเอง</p> <p>- ผู้สอนบรรยาย</p> <p>กลุ่มผู้เรียน</p> <p>นักเรียน</p> <p>อาชีพศึกษาชายถึง</p> <p>พฤติกรรมทางเพศในวัยรุ่น</p>	<p>- ภาพสื่อ สไลด์</p> <p>ประกอบภา</p> <p>รสอน</p> <p>“อนาคตที่สดใสดุ</p> <p>งทำลายด้วยเอช ไอ วี”</p> <p>ที่แสดง</p> <p>ข้อความเรื่อง</p> <p>พฤติกรรมทางเพศในวัยรุ่น</p>	<p>5 นาที</p>	<p>-สังเกต</p> <p>ความสนใจ</p> <p>การมีส่วนร่วมในการซักถาม การโต้ตอบ</p> <p>และ</p> <p>แลกเปลี่ยน</p> <p>ความคิดเห็นของนักเรียน</p> <p>อาชีพศึกษา</p>

ตัวอย่างคู่มือ

คู่มือการดำเนินกิจกรรมโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนต่อพฤติกรรมทางเพศ ที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชาย

ครั้งที่ 1

ประกอบด้วย	1. การใช้คำพูดชักจูงโดยผู้วิจัย 2. การได้เห็นตัวแบบสัญลักษณ์ 3. การกระตุ้นทางด้านร่างกายและอารมณ์
วิธีการสอน	บรรยาย การฉายภาพยนตร์สั้น เล่นเกมส์ สื่อสไลด์ และคู่มือ
ผู้สอน	ผู้วิจัย
ผู้เรียน	นักเรียนอาชีวศึกษาชาย
สถานที่	วิทยาลัยการอาชีพปัว อำเภอปัว จังหวัดน่าน
เวลาที่สอน	1 ชั่วโมง 15 นาที

วัตถุประสงค์ของการดำเนินกิจกรรม เมื่อสิ้นสุดการดำเนินกิจกรรมผู้เรียนสามารถ

1. บอกความหมายของพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยได้
2. บอกถึงผลกระทบที่เกิดจากการมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่ปลอดภัยได้
3. ระบุถึงวิธีการในการป้องกันตัวเองจากผลกระทบของการมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่ปลอดภัย

ได้

การจัดกิจกรรมครั้งที่ 1 ประกอบด้วย

1. การใช้คำพูดชักจูง ตามแผนการสอนเรื่อง
 - 1.1 พฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย
 - 1.2 ผลกระทบของการมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่ปลอดภัย
2. การได้เห็นตัวแบบจากตัวแบบสัญลักษณ์ ได้แก่ การฉายภาพยนตร์สั้น สื่อสไลด์ และคู่มือ
3. การกระตุ้นทางด้านร่างกายและอารมณ์ โดยการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มเล่นเกมส์ “LOVE CHECK”, “เกมแลกน้ำ” เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างรับรู้ถึงภาวะเสี่ยงจากการมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่ปลอดภัย
4. สรุปสาระของการทำกิจกรรม เปิดโอกาสให้กลุ่มตัวอย่างซักถาม และมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้วยบรรยากาศที่ผ่อนคลายและเป็นกันเอง

ครั้งที่ 1	กิจกรรม	ระยะเวลา	สื่อการสอน
กิจกรรมที่ 1	<p>1. การใช้คำพูดชักจูงโดยผู้วิจัยบรรยายตามแผนการสอน เรื่อง พฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย และผลกระทบของการมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่ปลอดภัย ที่ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับ พฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย ผลกระทบจากการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศที่ทำให้วัยรุ่นเสี่ยงต่อการเกิดปัญหา และแนวปฏิบัติในการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย ตามแนวคิดของ Dilorio et al., (1992)</p>	20 นาที	<ul style="list-style-type: none"> - แผนการสอนพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย และผลกระทบของการมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่ปลอดภัย - ภาพสไลด์ประกอบการสอน “อนาคตที่สดใสถูกทำลายด้วยเอช ไอ วี” ที่แสดงข้อความเรื่อง พฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย และผลกระทบของการมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่ปลอดภัย - คู่มือ “อาชีพยุคใหม่ ทันสมัย ไม่เข้าใกล้เอดส์”
กิจกรรมที่ 2	<p>1. การได้เห็นตัวแบบจากตัวแบบสัญลักษณ์ ได้แก่ การฉายภาพยนตร์สั้นเรื่องรู้ทันโรคเอดส์กับกรมควบคุมโรค สื่อมัลติมีเดียประกอบการสอน “อนาคตที่สดใสถูกทำลายด้วยเอชไอวี”</p> <p>2. การกระตุ้นทางร่างกายและอารมณ์ โดยการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มเล่นเกม “LOVE CHECK”, “เกมแล่นน้ำ” เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างรับรู้ถึงภาวะเสี่ยงจากการมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่ปลอดภัย</p>	10 นาที 20 นาที	<ul style="list-style-type: none"> - วิดีทัศน์เรื่องรู้ทันโรคเอดส์กับกรมควบคุมโรค - อุปกรณ์เกมส์ “LOVE CHECK” มีดัชนีบัตรภาพจำนวน 72 ใบ - อุปกรณ์เกมส์ “เกมแล่นน้ำ” มีดังนี้ 1) แก้วใส 30 ใบ 2) โซเดียมไฮดรอกไซด์ 3) สารทดสอบโซเดียมไฮดรอกไซด์ 4) เข็มฉีดยา 30 อัน

ตัวอย่างคู่มือ “อาชีพยุคใหม่ ทันสมัย ไม่เข้าใกล้แอลกอฮอล์”

คู่มือ

“อาชีพยุคใหม่ ทันสมัย ไม่เข้าใกล้แอลกอฮอล์”

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จัดทำโดย นางสาวชัชดา มาศขาว
นิสิตคณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. รัตน์ศิริ ทาโต

ตัวอย่างภาพสไลด์

**พฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย
และผลกระทบของ
การมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่ปลอดภัย**

**พฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย
(Dilorio et al., 1992)**

หมายถึง : การมีเพศสัมพันธ์โดยมีการเตรียม
การป้องกันตนเอง หลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยงต่อ
การติดเชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ (STIs)
/เอช ไอ วี/ โรคเอดส์ (HIV/AIDS) และ
การตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์

2. เครื่องมือกำกับการทดลอง ได้แก่

2.1 แบบประเมินการรับรู้สมรรถนะของตนเองในการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

3.1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล

3.2 แบบวัดพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย

ผู้สนใจเครื่องมือฉบับสมบูรณ์ทุกฉบับติดต่อที่คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตัวอย่าง
เครื่องมือกำกับการทดลอง

ส่วนที่ 1 แบบประเมินการรับรู้สมรรถนะของตนเองในการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย

คำชี้แจง คำถามในส่วนนี้เป็นคำถามเกี่ยวกับการรับรู้สมรรถนะของตนเองในการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย โปรดทำเครื่องหมาย / ให้ตรงกับช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

- ทำได้มั่นใจมากที่สุด หมายถึง ท่านทำพฤติกรรมนั้นได้มั่นใจมากที่สุด (5 คะแนน)
- ทำได้มั่นใจมาก หมายถึง ท่านทำพฤติกรรมนั้นได้มั่นใจมาก (4 คะแนน)
- ทำได้มั่นใจพอสมควร หมายถึง ท่านทำพฤติกรรมนั้นได้มั่นใจพอสมควร (3 คะแนน)
- ทำได้แต่ไม่มั่นใจเลย หมายถึง ท่านทำพฤติกรรมนั้นได้แต่ไม่มั่นใจเลย (2 คะแนน)
- ทำไม่ได้ หมายถึง ท่านทำพฤติกรรมนั้นไม่ได้เลย (1 คะแนน)

ท่านมีความมั่นใจว่าท่านจะ	ทำไม่ได้	ทำได้แต่ไม่ มั่นใจเลย	ทำได้ มั่นใจ พอสมควร	ทำได้ มั่นใจ มาก
1.ปฏิเสธการมีเพศสัมพันธ์กับแฟนหากแฟนไม่ให้ใช้ถุงยางอนามัย				
2.สวมใส่ถุงยางอนามัยในขณะที่อวัยวะเพศแข็งตัว				
.....				
.....				
.....				
.....				
.....				
.....				
.....				
.....				
.....				
.....				
19.ขอให้แฟนกระตุ้นเร้าทางเพศตามที่ท่านต้องการ				

ตัวอย่าง
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ส่วนที่ 1

คำชี้แจง คำถามต่อไปนี้เป็นการถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล โปรดทำเครื่องหมาย (/) หรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่ตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด

1. ปัจจุบันคุณอายุ.....ปี.....เดือน
2. คุณกำลังศึกษาระดับ ปวส. ชั้นปีที่.....แผนกวิชา.....
3. สถานที่พักอาศัยในปัจจุบัน
 - () อาศัยอยู่กับครอบครัว
 - () หอพัก/ บ้านเช่าเอกชน โดยอาศัยอยู่กับ
 - () แฟน
 - () เพื่อน
 - () คนเดียว
 - () อื่นๆ โปรดระบุ.....
4. คุณเคยมีเพศสัมพันธ์หรือไม่ () 1. เคย () 2. ไม่เคย (ถ้าไม่เคยไม่ต้องตอบแบบสอบถามต่อ)
5. ถ้าเคย คุณมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกเมื่ออายุ.....ปี

เหตุผลที่ตัดสินใจมีเพศสัมพันธ์เพราะอะไร (ตอบ ได้มากกว่า 1 ข้อ)

 - () เมาสุรา
 - () อยากลอง
 - () ถูกชักชวน
 - () ถูกบังคับ
 - () เปิดซิงก์นอน
 - () เปิดซิงตัวเอง
 - () อยากได้สิ่งตอบแทน
 - () อยากแสดงความรักที่มีต่อคู่รัก/แฟน
 - () อยู่ใกล้ซิงกันสองต่อสอง
 - () อื่นๆ โปรดระบุ.....

6. คุณมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกกับใคร

- () คนรัก
- () เพื่อนหญิง
- () เพื่อนชาย
- () หญิงขายบริการทางเพศ
- () ชายขายบริการทางเพศ
- () อื่นๆ โปรดระบุ.....

7. ปัจจุบันคุณมีคู่นอน.....คน

8. ในช่วง 3 เดือน ที่ผ่านมาคุณมีเพศสัมพันธ์บ่อยเพียงใด

- () ไม่มีเลย
- () 1-2 ครั้ง
- () เกือบทุกสัปดาห์
- () เกือบทุกวัน

9. หากมีเพศสัมพันธ์ในช่วง 3 เดือน ที่ผ่านมาคุณใช้ถุงยางอนามัยบ่อยเพียงใด

- () ไม่ใช้เลย
- () ใช้เกือบทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์
- () ใช้ทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก
ตารางการวิเคราะห์ข้อมูล

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางการวิเคราะห์ข้อมูล มีการนำเสนอตารางการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

ส่วนที่ 1 การทดสอบการแจกแจงของคะแนนพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชายในกลุ่มทดลองทั้งก่อนและหลังการทดลอง ด้วยสถิติ One-Sample Kolmogorov-Smirnov Test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01

ส่วนที่ 2 การทดสอบการแจกแจงของคะแนนพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชายในกลุ่มควบคุมทั้งก่อนและหลังการทดลอง ด้วยสถิติ One-Sample Kolmogorov-Smirnov Test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01

ส่วนที่ 3 ข้อมูลของคะแนนพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชายในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทั้งก่อนและหลังการทดลอง

ส่วนที่ 4 ข้อมูลของคะแนนการรับรู้สมรรถนะแห่งตนต่อพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชายในกลุ่มที่ได้รับ โปรแกรมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนต่อพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยภายหลังการทดลอง

ส่วนที่ 5 การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยการวิเคราะห์อำนาจทดสอบโดยใช้โปรแกรม PASS กำหนดให้มีอำนาจทดสอบ 90% ที่ระดับนัยสำคัญเท่ากับ .01

ส่วนที่ 6 การทดสอบหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 1 การทดสอบการแจกแจงของคะแนนพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชายในกลุ่มทดลองทั้งก่อนและหลังการทดลอง ด้วยสถิติ One-Sample Kolmogorov-Smirnov Test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01

ตารางที่ 6 การทดสอบการแจกแจงของคะแนนพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชายในกลุ่มทดลองทั้งก่อนและหลังการทดลอง ด้วยสถิติ One-Sample Kolmogorov-Smirnov Test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01

One-Sample Kolmogorov-Smirnov Test

		ผลรวมคะแนน พฤติกรรมทางเพศที่ ปลอดภัยก่อนการ ทดลอง	ผลรวมคะแนน พฤติกรรมทางเพศที่ ปลอดภัยหลังการ ทดลอง
N		30	30
Normal Parameters ^a	Mean	55.7667	66.4000
	Std. Deviation	6.08947	2.42970
Most Extreme Differences	Absolute	.132	.118
	Positive	.132	.118
	Negative	-.083	-.081
Kolmogorov-Smirnov Z		.722	.645
Asymp. Sig. (2-tailed)		.674	.800

a. Test distribution is Normal.

b. Calculated from data

จากตารางที่ 6 พบว่าคะแนนพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชายในกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนก่อน และหลังการทดลองมีการแจกแจงแบบปกติ

ส่วนที่ 2 การทดสอบการแจกแจงของคะแนนพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชายในกลุ่มควบคุมทั้งก่อนและหลังการทดลอง ด้วยสถิติ One-Sample Kolmogorov-Smirnov Test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01

ตารางที่ 7 การทดสอบการแจกแจงของคะแนนพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชายในกลุ่มควบคุมทั้งก่อนและหลังการทดลอง ด้วยสถิติ One-Sample Kolmogorov-Smirnov Test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01

One-Sample Kolmogorov-Smirnov Test			
		ผลรวมคะแนน พฤติกรรมทางเพศที่ ปลอดภัยก่อนการ ทดลอง	ผลรวมคะแนน พฤติกรรมทางเพศที่ ปลอดภัยหลังการ ทดลอง
N		30	30
Normal Parameters ^a	Mean	57.2667	57.3000
	Std. Deviation	6.16404	5.36367
Most Extreme Differences	Absolute	.089	.112
	Positive	.089	.112
	Negative	-.061	-.088
Kolmogorov-Smirnov Z		.487	.612
Asymp. Sig. (2-tailed)		.972	.847

a. Test distribution is Normal.

b. Calculated from data

จากตารางที่ 7 พบว่าคะแนนพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชายในกลุ่มที่ได้รับการรู้ตามปกติก่อน และหลังการทดลองมีการแจกแจงแบบปกติ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลของคะแนนพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชายในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมทั้งก่อนและหลังการทดลอง

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคะแนนพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย รายข้อทั้งหมด 20 ข้อ ของนักเรียนอาชีวศึกษาชายในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ทั้งก่อนและหลังการทดลอง

แบบวัดพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย	กลุ่มควบคุม		กลุ่มทดลอง	
	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง
	\bar{x} (S.D.)	\bar{x} (S.D.)	\bar{x} (S.D.)	\bar{x} (S.D.)
1. ผมยืนยันที่จะใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์	2.73 (.45)	2.73 (.45)	2.63 (.49)	3.33 (.48)
2. ผมใช้ยาเสพติดหรือยากระตุ้นอื่นๆ ก่อนหรือขณะมีเพศสัมพันธ์	3.77 (.43)	3.77 (.43)	3.73 (.45)	3.7 (.47)
3. ผมหยุดการเสิร์ชทางเพศนานพอที่จะใส่ถุงยางอนามัย (หรือให้คู่นอนใส่ถุงยางอนามัยให้)	2.63 (.49)	2.63 (.49)	2.53 (.51)	3.23 (.5)
4. ผมถามประวัติการมีเพศสัมพันธ์ของคู่อนก่อนที่ผมจะมีเพศสัมพันธ์ด้วย	2.57 (.50)	2.73 (.52)	2.47 (.51)	3.3 (.47)
5. ผมและคู่อนใช้น้ำยาฆ่าเชื้ออสุจิร่วมกับการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์แต่ละครั้ง	2.83 (.69)	2.83 (.69)	2.83 (.69)	3.4 (.56)
6. ผมเคยมีเพศสัมพันธ์กับผู้ที่เคยใช้ยาเสพติดชนิดฉีดเข้าเส้น	3.1 (.80)	3 (.87)	2.93 (.83)	3.6 (.49)
7. ผมถามประวัติการมีพฤติกรรมรักเพศเดียวกันของคู่อน	2.87 (.73)	2.97 (.72)	2.87 (.73)	3.27 (.45)
8. โดยทั่วไปผมมีเพศสัมพันธ์ในวันที่ออกเคทครั้งแรก	2.33 (.48)	2.7 (.70)	2.33 (.48)	3.3 (.47)
9. ผมมีเพศสัมพันธ์กับคู่อนแม้ว่าผมจะไม่ทราบประวัติส่วนตัวของคู่อน	2.5 (.51)	2.67 (.66)	2.47 (.51)	3.17 (.65)
10. ผมงดมีเพศสัมพันธ์เมื่อพบว่าผมมีแผลบริเวณอวัยวะเพศ	2.9 (.76)	3.1 (.71)	2.9 (.76)	3.27 (.52)

ตารางที่ 8 (ต่อ)

แบบวัดพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย	กลุ่มควบคุม		กลุ่มทดลอง	
	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง
	\bar{x} (S.D.)	\bar{x} (S.D.)	\bar{x} (S.D.)	\bar{x} (S.D.)
11. ถ้าผมรู้ว่าจะมีการพบปะสังสรรค์ที่จะนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ผมวางแผนที่จะมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย เช่น พกถุงยางอนามัยติดตัว	2.8 (.71)	2.83 (.69)	2.83 (.69)	3.27 (.52)
12. ถ้าผมไม่เห็นด้วยกับข้อมูลเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยของกลุ่มอื่น ผมกล้าจะแสดงความคิดเห็นของผม	2.53 (.63)	2.4 (.56)	2.5 (.63)	3.27 (.58)
13. ผมมีเพศสัมพันธ์ทางปากโดยปราศจากการป้องกัน เช่น ใช้นิ้วยางอนามัย	2.77 (.73)	2.77 (.73)	2.67 (.71)	3.3 (.47)
14. ถ้าคู่นอนของผมยืนยันจะมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ใช้ถุงยางอนามัย ผมจะปฏิเสธการมีเพศสัมพันธ์นั้น	2.93 (.69)	2.93 (.69)	2.8 (.66)	3.13 (.57)
15. ผมเป็นคนเริ่มต้นพูดถึงการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยกับคู่นอน	2.6 (.62)	2.6 (.62)	2.67 (.61)	3.37 (.49)
16. ผมมีเพศสัมพันธ์กับผู้ที่ผมรู้ว่ามีพฤติกรรมรักเพศเดียวกัน (เกย์)	2.9 (.80)	2.9 (.8)	2.93 (.78)	3.27 (.45)
17. ผมมีเพศสัมพันธ์ทางทวารหนักโดยไม่ใช้ถุงยางอนามัย (ทั้งฝ่ายรับและฝ่ายรุก)	2.53 (.63)	2.6 (.72)	2.47 (.63)	3.3 (.47)
18. ผมดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ก่อนหรือขณะมีเพศสัมพันธ์	3.03 (.61)	3.03 (.61)	2.97 (.62)	3.33 (.48)
19. ผมงดมีเพศสัมพันธ์เมื่อพบว่าคู่นอนมีแผลบริเวณอวัยวะเพศ	3.5 (.73)	2.8 (.85)	3.43 (.82)	3.33 (.55)
20. ผมหลีกเลี่ยงการสัมผัสสารคัดหลั่งของคู่นอน	3.43 (.73)	3.3 (.79)	2.8 (.61)	3.27 (.45)

ตารางที่ 8 ในกลุ่มควบคุมพบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยรายข้อ ข้อที่ได้คะแนนสูงสุด คือ ข้อ 2 ผมใช้ยาเสพติดหรือยากระตุ้นอื่นๆ ก่อนหรือขณะมีเพศสัมพันธ์ก่อนการทดลองเท่ากับ 3.77 และหลังการทดลองเท่ากับ 3.77 ส่วนข้อคำถามที่ได้ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยต่ำสุด คือ 8. โดยทั่วไปผมมีเพศสัมพันธ์ในวันที่ออกเดทครั้งแรก ค่าเฉลี่ยคะแนนก่อนการทดลองเท่ากับ 2.33 และหลังการทดลองเท่ากับ 2.7

ในกลุ่มทดลองพบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยรายข้อ ข้อที่ได้คะแนนสูงสุด คือ ข้อ 2 ผมใช้ยาเสพติดหรือยากระตุ้นอื่นๆ ก่อนหรือขณะมีเพศสัมพันธ์ก่อนการทดลองเท่ากับ 3.73 และหลังการทดลองเท่ากับ 3.7 และข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยของคะแนนต่ำสุดก่อนการทดลองคือ ข้อ 8. โดยทั่วไปผมมีเพศสัมพันธ์ในวันที่ออกเดทครั้งแรก พบว่าค่าเฉลี่ยคะแนนก่อนการทดลองเท่ากับ 2.33 และข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยของคะแนนต่ำสุดหลังการทดลอง คือ ข้อ 14.ถ้าคู่นอนของผมยืนยันจะมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ใช้ถุงยางอนามัยผมจะปฏิเสธการมีเพศสัมพันธ์นั้น พบว่าค่าเฉลี่ยคะแนนหลังการทดลองเท่ากับ 3.13

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 3 ข้อมูลของคะแนนพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชายในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมทั้งก่อนและหลังการทดลอง (ต่อ)

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชายในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทั้งก่อนและหลังการทดลอง

คนที่	กลุ่มควบคุม		กลุ่มทดลอง	
	ก่อนทดลอง	หลังทดลอง	ก่อนทดลอง	หลังทดลอง
1	53.0	57.0	51.0	63.0
2	58.0	61.0	57.0	73.0
3	55.0	58.0	55.0	68.0
4	57.0	61.0	53.0	63.0
5	54.0	61.0	52.0	64.0
6	53.0	57.0	55.0	65.0
7	50.0	53.0	52.0	64.0
8	52.0	56.0	54.0	64.0
9	47.0	52.0	50.0	66.0
10	56.0	51.0	51.0	66.0
11	50.0	52.0	46.0	68.0
12	49.0	51.0	49.0	68.0
13	49.0	48.0	47.0	69.0
14	53.0	51.0	52.0	65.0
15	57.0	51.0	52.0	67.0
16	59.0	54.0	58.0	67.0
17	58.0	55.0	55.0	66.0
18	57.0	57.0	50.0	64.0
19	61.0	58.0	57.0	65.0
20	61.0	57.0	58.0	67.0
21	61.0	59.0	57.0	63.0
22	62.0	61.0	63.0	71.0
23	63.0	61.0	63.0	68.0

ตารางที่ 9 (ต่อ)

คนที่	กลุ่มควบคุม		กลุ่มทดลอง	
	ก่อนทดลอง	หลังทดลอง	ก่อนทดลอง	หลังทดลอง
24	62.0	61.0	60.0	68.0
25	59.0	60.0	56.0	69.0
26	69.0	66.0	66.0	69.0
27	50.0	50.0	52.0	65.0
28	65.0	64.0	64.0	64.0
29	70.0	68.0	70.0	67.0
30	68.0	68.0	68.0	66.0
รวม	1,718	1,719	1,637	1,992
Mean	57.27	57.3	55.76	66.4
S.D.	6.16	5.36	6.08	2.43
ระดับ	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง

จากตารางที่ 9 พบว่านักเรียนอาชีวศึกษาชายในกลุ่มที่ได้รับ โปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนมีคะแนนพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง ซึ่งก่อนการทดลองค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยเท่ากับ 55.76 (ระดับปานกลาง) ภายหลังการทดลองค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยเท่ากับ 66.40 (ระดับสูง) ส่วนนักเรียนอาชีวศึกษาชายในกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยเท่ากับ 57.27 (ระดับปานกลาง) และภายหลังการทดลองค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยเท่ากับ 57.30 (ระดับปานกลาง)

ส่วนที่ 4 ข้อมูลของคะแนนการรับรู้สมรรถนะแห่งตนต่อพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียน
อาชีวศึกษาชายในกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนต่อพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย
ภายหลังการทดลอง

ตารางที่ 10 คะแนนการรับรู้สมรรถนะแห่งตนต่อพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษา
ชายในกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนต่อพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยภายหลังการ
ทดลอง

คนที่	คะแนนการรับรู้สมรรถนะแห่งตน	แปลผล
1	82.0	สูง
2	75.0	สูง
3	72.0	สูง
4	74.0	สูง
5	88.0	สูง
6	75.0	สูง
7	77.0	สูง
8	79.0	สูง
9	82.0	สูง
10	74.0	สูง
11	78.0	สูง
12	80.0	สูง
13	78.0	สูง
14	85.0	สูง
15	81.0	สูง
16	83.0	สูง
17	79.0	สูง
18	80.0	สูง
19	73.0	สูง
20	72.0	สูง
21	73.0	สูง

ตารางที่ 10 (ต่อ)

คนที่	คะแนนการรับรู้สมรรถนะแห่งตน	แปลผล
22	72.0	สูง
23	72.0	สูง
24	73.0	สูง
25	82.0	สูง
26	72.0	สูง
27	72.0	สูง
28	84.0	สูง
29	73.0	สูง
30	72.0	สูง
รวม	2,312	สูง
Mean	77.06	-
S.D	4.74	-
ระดับ	สูง	-

จากตารางที่ 10 พบว่านักเรียนอาชีวศึกษาชายในกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนมีคะแนนการรับรู้สมรรถนะแห่งตนต่อพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยภายหลังการทดลองอยู่ในระดับสูง และผ่านเกณฑ์การกำกับการทดลองทุกคน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 5 การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยการวิเคราะห์อำนาจทดสอบโดยใช้โปรแกรม PASS กำหนดให้มีอำนาจทดสอบ 90% ที่ระดับนัยสำคัญเท่ากับ .01

จากตารางที่ 11 การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยการวิเคราะห์อำนาจทดสอบโดยใช้โปรแกรม PASS กำหนดให้มีอำนาจทดสอบ 90% ที่ระดับนัยสำคัญเท่ากับ .01

Two-Sample T-Tests Power Analysis

Power	N1	N2	Alpha	Beta	Mean1	Mean2	Sigma1	Sigma2
0.92952	10	10	0.01000	0.07048	3.03	5.13	1.16	1.16
0.92319	7	7	0.05000	0.07681	3.03	5.13	1.16	1.16
0.93199	6	6	0.10000	0.06801	3.03	5.13	1.16	1.16

จากตารางที่ 11 พบว่า เพื่อให้มีอำนาจทดสอบ 90% ที่ระดับนัยสำคัญเท่ากับ .01 ต้องการกลุ่มตัวอย่างอย่างน้อยกลุ่มละ 10 คน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 6 การทดสอบหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

1. แบบประเมินการรับรู้สมรรถนะของตนเองในการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย ของนักเรียนอาชีวศึกษาชาย

RELIABILITY ANALYSIS – SCALE (ALPHA)

N of Cases = 30

Item Variance	Mean	Minimum	Range	Max/Min	Variance
	.242	.185	.368	1.988	.002

Reliability Coefficients 19 Items

Alpha = .811 Standardized Items alpha = .820

2. แบบวัดพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย ของนักเรียนอาชีวศึกษาชาย

RELIABILITY ANALYSIS – SCALE (ALPHA)

N of Cases = 30

Item Variance	Mean	Minimum	Range	Max/Min	Variance
	.429	.230	.415	2.805	.017

Reliability Coefficients 20 Items

Alpha = .808 Standardized Items alpha = .794

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ง

การขอพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

AF 01-11

คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
อาคารสถาบัน 2 ชั้น 4 ซอยจุฬาลงกรณ์ 62 ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330
โทรศัพท์: 0-2218-8147 โทรสาร: 0-2218-8147 E-mail: eccu@chula.ac.th

COA No. 040/2554

ใบรับรองโครงการวิจัย

โครงการวิจัยที่ 004.1/54 : ผลของโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนต่อพฤติกรรมทางเพศ
ที่ปลอดภัยของนักเรียนอาชีวศึกษาชาย

ผู้วิจัยหลัก : นางสุจิตา มาศขาว

หน่วยงาน : คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ได้พิจารณา โดยใช้หลัก ของ The International Conference on Harmonization – Good Clinical Practice
(ICH-GCP) อนุมัติให้ดำเนินการศึกษาวิจัยเรื่องดังกล่าว ได้

<p>ลงนาม.....<i>[Signature]</i> (รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ปริตา หัตถประเสริฐ) ประธาน</p>	<p>ลงนาม.....<i>[Signature]</i> (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มันวิ ชัยชนะวงศาโรจน์) กรรมการและเลขานุการ</p>
--	---

วันที่รับรอง : 8 มีนาคม 2554 **วันหมดอายุ** : 7 มีนาคม 2555

เอกสารที่คณะกรรมการรับรอง

- 1) โครงการวิจัย
- 2) ข้อมูลสำหรับกลุ่มประชากรหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยและใบยินยอมของกลุ่มประชากรหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย
- 3) ผู้วิจัย
- 4) แบบสอบถาม

ชื่อโครงการวิจัย	004.1/54
วันที่รับรอง	08 มี.ค. 2554
วันหมดอายุ	07 มี.ค. 2555

เงื่อนไข

1. จีพีอาร์เป็นกรณีพิเศษจริยธรรม หากดำเนินการเก็บข้อมูลการวิจัยก่อนได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย
2. หากใบรับรองโครงการวิจัยหมดอายุ การดำเนินการวิจัยดังกล่าว เมื่อต้องการต่ออายุต้องขออนุมัติใหม่ล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 1 เดือน หรือก่อนส่งรายงานความก้าวหน้าการวิจัย
3. ต้องดำเนินการวิจัยตามที่ระบุไว้ในโครงการวิจัยอย่างเคร่งครัด
4. ให้เอกสารข้อมูลสำหรับกลุ่มประชากรหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย ใบยินยอมของกลุ่มประชากรหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย และเอกสารเชิญเข้าร่วมวิจัย (ถ้ามี) **เฉพาะที่ประทับตราคณะกรรมการเท่านั้น แล้วส่งสำเนาในซองที่ปิดเอกสารดังกล่าวไปที่คณะกรรมการ**
5. หากเกิดเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์หรือเหตุร้ายแรงในสถานที่เก็บข้อมูลหรือข้อมูลจากคณะกรรมการ ต้องรายงานคณะกรรมการภายใน 5 วันทำการ
6. หากมีการเปลี่ยนแปลงการดำเนินการวิจัย ให้ส่งคณะกรรมการพิจารณารับรองก่อนดำเนินการ
7. โครงการวิจัย ไม่เกิน 1 ปี ส่งแบบรายงานสิ้นสุดโครงการวิจัย (AF 03-11) และขอคัดต่อผลการวิจัยภายใน 30 วัน เมื่อโครงการวิจัยเสร็จสิ้น สำหรับโครงการวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์ให้ส่งบทคัดย่อผลการวิจัย ภายใน 30 วัน เมื่อโครงการวิจัยเสร็จสิ้น

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสุจิตา มาศขาว เกิดเมื่อวันที่ 10 มกราคม พ.ศ. 2513 ที่จังหวัดน่าน สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตจากวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนีลุปาง จ.ลำปาง เมื่อปี พ.ศ. 2540 และเข้ารับการศึกษาต่อระดับปริญญาโทสาขาวิชาพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปี พ.ศ. 2552 ปัจจุบันปฏิบัติงาน ตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพ ชำนาญการ กลุ่มงานเวชปฏิบัติครอบครัว และชุมชน โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชปัว อำเภอปัว จังหวัดน่าน

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย